

**UTES 2015 ULUSLAR ARASI KATILIMLI
ULUSAL TIP EĞİTİMİ SEMPOZYUMU
6-8 MAYIS 2015**

Bildiri Kitapçığı

TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir.

Değerli Meslektaşlarım,

Ulusal Tıp Eğitimi Sempozyumu 06-08 Mayıs 2015 tarihlerinde Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi ev sahipliğinde Konya'da gerçekleştirilecektir.

Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalının on yılı aşan birikimi, fakültemizin otuz yılı aşkın hekim yetiştirme ve bölge halkına hizmet deneyimi, şehrimizin çok eskilere dayanan ilim ve irfan merkezi olması özellikleri nedeniyle Tıp Eğitimi buluşmasının ev sahipliğini yapacak olmaktan özel bir memnuniyet duymaktayız.

Tıp Eğitimi özel şartları ve gerekleri ile pek çok paydaşı olan, şimdilerde herkes tarafından tartışılan bir alandır. Bu sempozyumda “Tıp Eğitiminde Teknoloji Kullanımı” teması etrafında bir kez daha tıp eğitimini farklı bir yönüyle tartışacağız. **‘Bir yer var doğrunun ve yanlışın ötesinde. Seninle orada buluşacağız’** diyor Mevlana. Biz de tıp eğitiminde bireysel doğru ve yanlışlarımızın ötesindekileri konuşup, tartışmanın önemine inanıyoruz. Gönlünü, emeğini, aklını ve geleceğini tıp eğitimine bağlayan herkesi sempozyuma davet ediyoruz.

Saygılarımızla,

Prof. Dr. Ahmet ÖZKAĞNICI
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Sempozyum Eşbaşkanı

Doç. Dr. Levent ALTINTAŞ
Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıp Eğitimi AD
TEGED Başkanı
Sempozyum Eşbaşkanı

Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER
Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü
Sempozyum Onursal Başkanı

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Sempozyum Onursal Başkanı

Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER,
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Rektörü

Sempozyum Eşbaşkanları

Prof. Dr. Ahmet ÖZKAĞNICI,
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Meram Tıp Fakültesi

Doç. Dr. Levent ALTINTAŞ
Kocaeli Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD.
TEGED Başkanı

Sempozyum Genel ve Yerel Sekreteri

Doç. Dr. Nazan KARAOĞLU,
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Meram Tıp Fakültesi TEBAD Bşk.
TEGED YK Üyesi

GENEL DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Yeşim ŞENOL,
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, TEGED Başkan Yrd.

Yrd. Doç. Dr. Serdar ÖZDEMİR,
Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi
TEGED Genel Sekreteri ve Saymanı

Prof. Dr. Cüneyt Orhan KARA
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi,
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi

Doç. Dr. Sevgi TURAN
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD.
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi

Yrd Doç. Dr. H. Cahit TAŞKIRAN
Yakın Doğu Üniversitesi Tıp Fakültesi
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi

YEREL DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Tahir YÜKSEK
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Ayşe Saide ŞAHİN
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Meram Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Rahmi ÖRS
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Meram Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Metin BELVİRANLI
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Meram Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Mustafa BÜYÜKMUMCU
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Meram Tıp Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Sema SOYSAL
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Meram Tıp Fakültesi TEBAD

Uz. Dr. Adnan KARAİBRAHİMOĞLU
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Meram Tıp Fakültesi TEBAD

YEREL DÜZENLEME KURULU ÖĞRENCİ TEMSİLCİSİ

Süleyman TAYGURT
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Meram Tıp Fakültesi

SEMPOZYUM ANA SPONSORU

SEMPOZYUM MOBİL İLETİŞİM SPONSORU

BİLİMSEL KURUL

Prof. Dr. Abdullah SONSUZ
Prof. Dr. Berna MUSAL
Prof. Dr. Cüneyt Orhan KARA
Prof. Dr. Feride ŞAHİN
Prof. Dr. H. İbrahim DURAK
Prof. Dr. Işıl İrem BUDAKOĞLU
Prof. Dr. Sevinç İNAN
Prof. Dr. Şehsuvar ERTÜRK
Prof. Dr. Şükrü HATUN
Prof. Dr. Zeynep SOLAKOĞLU
Doç. Dr. Erol GÜRPINAR
Doç. Dr. Güldal İZBİRAK
Doç. Dr. Hamit ACEMOĞLU
Doç. Dr. Levent ALTINTAŞ
Doç. Dr. Melih ELÇİN
Doç. Dr. Melis NAÇAR
Doç. Dr. Nazan KARAOĞLU
Doç. Dr. Özlem SARIKAYA
Doç. Dr. Selma ÇETİNKAYA
Doç. Dr. Sevgi TURAN
Doç. Dr. Sevsen CEBECİ
Doç. Dr. Yeşim Yiğiter ŞENOL
Yrd. Doç. Dr. Akan KARAKUŞ
Yrd. Doç. Dr. Cahit TAŞKIRAN
Yrd. Doç. Dr. İbrahim BAŞHAN
Yrd. Doç. Dr. Samiye KUZUDİŞLİ
Yrd. Doç. Dr. Serdar ÖZDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Ayşen Melek Aytuğ KOŞAN

HAKEM LİSTESİ

Hamit ACEMOĞLU
Nadi BAKIRCI
Nilüfer DEMİRAL YILMAZ
Ayşe Hilal BATI
Melis NAÇAR
Özlem TANRIÖVER
Rahman YAVUZ
Hatice ŞAHİN
Mehmet Ali GÜLPINAR
Süleyman Ayhan ÇALIŞKAN
Esin KULAÇ
Melike ŞAHİNER
Orhan ODABAŞI
Zeynep BAYKAN
Kor YERELİ
Işıl İrem BUDAKOĞLU
M. Kemal ALİMOĞLU
Serpil VELİPAŞAOĞLU
Arzu AKALIN
Özlem MIDIK
Funda TENGİZ
Albena GAYEF
Özlem COŞKUN
Akile BÜKE
Zeliha CANSEVER
Zeynep AVŞAR
Levent ALTINTAŞ
Yeşim ŞENOL
Nazan KARAOĞLU
Cahit TAŞKIRAN
Cüneyt Orhan KARA
Sevgi Günel TURAN

BİLDİRİLER İNDEKSİ

SÖZLÜ BİLDİRİLER:

TIP EĞİTİMİNDE ANDROID/APPSTORE UYGULAMASI KULLANIMI: BAŞ-BOYUN ANAMNEZ DERSİ ÖRNEĞİ

ADNAN KARABRAHİMOĞLU, MEHMET AKİF DÜNDAR, NAZAN KARAOĞLU, MUSTAFA DİGİLLİ 16

ANATOMİ EĞİTİMİNDE KOLAYLAŞTIRICI BİR ÖĞRENME YÖNTEMİ: TANIMLAYICI VİDEO KULLANIMI

MEHMET ASIM ÖZER¹, FİGEN GÖKMEN¹, AYŞE HİLAL BATI²..... 18

KLİNİK FARMAKOLOJİ VE GÜNCEL BİLGİLERİ YAKALAMAK

BURAK CEM SONER 19

MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİ PROGRAMINI ULUSAL ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMINA GÖRE GÖZDEN GEÇİRME: AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DENEYİMİ

EROL GÜRPINAR, HASAN ŞENOL COŞKUN, YEŞİM ŞENOL, CEM BONEVAL, MUSTAFA KEMAL ALİMOĞLU, MERAL GÜLTEKİN..... 20

SOSYAL MEDYADA YARATILAN ÖZGÜN KARAKTERLER ARACILIĞI İLE ÖĞRENMEYİ DESTEKLEMEK

GÜLŞAH SEYDAOĞLU¹, PINAR İLKİZ 21

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYAYI EĞİTİM AMAÇLI KULLANIMI

ÇİSEM YEŞİL, RAMAZAN TUNÇ, ÖZLEM COŞKUN, İŞİL İREM BUDAKOĞLU 22

PROBLEME DAYALI ÖĞRENİM OTURUMLARININ DEĞERLENDİRMESİNDE KULLANILAN BİLGİSAYAR ORTAMINDA CORE UYGULAMA DENEYİMİMİZ

SELMA ÇETİNKAYA 23

ANATOMİ EĞİTİMİNDE SOSYAL MEDYANIN KULLANIMI: YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

KAAN YÜCEL¹, SERDAR ÖZDEMİR² 24

KONYA SİMÜLASYON MERKEZİ (KONSİMERK) MEDİKAL SİMÜLASYON MODELİ TANITIMI

YAVUZ ÜÇKUYU¹, İLKER GÜRCÜOĞLU¹, GALİP ŞEF¹, GONCA TÜFEKÇİ¹, NAZİK YAPRAK¹, FATMA HAKYEMEZ¹, ARZU ÖNCÜ¹, SEMA SOYSAL², NAZAN KARAOĞLU², MUZAFFER ŞEKER² 25

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI ÇALIŞMALARI

OSMAN GÜNAY¹, ZEYNEP BAYKAN², MELİS NAÇAR², MUHAMMET GÜVEN³ 26

POSTER BİLDİRİLER:

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ EĞİTİMİ İÇİN HAZIRLANAN Z-KİTAP'A YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

AGÂH TUĞRUL KORUCU¹, İSMAİL HAKKI KORUCU²..... 28

TIP FAKÜLTELERİ ANATOMİ EĞİTİMİNDE DİKEY ENTEGRASYON İHTİYACI

AHMET SONGUR, SAİD EKİNCİ, YUSUF GÜLSARI, YÜCEL GÖNÜL, OZAN TURAMANLAR 29

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN, ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİNİN, ÖĞRETİM ELEMANLARININ İLETİŞİM BECERİLERİ DERSLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI VE İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLER: MESLEĞE, KENDİLERİNE, HASTA-HEKİM İLİŞKİSİNE, KENDİ İLETİŞİM TARZLARINA YÖNELİK ALGILARI VE EMPATİ DÜZEYLERİ

NESRİN HİSLİ ŞAHİN¹, ELİF KÖRPE¹, ARZU BALKAN², HALDUN MÜDERRİSOĞLU² 30

HEKİM ADAYLARININ BİLGİ OKURYAZARLIĞI YETERLİK ALGI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ: HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

BARIŞ SEZER, ŞÜKRİYE ECE ABAY, MELİH ELÇİN, ORHAN ODABAŞI, ARIF ONAN, SEVGİ TURAN 31

DEÜTF'DE KLİNİK BECERİ EĞİTİMİ VE DEĞERLENDİRME LABORATUVARI PROJESİ

BERNA MUSAL, GAMZE ÇAPA KAYA, AHU YALABIK, OĞUZ KILINÇ, TÜLAY CANDA 32

DEÜTF'DE BİLGİSAYAR TABANLI-ELEKTRONİK ÖĞRENME ORTAMI İLE PDÖ OTURUMLARININ DESTEKLENMESİ

BERNA MUSAL, PINAR TUNCEL, ONUR KESKİN, SERAP KONAKÇI, TÜLAY CANDA 33

TIBBİ BİYOKİMYA ÖĞRENCİ LABORATUVARI CİHAZ VE MALZEMELERİNİN MODERNİZASYONU

CEMİLE TOPCU, İBRAHİM KILINÇ, MEHMET GÜRBİLEK, MEHMET AKÖZ, AYSUN TOKER, HÜMEYRA YERLİKAYA, ALİ MUHTAR TİFTİK, SADIK BÜYÜKBAŞ, HALUK DÜLGER..... 34

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI OLUŞTURMA ÇALIŞMALARI

ILGAZ AKDOĞAN, DİLEK AKDOĞAN, HÜLYA AYBEK, YAVUZ DODURGA, AYLİN KÖSELER, SEBAHAT TURGUT, C.NUR SEMERCİ, SERVER YAĞCI, NURAL CEVAHİR, NİLAY ŞEN TÜRK, SELDA SAYIN KUTLU, İBRAHİM TÜRKÇÜER, AYSUN KARABULUT, GAMZE GÖKÖZ DOĞU, SEMİH AKKAYA, ŞERİFE AKALIN, NURAY AKKAYA, AHMET ERGİN, MUSTAFA DOĞAN, SİBEL HACIOĞLU, SELİM KORTUNAY, GÜNFER TURGUT 35

AKCİĞER GÖRÜNTÜLEMELERİNDE F-18-FDG PET/BT VE BT 'NİN ROLÜ

FETHULLAH AKBABA¹, AZAR GULMAMMADOV¹, DUYGU AKIN², ORHAN ÖZBEK³, BUĞRA KAYA⁴ 36

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİ ÖĞRENCİ MODÜLÜ

GÜNFER TURGUT, ADNAN KÖKSAL, SEBAHAT TURGUT, DİLEK AKDOĞAN, ILGAZ AKDOĞAN 37

DENİZLİ BÖLGESİ AİLE HEKİMLERİNİN DOKTOR KAVRAMINA İLİŞKİN İLERİSÜRDÜKLERİ METAFORLAR

HÜLYA AYBEK, DİLEK AKDOĞAN¹, ILGAZ AKDOĞAN²..... 38

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ANATOMİ EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİ DESTEĞİNİN KULLANILMASI

ILGAZ AKDOĞAN, DİLEK AKDOĞAN..... 39

TIP FAKÜLTELERİ İÇİN GELİŞTİRİLMİŞ WEB TABANLI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

YUNUS AYDOĞAN¹, ÖMER FARUK NASİP², SERHAT KILIÇARSLAN³, KÜRŞAT VOLKAN ÖZCAN⁴, OSMAN DEMİR⁵, NAİM ÇAĞMAN⁶, ŞEMSETTİN ŞAHİN⁷ 40

TIP EĞİTİMİNDE ÖĞRETİM MATERYALLERİNİN TASARIMINDA MULTİPROFESYONEL YAKLAŞIMIN YERİ

İSMAİL OKAN¹, KÜRŞAT VOLKAN ÖZCAN¹, ÖMER FARUK NASİP², SİNAN EĞRİ³, ÖZLEM EĞRİ³, ARZU COŞKUN³, NAME ERDEMİR³, HÜSEYİN ZİHNİ⁴, VAHİT AYAN⁴ 41

AKADEMİK VERİ TABANLARINDAN BİLGİYE ULAŞMA VE BİLGİYİ KULLANABİLME EĞİTİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

KÜRŞAT VOLKAN ÖZCAN¹, İLKNUR BÜTÜN², ŞEMSETTİN ŞAHİN² 42

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ PROGRAM DEĞERLENDİRME KOMİSYONUNUN ÇALIŞMALARI

MELİS NAÇAR, ZEYNEP BAYKAN, HAKAN POYRAZOĞLU, NAZAN DOLU, MÜMTAZ MAZICIOĞLU, İRFAN ÖZYAZGAN, SİBEL AKIN 43

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ TIBBİ BECERİ LABORATUVARI UYGULAMALARI

MELİS NAÇAR, ZEYNEP BAYKAN, MÜMTAZ MAZICIOĞLU, ELİF DENİZ ŞAFAK, OSMAN GÜNAY..... 44

MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİNDE PROGRAM ÇIKTILARININ GÜNCELLENMESİ: YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ SÜRECİ

ÖZDEMİR S¹, ACUNER Ç², AKALIN A.A.¹, TANRIÖVER Ö¹, İZBIRAK G¹, ERCAN S³..... 45

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ TIPTA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME KURSLARI

M. KEMAL ALİMOĞLU..... 47

TIP EĞİTİMİNİN TIP ÖĞRENCİLERİNİN AHLAKİ DUYARLILIKLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK ALTI YILLIK İZLEM ÇALIŞMASI

M. LEVENT ÖZGÖNÜL¹, M. KEMAL ALİMOĞLU², DİCLE YILMAZ³ 48

TIP EĞİTİMİNDE YAYGIN KULLANILAN FLASH KARTLARIN İNCELENMESİ

NURAY HASANOVA¹, KÜRŞAT VOLKAN ÖZCAN², İSMAİL OKAN³ 49

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ HAK VE SORUMLUKLARI HAKKINDA NELER DÜŞÜNÜYOR?

ÖZLEM COŞKUN, İ. İREM BUDAKOĞLU..... 50

E-ÖĞRENME VE M-ÖĞRENME KAPSAMINDA TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN FAKÜLTEDEN BEKLENTİLERİ

ÖZLEM MIDIK..... 51

YAPILANDIRMACI ÖĞRENME YAKLAŞIMINA GÖRE HAZIRLANMIŞ “ÖĞRENİYORUM-ÖĞRETİYORUM” FESTİVALİNDE ÖĞRENCİLER HANGİ TEKNOLOJİLERİ KULLANDILAR?

ÖZLEM MIDIK..... 52

ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN STANDARDİZE HASTA PERFORMANSLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

İPEK GÖNÜLLÜ, ŞENGÜL ERDEN BORAN..... 53

TAKIM ÇALIŞMASINA DAYALI ÖĞRENME ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DENEYİMİ

RAHMAN YAVUZ 54

MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİNDE TIP HUKUKU ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DENEYİMİ

RAHMAN YAVUZ¹, HASAN TAHSİN KEÇELİGİL²..... 55

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİNDE EĞİTİM-ÖĞRETİM DÖNEMİNİN ETKİNLİĞİNİ DEĞERLENDİRİLMEME YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALAR

SEBAHAT TURGUT, ADNAN KÖKSAL, DİLEK AKDOĞAN, GÜNFER TURGUT 56

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM 6 ÖĞRENCİLERİNİN AKILCI İLAÇ KULLANIMI EĞİTİMİ KATILIMCI GERİ BİLDİRİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YENİDEN YAPILANDIRILMASI

SELİM KORTUNAY, FATMA FUNDA BÖLÜKBAŞI HATİP, İZZETTİN HATİP..... 57

2014-2015 EĞİTİM DÖNEMİNDE YER ALAN STANDART HASTA GÖRÜŞMELERİNDEN ÖĞRENCİLERİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİ

SELDA YARDIM..... 58

TIP EĞİTİMİNDE SANAL HASTA (SH) KULLANIMI: WEB TABANLI KLİNİK OLGU SUNUMLARI

Ö. SÜREL KARABİLGİN, YUSUF YILMAZ..... 59

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM III MESLEKSEL BECERİ UYGULAMALARI HAKKINDAKİ ÖĞRENCİ GERİ BİLDİRİMLERİ

SÜMER MAMAKLI, M. KEMAL ALİMOĞLU, YEŞİM ŞENOL, SELDA YARDİM, EROL GÜRPINAR 60

ÖĞRENCİ GÖZÜNDEN KLİNİK FARMAKOLOJİ STAJI AKILCI İLAÇ UYGULAMA MODÜLÜ	
SONER BC, İNAN SY, KILIÇ M, DUMAN İ, KORKMAZ M, AL M, ATALIK KE, ŞAHİN AS	61
STANDART HASTA UYGULAMASININ LOGİC MODEL İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNİN BEŞ YILLIK DENEYİMİ	
YEŞİM ŞENOL.....	62
GELENEKSEL MİKROSKOP EĞİTİMİNDEN DİJİTAL MİKROSKOP EĞİTİMİNE GEÇİŞ	
İLKNUR KESKİN ¹ , HANEFİ ÖZBEK ² , NİLÜFER AYTÜRK ¹ , TANGÜL MÜDOK ¹	63
ZOR HASTA İLE BAŞ ETME BECERİSİNİN ÜÇ FARKLI YÖNDEN KARŞILAŞTIRILMASI: EĞİTİCİ, AKRAN VE KENDİ KENDİNİ DEĞERLENDİRME	
ZELİHA CANSEVER ¹ , ZEYNEP AVŞAR ¹ , HAMİT ACEMOĞLU ¹	64
ÖĞRENCİLER NASIL DERS ÇALIŞIYORLAR?	
ZELİHA CANSEVER ¹ ,HAMİT ACEMOĞLU ¹ ,ZEYNEP AVŞAR ¹	65
EĞİTİCİ STİLLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	
ZELİHA CANSEVER ¹ , ZEYNEP AVŞAR ¹ , HAMİT ACEMOĞLU ¹ ,YASEMİN ÇAYIR ²	67
İNTÖRN DOKTORLAR TIBBİ PROFESYONALİZM HAKKINDA NE BİLİYOR? PREKLİNİK GRUP ÇALIŞMASININ ETKİLERİ?	
Ü.ZEYNEP AVŞAR ¹ , ZELİHA CANSEVER ¹ , HAMİT ACEMOĞLU ¹ , İLKNUR DEMİR ² , ÜMİT AVŞAR ³	68
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TIP FAKÜLTESİ KONTENJANLARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	
ZEYNEP BAYKAN, MELİS NAÇAR.....	69
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYELERİNİN MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ	
ZEYNEP BAYKAN ¹ , MELİS NAÇAR ¹ , M. HAKAN POYRAZOĞLU ² , MUHAMMED GÜVEN ³	70
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÜNDÜZ UYKULULUK DURUMLARI	
ZEYNEP BAYKAN ¹ , MELİS NAÇAR ¹ , HAMİYET ECİROĞLU ²	71
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM PROGRAMLARININ ÖĞRENME YÖNETİM SİSTEMLERİ İLE DESTEKLENMESİ VE ÖĞRETİM ÜYELERİNİN İLGİLİ SİSTEMLERE UYUM SÜREÇLERİ: EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ ÖRNEĞİ	
OZAN KARACA, OLCAY ÇAM, H. İBRAHİM DURAK, BİJAN KIVÇAK, M. VAROL PABUÇÇUOĞLU, FÜSUN SAYGILI, GÜNİZ BAKSI ŞEN	72
DOKTORA PROGRAMLARININ ÇEVİRİMİÇİ UYGULAMALARLA ZENGİNLEŞTİRİLMESİ: EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ TIP EĞİTİMİ DOKTORA PROGRAMI ÖRNEĞİ	
H. İBRAHİM DURAK, A. HİLAL BATI, S. AYHAN ÇALIŞKAN, Ö. SÜREL KARABİLGİN, HATİCE ŞAHİN, S. ELİF TÖRÜN, KEVSER VATANSEVER, NİLÜFER DEMİRAL YILMAZ, YUSUFYILMAZ ¹	73

SEMPOZYUM PROGRAMI

06.05.2015 Çarşamba/Wednesday		
09.00-17.00 10.00-12.00	Kayıt/Registration TEGED Yönetim Kurulu ve Yerel Düzenleme Kurulu Toplantısı	
Öğle Yemeği/ Lunch	TEGED Yönetim Kurulu ve Yerel Düzenleme Kurulu Üyeleri	
13.00-17.00	Kurslar/Workshops Kurs 1 – Literatür 2.0: Kaynak tarama, kullanma, birlikte çalışma aracı olarak Mendeley (Koordinatör: Yusuf YILMAZ) Kurs 2 – Teknoloji ile Entegre Güncel Yöntem ve Teknikler (Koordinatör: Barış SEZER) Kurs 3 – Elektronik Veri Toplama ve Veri Paylaşımı (Koordinatör: Arif ONAN)	
17.00-18.00	Açılış Kokteyli/Cocktail	
18.00-22.00	TEGED Yönetim Kurulu Yemek	

07.05.2015 Perşembe/Thursday		
09.00-17.00	Kayıt /Registration	
09.30-10.30	Açılış Konuşmaları/Opening Speechs	Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER Prof. Dr. Celalettin VATANSEV Doç. Dr. Levent ALTINTAŞ
10. 30-11.00	Müzik Dinletisi/Concert	
11. 00-12.00	Konferans: Uzaktan Eğitim <i>Conference: Distance Learning</i> Prof. Dr. Janet GRANT	Oturum Başkanları: <i>Chair</i> Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER Prof. Dr. Sabahattin AYDIN
12.00-13.00	Öğle Yemeği/ Lunch	
13.00-14.00	Konferans: Tıp Eğitiminde Simülasyon <i>Conference: Simulation in Medical Education</i> Prof. Dr. Anthony ERRICHETTI	Oturum Başkanları: <i>Chair</i> Prof. Dr. H. İbrahim DURAK Prof. Dr. Ahmet ÖZKAĞNICI
14.00-14.15	Kahve Arası/ Coffee Break	

<p>14.15-15.30</p>	<p>Eğitim teknolojisinin tıp eğitimine yansımaları: Fakülte Deneyimleri</p> <p><i>Reflections of Educational Technology on Medical Education: Experiences of Medical Schools</i></p> <p>Doç.Dr.Erol GÜRPINAR-Akdeniz Üniversitesi Deneyimi</p> <p>Prof. Dr. Berna MUSAL-Dokuz Eylül Deneyimi (Elektronik PDÖ/ Klinik eğitim ve değerlendirme laboratuari projeleri)</p> <p>İlker KÖSE (Medipol Üniversitesi)</p> <p>Araştırma görevlisi Dr. Ahmet MURT – İ.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fakültesi (Uzmanlık Eğitimi'nde Teknoloji Kullanımı: Ne kadar, Ne zaman ve Nasıl?)</p>	<p>Oturum Başkanları: <i>Chair</i></p> <p>Prof. Dr. Mustafa SOLAK</p> <p>Prof. Dr. Berna MUSAL</p>
<p>15.00-17.00 (Eş zamanlı oturum/<i>Parallel session</i>)</p>	<p>Tıp Dekanları Konseyi Toplantısı /Meeting of The Council of Deans of Medical Schools in Turkey</p>	<p>Prof. Dr. Mustafa SOLAK</p> <p>Prof. Dr. Muhammed GÜVEN</p> <p>Prof. Dr. Celalettin VATANSEV</p>
<p>15.30-15.45</p>	<p>Kahve Arası/ Coffee Break</p>	
<p>15.45-17.00</p>	<p>Uzmanına Sorun: <i>Ask To The Experts</i></p> <p>Prof. Dr. Janet GRANT; Prof. Dr. Anthony ERRICHETTI</p>	<p>Oturum Başkanları: <i>Chair</i></p> <p>Prof. Dr. Mustafa TURAN</p> <p>Doç. Dr. Melih ELÇİN</p>
<p>18.00-21.00</p>	<p>GALA YEMEĞİ /GALA DINNER</p>	

08.05.2015 Cuma/ <i>Friday</i>		
09.00-10.30	Sözlü Bildiriler/ <i>Oral Presentations</i>	Oturum Başkanları/ <i>Chair</i> Prof. Dr. Arzu BALKAN Prof. Dr. Muhammed GÜVEN
10.30-10.45	Kahve Arası/ <i>Coffee Break</i>	
10.45-12.00	<p>Panel 1: E-Learning, Mobile Learning, Sosyal Medya, Bilişim-Teknoloji ve Etik</p> <p><i>E-learning, Mobile Learning, Social Media, Informatics-Technology and Ethics</i></p> <p>Yusuf YILMAZ- Ege Üniversitesi Deneyimi (Moodle’de örnek uygulamalar ile e-ders tasarımı)</p> <p>Barış SEZER (Hacettepe Üniversitesi)</p> <p>Doç. Dr. M. Burhan OFLAZ (Necmettin Erbakan Üniversitesi)</p> <p>Arif ONAN (Hacettepe Üniversitesi)</p>	Oturum Başkanları/ <i>Chair</i> Prof. Dr. Nadi BAKIRCI Prof. Dr. Nazmi ZENGİN
12.00-13.00	Öğle Yemeği/ <i>Lunch</i>	
13.00-14.00	<p>Panel 2: Tıp Eğitiminde Bilişim / Bilişim Derneği</p> <p><i>Informatics in Medical Education /Informatics Association</i></p> <p>Prof Dr. Utku ŞENOL (Akdeniz Üniversitesi)</p> <p>Prof Dr. Oğuz DİCLE (Dokuz Eylül Üniversitesi)</p>	Oturum Başkanları: <i>Chair</i> Prof. Dr. İrem BUDAKOĞLU
14.00-15.00	<p>Sempozyum Bildirisinin Okunması, Ödül Töreni ve Kapanış</p> <p><i>Declaration of Symposium Report, Award Ceremony and Closing</i></p>	
15.00-17.00	<p>SOSYAL PROGRAM/SOCIAL PROGRAM</p> <p>MEVLANA ZİYARETİ /VISIT TO MEVLANA MUSEUM</p>	

09.05.2015		
Cumartesi/Saturday		
9.00-12.30	SOSYAL PROGRAM/SOCIAL PROGRAM SİLLE KAHVALTISI/BREAKFAST IN SİLLE	

ULUSLAR ARASI KONUŞMACILARIMIZ

Anthony Errichetti, Ph.D.
Chief of Virtual Medicine
Professor, Department of Medical Education Director, Institute For Clinical Competence and MS in Medical / Health Care Simulation Program, NYIT-College of Osteopathic Medicine

Professor Janet Grant
Honorary Professor, University College London Medical School
Visiting Professor, Plymouth University Peninsula Schools of Medicine and Dentistry
Professor Emerita of Education in Medicine, The Open University, UK
Director: Centre for Medical Education in Context [GenMEDIC] & FAIMER Centre for Distance Learning

SÖZLÜ BİLDİRİLER

**TIP EĞİTİMİNDE ANDROID/APPSTORE UYGULAMASI KULLANIMI:
BAŞ-BOYUN ANAMNEZ DERSİ ÖRNEĞİ**

Adnan KARAİBRAHİMOĞLU¹, Mehmet Akif DÜNDAR¹, Nazan KARAOĞLU¹, Mustafa DİĞİLLİ²
Necmettin Erbakan Üniversitesi, ¹Meram Tıp Fakültesi, ²Turizm Fakültesi

Giriş: Tıp eğitimi, tarih boyunca usta tarafından öğretilen ve beceriye dayalı olarak gelişen bir süreç olmuştur. Her alanda olduğu gibi, son yıllarda teknolojik gelişmeler bu süreci olumlu anlamda etkilemektedir. Her geçen gün, sağlık alanında tanı veya tedaviye yönelik teknolojik cihaz veya ürünler kullanılmaya başlanmakta, bu durumdan eğitim de nasibini almaktadır. Öğrenmeyi kolaylaştırıcı teknolojik ortamların faydalı olduğu birçok yayında dile getirilmektedir. Sanal gerçeklik kavramı ile birlikte dokunmatik teknolojisi hızla gelişmektedir. Cep telefonlarının çok farklı özellikleri bir araya getirmesi binlerce uygulama yazılımının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Marketlerde sağlığa yönelik birçok uygulama olmasına karşın eğitime yönelik hiçbir uygulama bulunmamaktadır. Tıp fakültesi öğrencilerinin aldığı çok farklı mesleki beceri dersleri vardır. Bunlar içerisinde anamnez dersi en önemlilerinden ve ortak olanlarındandır. Öğrenciler çeşitli sebepler ile derslere katılmadığı zaman beceriyi öğrenmek zor olmaktadır veya zaman kısıtı nedeniyle tüm öğrencilerin beceri uygulamasını yapamadığı durumlar olmaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, cep telefonlarındaki uygulama yaygınlığını faydaya dönüştürerek öğrencilerin cep telefon veya tabletlerini kullanarak dersin eğitimini kendi başlarına yapabilmelerini ve fakülte dersinden önce hazır bulunuşluklarını sağlamaktır.

Yöntem: Öğrencilerin cep telefon veya tablet bilgisayarlarında kullanabilecekleri bir android/appstore uygulaması geliştirdik. Uygulama için "Baş/Boyun Anamnez" beceri dersini örnek olarak seçtik. Uygulama, iki temel bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, anamnez soru ve cevaplarından; ikinci bölüm ise özel olarak rinore ve vertigo şikayetlerine bağlı olarak soru ve cevaplardan oluşmaktadır. Sorular ağaç yapısında ilerleyip sonuçta tanı ve tedavi bilgisine ulaşılmaktadır. Tüm inspeksiyon bölümleri, öğrenmeyi motive etmek amacıyla anatomik görseller ile zenginleştirilmiştir. Ayrıca uygulamamız, soru/cevaplarda ilerlenen bölüme göre geri planda her bir kullanıcı için kod üretmekte ve puanlama yapmaktadır. Uygulamanın tamamı Türkçe ve İngilizce dillerinde tasarlanmıştır.

Bulgular: Uygulamanın pilot olarak denemesi 27 kişi ile yapılmış ve %80 oranında olumlu görüş bildirilmiştir.

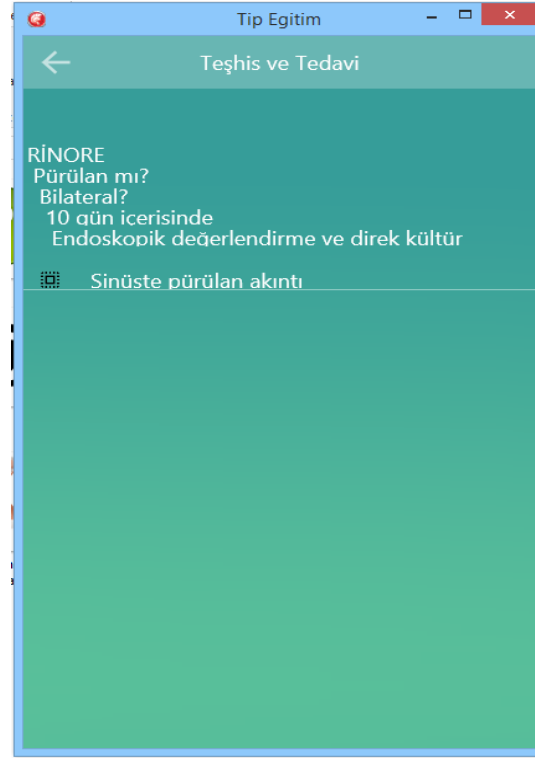
Sonuç: Eğitim yöntemleri içerisinde teknoloji kullanımı, öğrenmeyi kolaylaştıran ve artıran bir unsurdur. Tıp eğitimine yönelik ülkemizde benzer bir uygulamanın olmaması, kullanıcı dostu ve görsel zenginliği nedeniyle hazırlanan uygulama, bir eğitim materyali olarak hem öğrenciler hem de öğretmenler için faydalı olacaktır. İnternet üzerinde alınan puan bilgisi ile öğrencilerin beceri dersine gelmeden hazır bulunuşluk kontrolleri yapılabilmekte ve belirli oranda beceri puanı elde verilebilmektedir. Uygulamadaki dil seçenekleri sayesinde yabancı öğrenciler de rahatlıkla kullanılabilir.

Anahtar kelimeler: Android uygulaması, tıp eğitimi, mesleki beceri, baş boyun anamnez, rinore

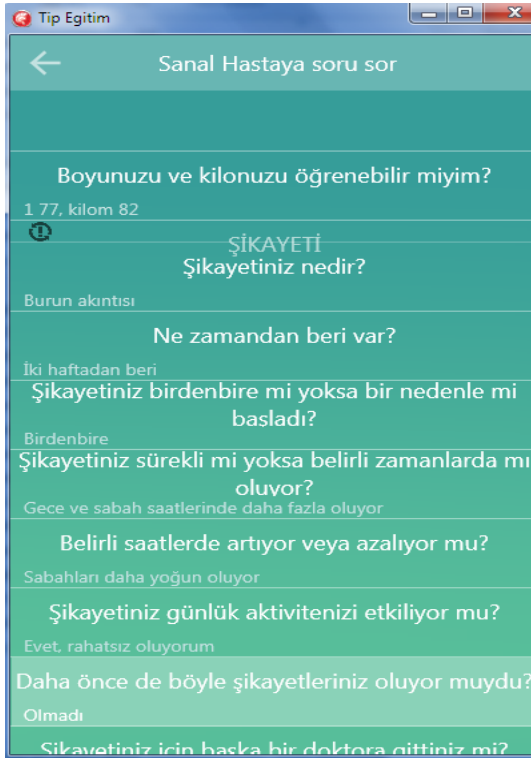

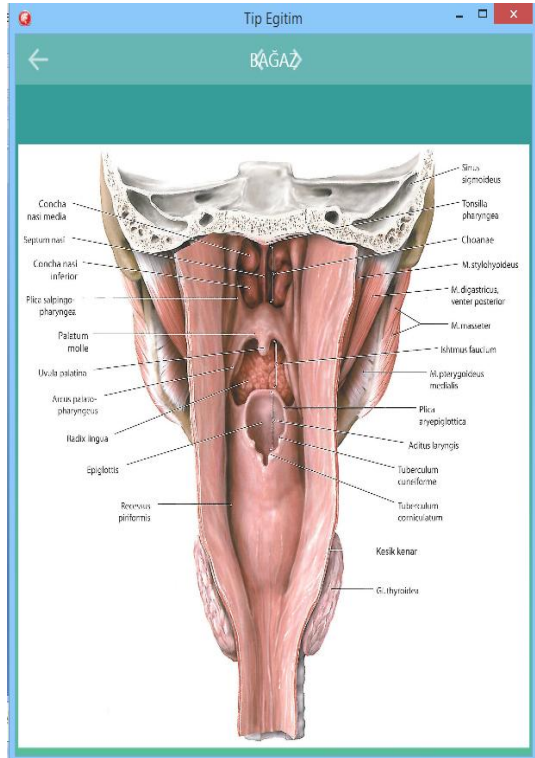
Şekil.1 Uygulama giriş ekranı görüntüsü

Şekil.2 Uygulama örnek şikayet görüntüsü

Şekil.3 Uygulama anamnez soruları görüntüsü

Şekil.4 Uygulamanın anatomik resim ekranı

ANATOMİ EĞİTİMİNDE KOLAYLAŞTIRICI BİR ÖĞRENME YÖNTEMİ: TANIMLAYICI VIDEO KULLANIMI

Mehmet Asım ÖZER¹, Figen GÖKMEN¹, Ayşe Hilal BATI²
¹EÜTF Anatomi AD, ²EÜTF Tıp Eğitimi AD

Giriş ve Amaç: Tüm tıp fakültelerinde olduğu gibi fakültemizde de giderek artan öğrenci sayısı, uygulamalı eğitimlerin zorunlu olduğu tıp eğitiminde çözümü güç sorunlara yol açmaktadır. Bu sorunlar, öğrencilerin küçük gruplarda eğitim almasını sağlayacak program yapılanmaları ile çözümlenmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte laboratuvar olanakları ve eğitici insan gücünün yetersizliği eş zamanlı olarak küçük gruplarda çalışmayı imkansız kıldığından, uygulamalı eğitimler istenenden daha kalabalık gruplarda yapılmaktadır.

Tıp ve sağlık bilimleri alanında meslek eğitimi için temel oluşturan Anatomi eğitimi, kuramsal bilgiler yanında uygulamalı eğitimlerde insan vücudunun ve organların sistematik ve topografik olarak görülüp ve dokunularak incelenmesine olanak veren kadavralar üzerinde öğrenilmesini kapsamaktadır. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, öğrencilere Anatomi eğitimlerinde kadavralar üzerinde uygulamalı eğitim fırsatı sunabilen fakültelerdendir. Bu olanak Anatomi eğitimi için fark yaratan önemli bir özelliktir. Bununla birlikte bu çalışmanın öğrencilerin öğrenmelerini güçleştiren kalabalık ve sıkışık ortamlarda yapılması uygulamalı Anatomi eğitimlerinin başarısını gölgelemektedir. Fakültemizde Anatomi laboratuvarı koşullarının iyileştirilmesi, plastinasyon çalışmaları gibi eğitimin niteliğini yükseltmeye yönelik çalışmalar yanında öğrencilerle iletişimi güçlendirerek birebir eğitime fırsat sunacak uygulamalar da geliştirilmiştir. Bu amaçla 2012-13 akademik yılından itibaren "Kapalı Devre Ses ve Görüntü Sistemi Kullanılmasının Tıp Fakültesi Anatomi Eğitimine Katkısının Değerlendirilmesi" Projesi kapsamında yeni bir uygulamaya geçilmiştir. Anatomi uygulama eğitimlerinin başlangıcında, öğrencilerin o uygulamada üzerinde çalışacakları kadavra piyeslerinin, konu hakkında deneyimli öğretim üyelerinin öğrenme hedefleriyle uyumlu bilgilendirici video kayıtları kullanılarak açıklanması her öğrencinin aynı bilgiye erişimini sağlamaktadır. Bu bilgiler, Anatomi uygulamalı eğitimlerindeki grup eğitimcileri tarafından kadavra piyesleri üzerinde tekrar gösterilerek pekiştirilmektedir. Ayrıca "Anatomi Uzaktan Eğitim Sistemi" adı altında bir web sitesi kurularak öğrencilerin video kayıtlarına bu site üzerinden şifreli olarak erişimi sağlanmıştır. Böylece tüm öğrencilere aynı koşullar altında eşit ve standart öğrenme fırsatı ve derste edinilen bilgileri ev ya da yurt ortamlarında istedikleri zaman, istedikleri sıklıkla tekrarlayabilme olanağı sunulmuştur. Anatomi uygulamalı eğitimlerinin niteliğini geliştirme ve öğrenmeyi kolaylaştırma amaçlı bu uygulamanın etkisini belirlemek amacıyla öğrenci algısını değerlendiren bir araştırma planlanmıştır.

Yöntem: Daha önce farklı eğitimcilerin sadece kadavralar üzerinde bir defalık anlatım ve gösterimi şeklinde uygulanan eğitim yöntemleri ile video kayıtlarının kullanıldığı bu yöntemle ilişkin algı farklılığını araştıran bu çalışma 2013-2014 akademik yılında 2 ve 3. sınıfa devam eden ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Tanımlayıcı video kayıtları, 2. yıl öğrencilerine tüm ve 3. yıl öğrencilerine ise bazı uygulamalı Anatomi eğitimlerinde kullanılmıştır.

Bulgular: Eğitim olanağı yaratması, öğrenmeyi olumlu etkilemesi ve etkileycilik gibi temalar kapsamında 20 başlıkta derlenen öğrenci görüşleri uygulamalı Anatomi eğitimlerinde video ile bilgilendirme yönteminin olumlu katkısını göstermektedir. Ayrıca 2. sınıf öğrencilerinin öğrenmeye ilişkin olumlu görüşlerinin 3. sınıflardan istatistiksel olarak anlamlı farklılığı dikkat çekicidir.

Sonuç: Erişim kolaylığı, düşük maliyet ve uygulamalar sırasında eş zamanlı eşit bilgilendirme sağlayan, bireysel öğrenme ve algılama hızlarındaki farklılıkları gözetken tanımlayıcı videoların kadavra salonlarındaki kalabalık öğrenci gruplarına verilen eğitimin etkinliğinin artırılmasında yardımcı bir yöntem olduğu belirlenmiştir.

KLİNİK FARMAKOLOJİ VE GÜNCEL BİLGİLERİ YAKALAMAK

Burak Cem SONER
Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji AD

Klinik Farmakoloji eğitimi pek çok tıp fakültesinde dönem 3 ve/veya dönem 4'de verilmektedir. Ortalama her hafta yeni bir molekülün piyasaya girdiği günümüzde, pek çok yeni advers etkinin, yeni ilaç etkileşiminin ortaya çıkması Klinik Farmakoloji bilgilerinin mezuniyet sonrasında da güncel tutulması zorunluluğunu doğurmaktadır. Ne yazık ki geçmiş yıllarda ilaçlar ile ilgili olarak network ağı ve bilişimin kullanılması gerekliliğini ilaçlar ile ilgili kötü tecrübeler –Sulfanilamid eliksiri (1937), Talidomid (1961), Kliokinol (1969), Benoksaprofen (NSAİİ) (Opren/Oraflex)(1982), Üçüncü nesil oral kontraseptifler (1997)- ortaya koymuştur. Talidomid faciası –her ne kadar 4 sene sonra fark edilmiş olsa da- gebelerde ilaç kullanımı ile ilgili farkındalığın asıl sebebi olmuştur. 1979 yılında ise FDA gebelikte ilaç kullanımı risk kategorileri olarak tanımlanmış olan A, B, C, D ve X sınıflandırma sistemi tanımlanmıştır. Bu risk kategorisi tüm dünya tarafından en sık kullanılan kategorilerden birisi olmakla beraber 3 Aralık 2014 tarihinde revize edilmiş ve çok etkili olmaması nedeni ile 30 Haziran 2015 tarihinde sonlandırılması planlanmıştır. Bununla beraber geçmişte «C sınıfı» olarak tanımlanmış olan ilaçlar zamanla «B sınıfı» veya «D sınıfı» grubuna geçiş gösterebilmektedir. ABD'de yapılmış olan bir çalışmaya göre ise doğurganlık yaşlarında olan milyonlarca kadına olası teratojen ilaçlar reçete edilmektedir ve doktorların ilaçların teratojen etkileri ile ilgili bilgileri yeterli görülmemektedir.

İlaç-ilaç etkileşimleri hastaların hastanede yatış süresini ve tedavi başarılarını etkileyen önemli bir faktör olarak tanımlanmıştır. Polifarmasi, özellikle yaşlı hastalar ve yoğun bakım hastaları olmak üzere hastanede yatan hastalarda diğer hasta gruplarına göre daha sık görülmektedir. 4 veya daha üzeri ilaç kullanan hastalarda ilaç etkileşimlerine bağlı görülen advers ilaç reaksiyon riski anlamlı olarak artmaktadır. İlaç etkileşimleri önlenemez tüm advers ilaç reaksiyonlarının %3-5'ini oluşturmaktadır. Ruhsat öncesi faz çalışmaları ortalama 1500 hastada ve genelde kısa sürede uygulanmaktadır. Bu durum piyasaya girmiş olan çoğu ilacın nadir görülen ciddi advers reaksiyonları ve ilaç etkileşimi verilerinin henüz tamamlanmamış olması anlamına gelmektedir. Terfenadin (Şubat 1998), astemizol (Temmuz 1999) ve sisaprid'in (Ocak 2000) CYP3A4 substratları olmaları nedeni ile pek çok ilaç ile etkileşerek aritmi sonucu ölümlere neden olmaları bu duruma örnek olarak verilebilir.

Her yıl yeni ilaçların piyasaya girmesi, ilaç kullanan hasta sayılarının artması ile beraber ilaçların olası faydalı ve zararlı etkilerinin güncel olarak değişebilmesi Klinik Farmakoloji ile bilişim sektörünün beraber olarak kullanılmasını zorunlu hale getirmektedir. Hem teratojen olabilecek ilaçların riskli hasta gruplarında kullanımının engellenebilmesi hem de ilaç etkileşimleri ile ilgili bazı çözüm ürünleri piyasaya sürülmeye başlanmıştır. Bilgilerin çok hızlı güncellenebilmesi ve eldeki verilerin doğru ve kullanıcı uyumlu olarak üretilmesi bu projenin devamlılığında büyük öneme sahiptir. Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim dalı ve Meram Tıp Fakültesi Hastanesi Başhekimliği ile beraber olarak başlattığı online bilgilendirme ve uyarı sistemi ile ilaç etkileşimleri ve teratojen etkilerin önüne geçmeyi planladık.

**MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİ PROGRAMINI ULUSAL ÇEKİRDEK
EĞİTİM PROGRAMINA GÖRE GÖZDEN GEÇİRME:
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DENEYİMİ**

Erol GÜRPINAR, Hasan Şenol COŞKUN, Yeşim ŞENOL, Cem BONEVAL,
Mustafa Kemal ALİMOĞLU, Meral GÜLTEKİN
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Tıp Dekanlar Konseyi tarafından Ulusal Çekirdek Eğitim Programı - 2014 oluşturulmuş ve YÖK tarafından kabul edilerek ülkemizdeki tüm tıp fakültelerine 2015 - 2016 eğitim döneminde uygulanmaya konulması kararı ile gönderilmiştir.

Amaç: Bu makalenin amacı, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi (AÜTF) mezuniyet öncesi eğitim programında 2014 - 2017 yılları arasında yapılması planlanan UÇEP'i de kapsayıcı çalışmaların aktarılmasıdır.

Yöntem: Fakültemiz eğitim programı, 2002 yılında çıkan ÇEP doğrultusunda 2003 yılında gözden geçirilmiş, 2009 yılında dönem/ders kurulu/stajların amaç hedefleri oluşturulmuş, 2011 yılında mezundan beklenen yeterlik ve yetkinlikler belirlenmiştir. Mezuniyet öncesi tıp eğitim programımız 2011 yılında Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği tarafından akredite edilmiştir. 2014 yılında çıkan UÇEP, Fakültemizde eğitimi gözden geçirmek için bir fırsat olarak görülmüş ve eğitim programının tüm bileşenlerinin (mezundan beklenen yeterlik ve yetkinlikler, programın amaç ve hedefleri, ölçme değerlendirme uygulamaları) bu kapsamda değerlendirilmesi planlanmıştır. Fakülte Eğitim Programı seferberliği olarak tanımlanan planlamanın ana özellikleri dört başlık halinde aşağıda sunulmuştur.

- 1- Fakülte eğitim programı:
- 2- Eğitim programı çıktı, amaç ve hedefleri
- 3- Ölçme ve Değerlendirme
- 4- Yapılan uygulamaların değerlendirmesi

Yukarıda belirtilen hedefler doğrultusunda yapılacak tüm çalışmalarda dikkate alınacak üç temel ilke;

1. Süreçlerin, Fakültemizde görevli tüm öğretim üyelerini kapsayacak, öğrenci ve dış paydaşların görüş/katılımını sağlayacak şekilde yapılandırılması,
2. Eğitim programımızda yatay ve dikey entegrasyonun güçlendirilmesi,
3. Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Standartlarının daha güçlenerek karşılanması olarak belirlenmiştir. 2014 - 2017 yılları arasında yapılması planlanan bu çalışmalarda izlenecek adımlar 11 basamak halinde planlanmıştır.

- 1- Sürecin planlanması
- 2- Tüm öğretim üyelerine yönelik bilgilendirme; UÇEP hakkında bilgi, ÇEP seferberliği planı ve Fakülte eğitim programının (FEP) oluşturulmasına yönelik bilgilendirme ve görüş alma toplantıları
- 3- Anabilim dalları tarafından ders programları ile UÇEP'in uyum kontrolünün yapılması
- 4- Anabilim dalı ziyaretleri ile UÇEP doğrultusunda 2015 - 2016 eğitim programı düzenleme toplantıları
- 5- Fakültemiz mezunundan beklenen yeterlik ve yetkinliklerin güncellenmesi çalıştay
- 6- Fakültemiz öğretim üyelerinin tümüne yönelik ölçme ve değerlendirme kurslarının düzenlenmesi
- 7- Eğitim programımızın staj / ders kurulları amaç ve hedeflerinin ilgili öğretim üyeleri ile gözden geçirilmesi, mezundan beklenen yeterlik ve yetkinliklerin amaç hedefler ile ilişkilendirilmesi çalışmaları
- 8- EÖKK tarafından 2015-2016 eğitim programının oluşturulması
- 9- Yeterlik-yetkinlikler ve staj / ders kurulları amaç hedefleri ile ilişkilendirilmiş ölçme ve değerlendirmeye yönelik tüm öğretim üyelerinin bilgilendirilmesi ve görüş alma toplantıları
- 10- Fakültemiz ölçme ve değerlendirme sisteminin iyileştirilmesi
- 11- Eğitim programı iyileştirmelerinin değerlendirilmesi

Sonuç: Yukarıda ayrıntıları ile açıklanan Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi mezuniyet öncesi eğitim programında 2014 - 2017 yılları arasında yapılması planlanan çalışmaların tamamlanması ile 2011 yılında akredite olan tıp eğitimi programımızın daha da güçlendirilmesi ve UÇEP'e göre tekrar gözden geçirilmesi sağlanacaktır.

SOSYAL MEDYADA YARATILAN ÖZGÜN KARAKTERLER ARACILIĞI İLE ÖĞRENMEYİ DESTEKLEMELİK

Gülşah SEYDAOĞLU¹, Pınar İLKİZ
¹Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Amaç: Sosyal medya araçları eğitim yöntemi olarak giderek popülerleşmektedir. Bu çalışmanın amacı, sosyal medyada yaratılan özgün kültürel karakterler aracılığı ile öğrenmeyi desteklemek, öğrenmeye ilgiyi arttırmaktır. Ayrıca Derslerle ilgili materyallerin paylaşımının yanı sıra sosyal medya aracılığı ile öğrencilerin katılımcı olabileceği bir katılımlı ve öğrenen merkezli platform sağlayarak olguları tartışarak bilgiyi pekiştirmek ve ders dışı materyallerle müfredatın zenginleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu proje, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesinde okuyan öğrencilerin derse olan ilgisini artırmaya yönelik sosyal medya üzerinden tasarlanmış bir girişimdir. İlk adım olarak kurmaca yerel karakterlerin konuşması ve derse katkı sağlayacak materyallerin paylaşılması için bir twitter hesabı alınması planlanmıştır. Bir etiket (hashtag) belirlenerek Twitter hesabı bit.ly hesabı ile ilişkilendirilerek, paylaşılan bağlantıların ne kadar ve hangi saat aralıklarında okunduğunun ölçümü yapılacaktır. Bu bağlamda paylaşımların saatleri yeniden düzenlenmesi hedeflenmiştir. İkinci adımda kültürel-yerel bir doktor karakteri yaratılacaktır. "Doctor House, Doctor Ross, Doctor Shephard deyince hemen biliyorsunuz, fakülteye kendi doktorumuzu getirelim dedik, peki adı ne olsun?" şeklinde bir tweet atılıp doktor karakteri için bir isim belirlenecektir. Doktorun adı belirlendikten sonra karaktere uygun bir çizim yapılacaktır. Daha sonra Doktor karakteri ile ilgili bir 8-12 gün boyunca bilgi verilerek, hastanedeki rutin işleri ile ilgili aktarım yapılacaktır. Ardından sağlık ekibi karakterleri yaratılacaktır. Projenin gelişim noktasında çeşitli kurmaca karakterler çeşitli kurmaca olgular ve semptomlarla Doktor'a başvurmaktadır. Bunlar hem görselle hem de tweet içine yazılan cümlelerle paylaşılmaktadır. Öğrencilerden olguyu bu ortamlarda tartışmaları sağlanacaktır. TED Konuşmaları'ndan "Jill Bolte Taylor'a inen müthiş içgörü darbesi" başlıklı konuşmalar ders dışı, destekleyici materyaller olarak kullanılacaktır.

Bulgular: Proje pilot çalışma olarak kapalı bir grupta denenmiş ve teknik aksamalar ve uygulama esnasında yaşanan sorunlar giderilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin vakaları yanıtlama hızına uygun moderasyon geliştirilmesi en önemli sorun olarak belirlenmiştir. Gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra öğrencilerin kullanımına açılmasına karar verilmiştir.

Sonuç: Sosyal medya araçlarını öğrenme ve öğretme yöntemi olarak kullanmak, öğrencilerinin öğrenme yollarının kendi nesillerine uygun araçlar ile çeşitlendirilmesine ve zenginleşmesine katkı sunmaktadır.

Çisem YEŞİL, Ramazan TUNÇ, Özlem COŞKUN, Işıl İrem BUDAKOĞLU
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Giriş – Amaç: Sosyal Medya çağımızın en gelişmiş iletişim araçlarından birisidir. Günümüzde sosyal medya araçlarının eğitim süreçlerinin geliştirilmesine yönelik birçok özelliği bulunmaktadır.

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi(GÜTF) öğrencilerinin sosyal ağları eğitim amaçlı kullanımları hakkında bilgi sahibi olmak üzere amaçlanmıştır. Bunu ölçebilmek için 7 soruluk anket çalışması hazırlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma 13-18.03.2015 tarihleri arasında GÜTF’de gerçekleştirilmiştir. Anketi cevaplamayı kabul eden 180 öğrenciye uygulanmıştır. Anket bu konuda yayınlanan kaynaklar incelenerek oluşturulmuştur. Ankette 2’si demografi olmak üzere toplam 7 soru yer almaktadır.

Bulgular: Bu çalışmamızın bulguları aşağıdaki gibidir. Katılanların cinsiyete göre değerlendirildiğinde 94’ü(%52.2) erkek, 86’siyse(%47.8) kadındır. Sosyal medyayı (Facebook, Twitter, Google, WhatsApp vb.) eğitim amaçlı kullanıyor musunuz sorusuna 169 kişi (%93.9) evet, 11 kişi (%6.1) hayır cevabı vermiştir. Hayır cevabını verenler içinde sebep olarak en çok ihtiyaç duymuyorum şeklinde belirtmiştir. Bundan sonraki soruların değerlendirmesi 11 kişi çıkararak yapılmıştır. Sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanıyorsanız ne sıklıkta kullanıyorsunuz sorusuna en fazla her gün cevabını veren 63 kişi (%37.3) , en az ayda bir cevabını veren 16 kişi (%9.5) olarak belirlenmiştir. Sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanıyorsanız, haftada kaç saatinizi ayırıyorsunuz sorusuna en fazla cevap olarak 1 saatten az 71 kişi (%42) en az cevap olarak 6 saatten fazla 16kişi (%9.5) olarak ortaya çıkmıştır. Hangi kaynaklardan (Google, Facebook, Youtube, Pubmed, Up to Date, Whatsapp, Wikipedia, diğer) tıbbi bilgiye ulaşıyorsunuz sorusuna olan cevapları 2 şekilde, cinsiyet ve sınıflara göre inceledik. Buna göre en fazla işaretlenen cevap Google olarak belirlendi.Bunların %50,3(81 kişi) ü erkek, %49,7(80 kişi) si kadındır. En az işaretlenen cevap Up to date olarak belirlenmiş olup bunların %58,6 sı (17 kişi) erkek, %41,4 ü (12 kişi) kadındır. Sınıflar arası incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Diğer seçeneğinde ise medscape (4 kişi) olmak üzere bunun yanında Ulakbim, futurelearn.com, books, NEJM eklenmiştir. Sosyal medyada öğrenciler tarafından eğitim amaçlı olarak en sık kullanılan araç Google web sitesidir. Sosyal medyayı tıbbi bilgiyi hangi amaçla kullanıyorsunuz sorusuna olan incelendiğinde en fazla işaretlenen cevap tıbbi terim ve hastalıklar hakkında bilgi edinmek olarak belirlendi. Bunların %49,6sı(78kişi) erkek, %50,4ü(79kişi) kadın olarak belirlendi. En az işaretlenen cevap medikal hesaplamalar yapmak olarak belirlenmiş olup bunların %41,1i(7kişi) erkek, %58,9u(10kişi) kadındır. Sınıflar arası fark incelendiğinde ise ilaçların farmakolojik özelliklerini öğrenmek, medikal hesaplamalar yapmak, tıp kaynaklarına erişebilmek arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Sosyal ağları daha çok TUS verilerine ulaşmak amaçlı Dönem 5ve6’ların kullandığı görülmektedir. Dönem 1,2,3’lerin ise. Görsel, işitsel kaynakları ve tıbbi terim ve hastalıklar hakkında bilgi edinmek amaçlı sosyal medyayı kullandığı görülmektedir.

Sonuç: GÜTF öğrencilerinin fakültedeki, ihtiyaçlarına göre sosyal medyayı kullandıkları görülmektedir. Bu konuda yapılacak olan çalışmaların bu durum göz önüne alınarak planlanması uygun olacaktır.

Selma ÇETİNKAYA, Cumhuriyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Amaç: Fakültemizde 2007-2008 eğitim öğretim yılında başlayan PDÖ oturumlarının değerlendirilmesinde kullandığımız klasik CORE uygulamasında değişikliğe gidilerek 2013-2014 bahar döneminden itibaren yeni şekle kavuşan bilgisayar ortamında CORE uygulaması deneyimimiz hakkında bilgi vermek.

CORE uygulaması, öğrenci-öğretim elemanı ve istasyonlar esasında yürüyen bir sistemdir. Gerekli istasyon önceden hazırlanır, senaryo, sorular ve cevaplar kartonlara yapıştırılır. Sonrasında uygun ortamda istasyonlar kurulum öğrenci-öğretim elemanı birlikteliği ile yürütülür. Öğrenci ilk istasyona gelir, adını-soyadını ve öğrenci numarasını yazar ve öğretim elemanı ile bir sonraki istasyona gitmek için bekler. Verilen süreye göre her değişen istasyonla öğrenci ve öğretim üyesi birlikte öne doğru ilerler. Öğrencinin sınavı bittikten sonra öğretim elemanı ilk istasyona tekrar döner ve yeni bir öğrenciyle sınava tekrar devam eder.

Artan öğrenci sayısı ile istasyon kol sayısı artacak bunun doğrultusunda gerekli olan öğretim elemanı ihtiyacı da artacaktır. Son zamanlarda uygulanan performans sistemi nedeniyle eğitimin ikinci plana itilmesi, hizmet kavramının ön plana geçmesi, asistan sayılarının azalması sınavda gerekli olan öğretim elemanı sağlanmakta sıkıntı çekilmesine neden oldu. Yaşanan bu sıkıntılar nedeniyle PDÖ komisyonunun aldığı karar sonucunda 2013-2014 bahar dönemi itibarıyla fakültemizde bilgisayar ortamında CORE uygulamalarına başlandı.

Uygulama için hastanemiz bilgi işlem biriminden destek alındı ve fakültemizde mevcut olan bilgisayar dersliği kullanıldı. Tıp Eğitimi Anabilim Dalı tarafından sınav şekli ve puanlaması ilgili bilgisayar uzmanına bilgi verilip sistem oluşturuldu. Sınavdan önce Tıp Eğitimi Anabilim Dalı tarafından ön test yapılmaktadır. Sistem sınav başlamadan 10 dakika önce açılmakta, bilgisayara gerekli olan sayfa yazılmakta ve sınav bitiminde hemen sonra da kapatılmaktadır.

CORE uygulaması yapılacak öğrenciler fakültemiz kütüphanesinde toplanmakta 30'ar kişilik gruplar halinde kütüphane girişinde yer alan bilgisayar dersliğine alınmaktadır. Derslikte her öğrenci bir bilgisayarın başına geçmekte ve bir ekranla karşılaşmaktadır. Bilgisayar ekranında öğrencilerin adını-soyadını, öğrenci numarasını yazacakları bir bölüm ve sınavın uygulama şekli ile ilgili açıklamaların yer aldığı bir metin yer almaktadır. Öncelikle öğrencilere ad-soyad ve öğrenci numaralarını girmeleri için zaman verilmekte ardından herkes bu işlemleri bitirdikten sonra beş istasyondan oluşan beş dakikalık sınav için devam tuşuna basmaları istenmektedir. Son bir dakikada ve sınav bitiminde grup uyarılmaktadır.

İstasyonlarda öğrenci doğru düşündüğü şıkkı işaretleyebilmekte, değiştirmeye kalktığı anda sistem buna izin vermemektedir. Öğrenci ilgili istasyonla işlemi bittiğinde ekranın altında yer alan kaydet ve ilerle tuşuna basarak diğer istasyona geçebilmektedir. Akıllarına bir önceki istasyonlar ilgili bir şey takıldığında sistem gene geri dönüşe izin vermemektedir. Beş istasyon tamamlandığında karşılıklarına ilk ekran (öğrencilerin adını-soyadını, öğrenci numarasını yazacakları bir bölüm ve sınavın uygulama şekli ile ilgili açıklamaların yer aldığı metin) gelmektedir. Süre bitiminde öğrenciler toplu olarak diğer öğrencilerle iletişime sokulmadan dışarı çıkmaları sağlanmaktadır. Bütün sınıf öğrencileri bitene kadar uygulamaya devam edilmektedir.

Sonuç: Bilgisayar ortamında CORE uygulaması Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nın öğretim elemanı bulma sıkıntısını çözmüş, toplam dört öğretim elemanı ile sınavı rahatlıkla yürütebilmelerine olanak sağlamıştır. Ayrıca daha kısa sürede sınavın tamamlanmasına olanak vermiştir. Ayrıca tek tek sınav kağıdını okumaktan kurtarmış, sınav bitiminde e-mail ile sonuçlar Tıp Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyesine gönderilmiştir. Uygulamadaki tek sıkıntı, sınav anında öğrencilerin doğru ve yanlış konusunda bilgi sahibi olamamaları olmuştur. Bunun içinde ilgili birimle çalışılmaktadır.

ANATOMİ EĞİTİMİNDE SOSYAL MEDYANIN KULLANIMI: YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

Kaan YÜCEL¹, Serdar ÖZDEMİR²

Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi - Anatomi Anabilim Dalı¹, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı²

Giriş: Günümüzde son derece yaygınlaşan sosyal ağ sitelerinin, eğitim süreçlerinde de çok farklı amaçlarla etkin bir şekilde kullanımı büyük önem taşımaktadır. Türkiye’de cep telefonlarında internet kullanımının yaygınlaşması da sosyal ağların kullanım oranlarının giderek artmasına katkı sağlamıştır. Bu durum, eğitim ortamı açısından bakıldığında, öğrenci ve eğitici arasındaki iletişimin klasik sınıf dışında devam etmesine ve öğrenme yöntemlerinin sosyal ağlar yardımı ile çeşitlenmesine fırsat sunmaktadır.

Bugünün tıp fakültesi öğrencileri, kullanıcı tarafından oluşturulup paylaşılan içeriklerin üzerine inşa edilmiş internet tabanlı uygulamalar aracılığı ile sosyal medya bağlamında bir öğrenme süreci yaşamaktadırlar. Tıp eğitiminde sosyal medyanın kullanımı anatomi öğretiminde yeni bir modelin ortaya çıkmasına ve bu alandaki öğrenmeye katkıda bulunabilir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi eğitimi kapsamında kullanılan sosyal medya uygulamalarının, başlangıcından bu yana gelişimi ve elde edilen deneyimlerin paylaşılmasıdır.

Yöntem: 2011-2012 Eğitim-Öğretim yılında, bir Wordpress blog’una ders notlarını konulması ile başlayan uygulamalar, günümüzde Whatsapp dersleri ile devam etmektedir.

Aşağıdaki sosyal medya uygulamaları Tıp Fakültesi I. ve II. sınıf öğrencilerinin anatomi eğitiminde kullanılmıştır:

1. Wordpress Blog: Her ders için bir post kullanılmaktadır.
2. E-Lab: Anatomi Laboratuvarında yer alan modellerin resimleri etiketlenmiş bir şekilde yüklenmiştir.
3. Skype dersi: Son sınavlarından önce akademik başarısı daha düşük olan 6-7 öğrenci Skype dersine davet edilir. Katılanlarla yapılan dersin kayıtları şifreli olarak mp3 formatında tüm sınıfla blogda paylaşılır.
- 4 Online dersler: Her dersin online versiyonu Free Sound Recorder ve Windows Movie Maker kullanılarak hazırlanır ve ders post’una slaytlar ve pdf den oluşan ders notları ile birlikte konur.
5. Whatsapp – Blog: Özellikle sınavlardan önce öğrenciler o ders için oluşturulan Whatsapp grubunda ya özel mesaj ile ya da gruba sorularını sormaktadır. Sorulara yanıtlar ses dosyası olarak verilir. Verilen ses dosyası bilgisayara yollanarak, mp3 formatına çevrilir. Bu mp3 dosyası da dropbox’a yüklenir. “Sınav öncesi Dr. Kaan sorularınızı yanıtlıyor” başlığı ile <https://whatsappanatomy.wordpress.com> adresine soruların yanıtladığı klasörün linki konur. Yeni sorulara verilen yanıtlar, dropbox’a yüklendikten sonra başlığın altındaki listeye eklenir.
6. Vine-Lab: Her E-Lab’da yer alan öğrencilerin sorumlu oldukları anatomik oluşumlar her Vine videosunda 3-4 tane göstermek üzere tek tek gösterilir.
7. Twitter dersi: Derste, Twitter ve ders için oluşturulan Whatsapp grubunda Twitter dersinin günü, saati ve o vize sınavı için kullanılacak özgün #hashtag bildirilmektedir. Öğrenci belirtilen gün ve saatte Twitter başında olup, hashtag ile konu ile ilgili Tweet’ler atılırken, soru sorabilmektedir. Ders katılmayanlar için ekran görüntüleri o dersin bloğunda paylaşılmaktadır.
8. Forum: Derste tartışılan konular ders sonrasında da foruma taşınmaktadır. Deneme aşamasında bir uygulamadır. <http://neuroanatomy.freeforums.net/board/1/general-board>
9. Whatsapp Çikolata soruları: Ders sonrasında dersle ilgili soru dersin Whatsapp grubunda sorulur. Bilenlere ertesi gün çikolata alınır.
10. Yeditepe Anatomi YouTube Kanalı: Tüm öğrencilerin ortak kullandığı bir kanaldır.

Youtube kanalı için: <http://youtube.com/yeditepeanatomy>

Bulgular: Gerek öğrencilerin kişisel geribildirmeleri gerekse tıklanma sayısı gibi ölçüm sonuçlarına göre anatomi eğitimine kullanılan sosyal medya uygulamalarından 1) Online dersler, 2) Skype dersleri 3) Vine-Lab özellikle öğrencilerden ilgi görmektedir. Öğrenciler bu uygulamaların öğrenmelerini kolaylaştırdığını belirtmektedirler.

Sonuç: Anatomi eğitiminde sosyal medyanın kullanılmasının dersin öğrenciler arasındaki popülerliğini arttıracak gibi dersin öğrenilmesini de kolaylaştıracak görüşündeyiz. Sosyal medya uygulamalarının anatomi eğitiminde kullanılması dinamik bir süreçtir. Bu tür uygulamaların geliştirmeleri için ortak bir tartışma platformu yaratılması çok yararlı olacaktır.

KONYA SİMÜLASYON MERKEZİ (KONSİMERK) MEDİKAL SİMÜLASYON MODELİ TANITIMI

Yavuz ÜÇKUYU¹, İlker GÜRCÜOĞLU¹, Galip ŞEF¹, Gonca TÜFEKÇİ¹, Nazik YAPRAK¹, Fatma HAKYEMEZ¹, Arzu ÖNCÜ¹, Sema SOYSAL², Nazan KARAOĞLU², Muzaffer ŞEKER²

¹Konya İl Sağlık Müdürlüğü KONSİMERK Eğitim Merkezi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi-TEBAD

Giriş: Üst düzey mesleki becerilerin kazanılmasında ve sürdürülmesinde gerçek yaşama uygun ortamlarda düzenli aralıklarla yapılan tekrarların ve bunlara yönelik ölçme değerlendirme yöntemlerinin rolü bilinmektedir. Medikal simülasyon gerçeğe yakın senaryo uygulamaları, manken ve standart hasta kullanımı, senaryonun gerektirdiği mekan, ses, ışık, ısı düzenlemeleri yapılabilmesi ve istendiği kadar tekrarlanabilme şansı vermesi nedeniyle tıp eğitiminde önemli olanaklar sağlayabilmektedir. Temel bilgi ve becerileri tekrarlarla pekiştirmesi yanı sıra sağlık ortamlarının simülasyonu ile takım çalışması, takım oluşturma, takım içinde rolleri tanıma, takım içinde değişik roller alabilme, liderlik ve iletişim becerileri açısından da katkıları ifade edilmektedir. Böylelikle tüm sağlık çıktılarına olumlu katkısı yanı sıra hatalı tıbbi uygulamaları da erken fark etme, önlem alabilme ve önleyebilme şansı vermektedir. Medikal simülasyon uygulama öncesinde pre-briefing (e-training, video-training, task-training) ve briefing evreleri ile klinik eğitim yöntemleri konusunda bilgilendirme, parçalı becerilerin kazandırılması süreçlerini sonrasında tasarılanmış koşullarda senaryo uygulaması ve sonrasında de-briefing evreleri ile daha önce amaca yönelik kazanılmış birbirinden ayrı gibi görünen becerilerin bütünleştirilmesi mümkün olmaktadır.

Amaç: Türkiye’de ilk uygulama örneklerinden birisi olan, Konya Sağlık Müdürlüğü ve Necmettin Erbakan Üniversitesi işbirliği ile kurulan Konya Simülasyon Merkezi’nde (KONSİMERK) sağlık profesyonellerine üst düzey becerilerin kazandırılmasına yönelik medikal simülasyon uygulamaları hakkında bilgi vermektir.

Yöntem: KONSİMERK aynı anda iki grubun eğitimlerinin yapılabileceği iki adet simülasyon ünitesine sahiptir. Üniteler ayrı ayrı kontrol odası, makyaj odası, malzeme deposu, senaryo uygulama alanı ile debriefing salonlarından oluşmaktadır. Eğitimlerde ileri düzey-orta düzey simülasyon mankenleri, Temel Yaşam Desteği mankenleri, havayolu - damaryolu açma gibi parça maketler, standart hastalar ve eğiticiler yer almaktadır. Erişkin İleri Yaşam Desteği (EİYD) Medikal Simülasyon Modülü özellikle 112 Acil Merkezi başvuruları deneyimlerinden tasarılanan olası acil durumların ve bu durumlara yönelik öğrenim hedeflerinin belirlenmesi ile başlamakta, belirlenen hedeflere uygun oluşturulan senaryolar ve senaryonun gerçeğe uygunluğunu sağlayabilmek için ortamın hazırlanması ile hazırlık aşaması tamamlanmaktadır. Ardından medikal simülasyon basamakları izlenerek süreç tamamlanmaktadır.

Bulgular: Merkezde ilk olarak üniversite ve Sağlık Müdürlüğü bünyesinde çalışan eğitici olması planlanan öğretim üyeleri için temel eğitici eğitiminin ardından simülasyon eğitici eğitimi yapılmıştır. Şu an merkezde Erişkin İleri Yaşam Desteği medikal simülasyon kursu, Çocuk İleri Yaşam Desteği medikal simülasyon kursu diğer illerin eğiticileri için simülasyon eğitici kursu düzenlenmektedir.

Sonuç: KONSİMERK geliştirdiği mekansal düzenleme ve daha az donanım gereksinimine yol açan yöntemiyle maliyet yüksekliliği nedeniyle medikal simülasyon uygulamalarından kaçınmanın önüne geçebilir gibi görünmektedir. Simülasyon ünitelerinin mekansal düzenlemesindeki özgünlükler, medikal simülasyon yönteminin kullanım alanı ile verimini artıracak özellikler taşımaktadır. Ayrıca çalışmaların Üniversite işbirliğiyle yürütülmesi akademik bilgi ve tecrübenin bu merkezlere aktarımını sağlarken Sağlık Müdürlüğü’nün mesleki pratikten getirdiği deneyim merkezin sağlık çalışmalarının ihtiyaç duyduğu alanlarda olmasını ve toplum yararının artışı sağlayacaktır inancındayız.

Osman GÜNAY¹, Zeynep BAYKAN², Melis NAÇAR², Muhammet GÜVEN³

¹ Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD

² Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

³ Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Giriş ve Amaç: Türkiye’de tıp eğitiminin standardizasyonu için çalışmalar yapılmaktadır. Bu amaçla hazırlanan, Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı–2014 (UÇEP–2014) YÖK Genel Kurulu tarafından kabul edilerek, 2015–2016 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanması önerilmiştir. Bu çalışma, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi eğitim programlarının UÇEP–2014 ile uyumlu hale getirilmesi ve kurumsal çekirdek eğitim programı oluşturulması amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tıp Fakültesi Dekanı tarafından tüm öğretim üyelerine UÇEP–2014 hakkında bilgi verildi. UÇEP–2014 kitap halinde çoğaltılarak, tüm öğretim üyelerine dağıtıldı. Anabilim dalları tarafından, eğitim programlarındaki derslerin UÇEP 2014 kapsamında yer alan listelerle karşılaştırılması ve oluşturulan eşleştirme listelerinin Dekanlığa göndermesi istendi. Çekirdek Hastalıklar ve Klinik Problemler listesindeki sistemlere göre oluşturulan komisyonlarda, anabilim dallarından gelen eşleştirme listeleri tartışıldı ve listelerin son hali Fakülte Müfredat Kurulu’na ve Fakülte Kurulu’na sunuldu.

Bulgular: Fakültenin zorunlu ders programlarında yer alan teorik ve uygulamalı dersler UÇEP–2014 listeleriyle karşılaştırılarak, Fakülte müfredatının UÇEP–2014 kapsamında yer alan konuların tamamını kapsamaya sağlanmıştır. UÇEP 2014’te yer aldığı halde, Fakültenin eğitim programlarında bulunmayan ya da performans düzeyi UÇEP–2014’te belirtilen düzeyin altında olan konuların müfredata eklenmesi veya ders içeriklerinin zenginleştirilmesi sağlanmıştır. UÇEP–2014’te olmadığı halde, Fakültenin zorunlu eğitim programlarında yer alan konulardan bir kısmı programdan çıkarılmıştır. UÇEP–2014’te bulunmayan ya da performans düzeyi UÇEP–2014’te belirtilen düzeyin üzerinde olan bazı konuların programda kalmasına komisyonlarda ve kurullarda karar verilmiştir. Yapılan çalışmalar sırasında, ders tekrarları gözden geçirilerek, programın yatay ve dikey entegrasyonunun iyileştirilmesine çalışılmıştır. Böylece, UÇEP–2014’teki konuların tamamı ile komisyon ve kurullarca programa eklenmesine karar verilen konuları kapsayan, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çekirdek Eğitim Programı (ERÇEP–2015) oluşturulmuştur. Ayrıca, derslerin öğrenme hedefleri, ERÇEP–2015’e göre yeniden düzenlenmiştir.

Sonuç: Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde uygulanmakta olan programların UÇEP 2014 kapsamındaki semptom listesi ve çekirdek hastalıklar listesindeki konuları büyük ölçüde kapsadığı; ancak, Temel Hekimlik Becerileri listesindeki bazı becerileri yeterince kapsamadığı saptanmıştır. Belirlenen eksiklikleri tamamlamak için stajlardaki pratik derslerin UÇEP–2014 doğrultusunda yeniden yapılandırılması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çekirdek Eğitim Programı, Tıp Eğitimi, Erciyes Tıp.

POSTER BİLDİRİLER

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ EĞİTİMİ İÇİN HAZIRLANAN Z-KİTAP'A YÖNELİK GÖRÜŞLERİ Agâh Tuğrul KORUCU¹, İsmail Hakkı KORUCU²¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi,
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ABD²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi Ortopedi Ve Travmatoloji AD

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin 21.yüzyılda hızlı bir şekilde gelişmesi ile araştıran, sorgulayan, bilgiyi yeniden yapılandırabilen, yaratıcı düşünme, karar verme ve eleştirel düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerine sahip nitelikli bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesi ihtiyacı yeni teknolojik bilgi ve deneyimlerin öğretime dahil edilmesi gerekliliğinin önemini de artırmıştır. Bilgisayar ve internet gibi yeni nesil teknolojilerin hızlarının artması ile birlikte sağladığı tüm olanaklardan etkili bir şekilde yararlanmak günümüz sistemlerinin vazgeçilmez bir unsurudur. Bu teknolojilerin eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılmasında mobil teknolojilerden olan akıllı telefonlar ve akıllı uygulamalar önem göstermektedir. Bu uygulamalardan biriside içerisinde resim, ses, video, metin, animasyon ve simülasyonları bulunduran "Zenginleştirilmiş kitap" yani Z-kitaplardır. Geliştirilen içerikleri pekiştirici şekilde hazırlanmış interaktif uygulamalar, videolar, oyun ve metinsel zenginleştirmelerle sunan z-Kitap'lar, interaktif uygulamalardan oluşan CD'lerin yerini günümüzde mobil teknolojilere yüklenmiş zengin içerikli ortamlardır. Bu araştırmanın amacı tıp fakültesi öğrencilerinin Doğumsal Kalça Çıkığının USG İle Değerlendirilmesi İçin Hazırlanan z-Kitap kullanımına yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinde var olan tıp fakültesi 5. Sınıf öğrencilerinden 31 doktor adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubuna araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu sorular sorulmuş ve elde edilen cevaplar içerik analizi yöntemi ile analiz edilip sonuçlar yorumlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Z-kitap, bilişim teknolojileri, tıp eğitiminde teknolojinin kullanımı, mobil teknolojiler, bilişim teknolojileri entegrasyonu .

TIP FAKÜLTELERİ ANATOMİ EĞİTİMİNDE DİKEY ENTEGRASYON İHTİYACI

Ahmet SONGUR, Said EKİNCİ, Yusuf GÜLSARI, Yücel GÖNÜL, Ozan TURAMANLAR
Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD

Öğrenci geri bildirimleri, eğitim-öğretim sürecinde ulaşılan düzeyi belirlemede, eksikleri tanımlama ve tamamlamada, yanlışları düzeltmede yaygın olarak kullanılan araştırma yöntemlerinden biridir. Geri bildirimler, katılımcıların eğitime katkılarına sağlamaktadır. Bu nedenle günümüzde sıklıkla bu araştırma yöntemine başvurulmakta olup, onanma sürecinde eğitim programlarının değişmez öğelerinden biri haline gelmiştir. Birçok çalışmada; tıp öğrencilerinin zaman içinde anatomi bilgilerinin azalması ile ilgili problemler olduğu ve bunun nedenleri arasında “anatomi öğretiminde dikey entegrasyonun ihmal edilmesi”nin de bulunduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada; hazırladığımız anket formu ile tıp fakültelerindeki anatomi eğitiminde dikey entegrasyon ihtiyacı belirlenmeye çalışıldı. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Namık Kemal Üniversitesi Tıp fakülteleri 3. - 6. sınıf öğrencileri ile pratisyen hekim, araştırma görevlisi, uzman ve öğretim üyesi hekimlerin katılımı ile çalışmamız gerçekleştirildi. Katılımcıların entegre eğitim almış olmalarına dikkat edildi. Çalışmada; 16 sorudan oluşan 5’li Likert tipinde anket formu hazırlanarak katılımcılardan cevaplamaları istendi. Anket testi 2013-2014 eğitim öğretim yılının Nisan ayında, ilgili üniversitelerin anatomi anabilim dallarındaki görevli öğretim elemanları tarafından öğrenci ve mezunlara dağıtılıp-toplanmış olup, uygulamadan önce fakülte dekanlıklarından gerekli izin yazısı alınmıştır.

Çalışmaya 344 gönüllü katıldı. Bunların %45’i Afyon Kocatepe Üniversitesi, %38’i Namık Kemal Üniversitesi, %17’si ise Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültelerinin öğrencisi veya çalışanı idi. Katılımcıların %51,5’i bayan, %48,5’i ise erkek olup, %90’ı tıp fakültesi öğrencisi, %6’sı pratisyen hekim veya araştırma görevlisi doktor, %1’i uzman doktor, %3’ü ise öğretim üyesinden oluşmakta idi. Öğrencilerin ise; %36’sı 3. sınıf, %37’si 4. sınıf, %7’si 5. sınıf ve %10’u 6. sınıfta okuyorlardı. Ankete cevap veren katılımcıların büyük çoğunluğu; tıp fakültesi 1. ve/veya 2. sınıflarda verilen anatomi dersleri için 4. ve 5. sınıflarda (ve stajlarda) hatırlatma dersleri konulmalıdır (%49), anatomi pratik ders saat sayısı artırılmalıdır (%59), anatomi teorik derslerinin klinik bilgiler ile desteklenmesi öğrenmeyi kuvvetlendirir (%85), anatomi teorik ve pratik derslerine radyolojik ve kesitsel anatomi dersleri ilave edilmelidir (%75-75) yorumlarına olumlu olarak cevaplamışlardır.

Anatomi eğitimi; genel itibarı ile ezbere dayandığı için ilk yıllarda verilen anatomi eğitimi ileriki sınıflarda sıklıkla unutulmaktadır. Bu nedenle klinik stajlarda (özellikle stajların başında) klinik anatomi içerikli bir hatırlatma dersinin konulması -dikey entegrasyon açısından- faydalı olacaktır. Ayrıca müfredatta minimum değişiklikler yaparak, esas olarak anatomi eğitiminin verilmiş şekli, içeriği ve klinik ilişkisi ile ilgili değişiklikler yapılarak (yatay ve dikey entegrasyona uygun olarak) güncellenmesinin faydalı olacağı düşüncesindeyiz.

Sonuç olarak hedefimiz tek tıp ve anatomi eğitimi olmaksızın, asgari koşulları sağlayan standart bir eğitim sağlanmasıdır. Anabilim dalları standart müfredat dışına çıkarak kendi fakültelerine özgü eğitim konuları, metod, öğrenim çıktıları ekleyebilmelidirler. Bizler mezuniyet öncesi tıp eğitiminde Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP) doğrultusunda yapılması planlanan bir standardizasyon gibi, anatomi eğitimi için de -UÇEP-2014 ile uyumlu- bir standart (Anatomi ÇEP) belirleme ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz. Küreselleşmenin etkilerinin tıp eğitimi üzerinde de yoğun olarak hissedilmeye başlandığı günümüzde, evrensel normlara uygun genel eğitim standartlarının oluşturulması şarttır. Tıp eğitiminde gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde belli standartların sağlanması, bu eğitimin son ürünü olan hekim adaylarının kalitesini artıracak, onlara “dünya hekimleri” olma vasfını kazandıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Anatomi, dikey entegrasyon, tıp eğitim modeli, tıp eğitimi, müfredat.

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN,
ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİNİN, ÖĞRETİM ELEMANLARININ İLETİŞİM BECERİLERİ
DERSLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI VE İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLER:
MESLEĞE, KENDİLERİNE, HASTA-HEKİM İLİŞKİSİNE, KENDİ
İLETİŞİM TARZLARINA YÖNELİK ALGILARI VE EMPATİ DÜZEYLERİ**

Nesrin Hisli ŞAHİN¹, Elif KÖRPE¹, Arzu BALKAN², Haldun MÜDERRİSOĞLU²

¹Başkent Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

²Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Biyopsikososyal modele göre; hasta-sağlık personelinin iyi iletişimi hem hastanın iyileşmesi hem de tedavi ekibinin kendi sağlığı, zindeliği ve etkililiği açısından önemlidir. Bu nedenle son yıllarda tıp eğitimi müfredatında “iletişim becerileri” eğitimi önemli bir yer tutmaya başlamıştır. Bu tür eğitimlerde tıp öğrencilerinin hastaları ve hasta-hekim ilişkisini algılama biçimlerinin, iletişim becerileri eğitimlerine yönelik tutumlarının da önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Amaç: Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin, araştırma görevlilerinin ve öğretim elemanlarının, fakülte müfredatında verilmekte olan ve geliştirilmesi planlanan “İletişim Becerileri” derslerine yönelik tutumlarının ve bu tutumlarla ilişkili olabileceği düşünülen, mesleğe, kendilerine, hastalara, hasta-hekim ilişkisine, zihin-beden etkileşimlerine yönelik algılarının ve empati düzeylerinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Gönüllü 579 (349 kadın, 221 erkek, cinsiyetini belirtmeyen 9) kişi çalışmaya katıldı. Katılımcıların .%50 si öğrenci, %25'i uzmanlık öğrencisi, %25'i ise öğretim üyesi idi. Katılımcılara ‘Demografik Bilgi Formu’, ‘İletişim Becerileri Derslerine Yönelik Tutumlar Ölçeği’, ‘Kişilerarası İletişim Tarzları Ölçeği’, ‘Sosyal Karşılaştırma Ölçeği’, ‘Hasta-Hekim Yönelim Ölçeği’, ‘Jefferson Doktor Empati Ölçeği Öğrenci Versiyonu’ uygulandı.

Bulgular: İletişim Becerileri eğitimine yönelik tutumlar konusunda tıp fakültesi öğrencileri ve öğretim üyeleri arasında anlamlı fark bulunmazken, uzmanlık öğrencileri diğer gruplara göre daha az pozitif tutum göstermişlerdir ($p < 0.001$). Bununla uyumlu olarak uzmanlık öğrencileri tıp alanının bir üyesi olmaktan daha az memnuniyet duyduklarını ifade etmişler, iletişim tarzlarını daha az önemli olarak algılamışlar, doktorun empati yapmasının, bilgilendirici, paylaşımcı olmasının önemine inanmadıklarını söylemişlerdir ($p < 0.001$). İletişim becerisi eğitimine karşı tutumlarda en belirleyici değişkenler; zihin–beden ilişkisi konusundaki inançlar, tedavi sırasında empatinin rolüne yönelik algılar, hastayla bilgileri ve duyguları paylaşma konusundaki isteklilik bulunmuş olup bunların içinde en güçlü belirleyici değişken beden –zihin ilişkisi konusundaki inançlardı.

Kadınlarla karşılaştırıldığında erkekler zihin–beden ilişkisi ve tedavi sırasında empatinin rolüne yönelik olarak daha negatif tutumlar, hastayla bilgileri ve duyguları paylaşma konusunda daha az isteklilik göstermişlerdir. Buna paralel olarak iletişim becerileri eğitimine yönelik erkekler daha negatif tutumlar sergilemektedir ($p < 0.001$).

Sonuç: Tıp Fakültesi müfredatında iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik eğitimler olmakla birlikte, bu eğitimlerin öğrenciler, asistanlar ve öğretim üyelerine faydalı olması için bunlara yönelik pozitif tutumlar gereklidir. Tıp Fakültesinde tıbbi tedavide zihin ve bedenin ilişkisini açıklayarak eğitime başlamanın pozitif tutumlar geliştirmede etkin olacağı düşünülebilir. Bu konu özellikle uzmanlık öğrencilerinin adaptasyon eğitiminde göz önünde bulundurulmalıdır.

HEKİM ADAYLARININ BİLGİ OKURYAZARLIĞI YETERLİK ALGI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ: HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

Barış SEZER, Şükriye Ece ABAY, Melih ELÇİN, Orhan ODABAŞI, Arif ONAN, Sevgi TURAN
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Bilgi okuryazarlığı; bilgi gereksiniminin fark edilmesi, bu gereksinim doğrultusunda bilginin elde edilmesi, değerlendirilmesi ve etkin bir biçimde kullanılabilmesi için bireylerin gereksinim duyduğu beceriler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bilgi okuryazarı, kendi bilgilerinin ötesinde ne zaman bilgiyi araması, uygun bilgiye ulaşmak için soruyu nasıl sorması ve nerede araması gerektiğini bilen kişidir. Özel gereksinimlerini karşılayan en iyi bilgiye ulaşacak aramayı farklı kaynak ve biçimler arasında yapılandırabilir. Ulaştığı bilginin doğruluğunu, uygunluğunu, geçerliğini ve yansızlığını değerlendirebilir, yeni ulaştığı bilgiyi kabul ya da reddedebilir. Ulaştığı bilgiyi yapılandırıp diğer bilgileriyle entegre ederek karar verme, problem çözme ve eleştirel düşünme süreçlerinde kullanabilir. Ulaştığı sonuçları yeni düşünceler üretme ve söylemler geliştirmede kullanabilir. Konuya tıp açısından bakıldığında bilgi okuryazarlığı kavramı daha da önem kazanmaktadır. Ancak ilgili veritabanları incelendiğinde bu yönde çalışmalara çok fazla rastlanılmamaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı literatürdeki bu eksikliği giderebilmek ve katkı sunabilmek için hekim adaylarının bilgi okuryazarlığı yeterlik algı düzeylerini belirlemek ve önerilerde bulunmaktır.

Yöntem: Bu çalışmada, hekim adaylarının bilgi okuryazarlığı yeterlik algı düzeylerini inceleyebilmek için Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilen “Bilgi Okuryazarlığı Ölçeği-(BOÖ)” kullanılmıştır. BOÖ 4 faktör (bilgi ihtiyacını tanımlama, bilgiye erişme, bilgiyi kullanma, bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenlemeler) ve 29 maddeden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda öğrenim gören 551 hekim adayı oluşturmaktadır. Bu hekim adaylarının 265’i (%48,1) erkek, 286’sı (%51,9) ise kadındır. Çalışma grubunda yer alan hekim adaylarından 137’si (%24,9) birinci sınıfta, 247’si (%44,8) ikinci sınıfta, 167’si de (%30,3) üçüncü sınıfta okumaktadır.

Bulgular: Hekim adaylarının bilgi okuryazarlık yeterlik algı düzeyi puan ortalamalarının ortanın üstünde olduğu belirlenmiştir. Hekim adaylarının bilgi okuryazarlık yeterlik algı düzeyi puan ortalamaları arasında sınıf değişkenine göre tüm alt boyutlarda, cinsiyetlerine göre ise “bilgiyi kullanma” ve “bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenlemeler” alt boyutlarında kadınların lehine anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir. Hekim adaylarının bilgi okuryazarlık yeterlik algı düzeyi puan ortalamalarının akademik başarı değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde ise, puanlar arasında “bilgi ihtiyacını tanımlama” ve “bilgiyi kullanma” alt boyutlarında akademik başarısı yüksek olan hekim adaylarının lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Sonuç: Öğrencilere bilgi okuryazarlığı kazandırılmasında eğitimciler önemli sorumluluk düşmektedir. Eğitimciler derslerinde bilgi okuryazarlığının alt bileşenleri ele alarak öğrenme etkinliklerini yapılandırmaları ve öğrencilerini bu yönde teşvik edici çalışmalara yönlendirmeleri öğrencilerin bilgi okuryazarlığı yeterliklerini artırabilir. Bu açıdan bakıldığında eğitimcilerin eğitimi programlarında bilgi okuryazarlığına ilişkin etkinlikler/seminerler düzenlenmelidir. Öğrenciler için bilgi okuryazarlığı programları daha görünür kılınmalı, dönem 1’de bilgisayar okuryazarlığı dersleriyle birlikte bilgi okuryazarlığı derslerine de yer verilmelidir. Öte yandan öğrencilerin sosyal medyayı aktif olarak kullandıkları durumundan hareketle, bilgi okuryazarlığına ilişkin bilgilendirmelerin fakültelerin ilgili birimleri tarafından bu kanallar yoluyla da aktarımının sağlanması bu yönde farkındalığı artırabilir.

DEÜTF'DE KLİNİK BECERİ EĞİTİMİ VE DEĞERLENDİRME LABORATUVARI PROJESİ

Berna MUSAL, Gamze Çapa KAYA, Ahu YALABIK, Oğuz KILINÇ, Tülay CANDAN
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: DEÜTF'de 1997-1998 akademik yıldan bu yana ilk üç dönemde Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ), 2000-2001 akademik yılından bu yana Dönem 4 ve 5'te Taska Dayalı Öğrenim (TDÖ) programı uygulanmaktadır. Öğrencilere tıp eğitimi sürecinde kazandırılması hedeflenen becerilere yönelik olarak, ilk üç sınıfta mesleki beceriler, kliniğe giriş ve iletişim becerileri uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Klinik yıllarda ise klinik çalışma rehberleri ve uygulama karnelerinde tanımlanan beceri hedeflerine hasta başı uygulamalar, poliklinik çalışmaları gibi çeşitli eğitim etkinlikleri ile ulaşılmaktadır. İlk üç dönemdeki uygulamalar model, maket veya simule hastalar üzerinde, klinik yıllardaki uygulamalar ise gerçek hastalar üzerinde gerçekleştirilmektedir. Beceriler ilk üç yılda beceri istasyonları, ödevler, projeler gibi farklı yöntemlerle yeterliliğe dayalı bir şekilde, klinik yıllarda ise süreç içi performans değerlendirme yöntemleri ve blok sonu gerçekleştirilen Objektif Yapılandırılmış Klinik Sınavlarla değerlendirilmektedir. Dünyada ve ülkemizde klinik becerilerin kazandırılması ve değerlendirilmesi amacıyla klinik ortamın simule edildiği laboratuvarlar kullanılmaktadır. Laboratuvarlarda klinik senaryolar kullanılarak, eğiticilerin rehberliği ve teknolojik kaynakların desteği ile öğrencilerin temel klinik becerileri ve klinik kritik düşünme ve karar verme becerileri geliştirilmekte ve değerlendirilmektedir. DEÜTF'de öğrencilerin temel klinik beceriler ve kritik düşünme ve karar verme becerilerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla Klinik Beceri Eğitimi ve Değerlendirme Laboratuvarı (KEDLAB) Projesi hazırlanmıştır.

Gereç – Yöntem: Bu projede öğrencilerin simule hastalarla görüşmelerini ve klinik uygulamalarını kaydeden, arşivleyen, randevu düzenleyebilen ve üniversite ağından erişime olanak veren altyapıda bir laboratuvar oluşturulmuştur. Bilgisayar donanımı bulunan ve amaca yönelik bir yazılım geliştirilen laboratuvar altı oda ayaktan bakım polikliniği şeklinde kurgulanmıştır. Video kameralar aracılığıyla kayıt edilen öğrenci performanslarının öğrencinin kendi gelişimini değerlendirmesinin yanı sıra eğiticinin zamanının etkin kullanımı ve objektif değerlendirmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Halen mevcut olan altı odanın standart donanımında poliklinik düzeni, bilgisayar, video kamera, muayene masası ve muayene gereçleri bulunmaktadır. Video kayıt yanı sıra her odanın penceresinden aynalı cam ve kulaklık donanımı ile eğiticiler tarafından eş zamanlı gözlem yapılmasına da olanak sağlanmıştır. Klinik beceri eğitimi ve değerlendirme laboratuvarında, Dönem 3, 4 ve 5 öğrencilerinin tanımlanan hedeflere göre hazırlanan klinik senaryolar kullanılarak, simule hastalarla görüşme, muayene ve tedavi basamaklarını uygulamaları planlanmıştır.

Bulgular: Laboratuvar donanımı ve alt yapısı tamamlandıktan sonra 2014-15 akademik yılında Dönem 4 Programında Solunum Dolaşım Bloğunda yer alan Göğüs Hastalıkları tasklarının Objektif Yapılandırılmış Klinik Sınavları laboratuvar koşullarında gerçekleştirilmeğe başlanmıştır. Öğrencilere yapılan tanıtımların ardından uygulamalar gerçekleştirilmiş ve öğrenci ve öğretim üyesi geri bildirimleri alınarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin laboratuvar koşullarında gerçekleşen Objektif Yapılandırılmış Klinik Sınavlara ilişkin geri bildirim puan ortalamaları farklı parametrelerde 5 üzerinden 4.12-4.27 arasındadır.

Sonuç: Sistemin eğitici modülüne ilişkin yazılım geliştirme ve güncelleme çalışmaları devam etmektedir. Gelecek yıllarda aşamalı olarak tüm Objektif Yapılandırılmış Klinik Sınavların laboratuvar koşullarında gerçekleştirilmesi, temel klinik beceriler, klinik kritik düşünme ve karar verme becerilerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla klinik beceri eğitimi ve değerlendirme etkinliklerinde kullanımının yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

DEÜTF'DE BİLGİSAYAR TABANLI-ELEKTRONİK ÖĞRENME ORTAMI İLE PDÖ OTURUMLARININ DESTEKLENMESİ

Berna MUSAL, Pınar TUNCEL, Onur KESKİN, Serap KONAKÇI, Tülay CANDAN
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: DEÜTF'de 1997-1998 akademik yılından bu yana ilk üç sınıfta uygulanan Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) merkezli eğitim programında öğrencilerin farklı bilgi kaynaklarına ulaşması, elde edilen bilgileri analiz ve sentez ederek birbirleriyle tartışmaları hedeflenmektedir. Yaşam boyu öğrenme becerisi ve motivasyonu kazandırmayı hedefleyen programa, bilgisayar tabanlı-elektronik öğrenme desteği sağlanması önem taşımaktadır. PDÖ yöntemini kullanan pek çok tıp fakültesinde problemin tanımı, aşamalı olarak bilgilerin paylaşılması ve oturumların mekandan bağımsız olarak sürdürülebilmesi sürecinde bilgisayar uygulamalarından yararlanılmaktadır. Fakültemizde, mekandan bağımsız olarak uygulanan elektronik PDÖ oturumlarına ilişkin geçen yıl pilot çalışmalar yapılmış ve bu yıl Dönem 3 programının sonundaki sentez blokları olan Multisistem ve Yaşam Döngüsü bloklarında uygulanmaya başlamıştır. Yüzyüze iletişimli klasik PDÖ oturumlarında bilgisayar tabanlı-elektronik öğrenme ortamının sağlanması çalışmalarına bu yıl başlanmıştır. Özellikle problemin tanımlanması sırasında görsel ve işitsel materyalin sunulmasının, öğrencilerin problemin değişik yönlerini daha iyi kavramasına yardımcı olacağı, motivasyonları ve öğrenmeleri üzerinde olumlu etki sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç: Bu projede bilgisayar tabanlı ve elektronik öğrenme materyalinin PDÖ oturumlarına integrasyonu ile halen sürdürülen öğrenci merkezli aktif eğitim programının geliştirilmesi ve etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Eğitim programının geliştirilmesi ve etkinliğinin artırılması amacıyla planlanan bilgisayar tabanlı, elektronik öğrenme desteği aşağıda tanımlanmaktadır:

- İlk üç yılda sürdürülen PDÖ oturumlarına yönelik web tabanlı bir yazılım geliştirilmektedir. PDÖ basamaklarına ait tüm verilerin oturumlar sırasında bilgisayar tabanlı programla sunulması ve paylaşılması öngörülmektedir.
- 2015-2016 akademik yılından itibaren aşamalı olarak, halen e-PDÖ uygulanan Dönem 3 sonundaki bloklar dışındaki tüm PDÖ oturumlarında projenin yaşama geçirilmesi planlanmaktadır. Elektronik materyalin güncellenerek projenin sonraki yıllarda devamlılığının sağlanması hedeflenmektedir.

Sonuç: PDÖ oturumlarında bilgisayar destekli programın kullanımının, baskı kalitesinden etkilenmeyen ses ve görüntü kayıtlarının paylaşılabilirliği, internet aracılığı ile etkin bilimsel kaynaklara ulaşımın sağlanması, eğitim materyallerinin, tekrar izlenebilir, değerlendirilebilir olması, ender olarak gerçekleştirilebilecek uygulamalar ya da olgular için bire bir görsel materyal sunulabilmesi gibi avantajlarından yararlanılması planlanmaktadır. Görsel işitsel materyalle zenginleştirilen oturumlarda öğrencilerin tartışma ve paylaşımlarının zenginleşeceği ve öğrenmelerinin ve bilgilerin kalıcılığının destekleneceği düşünülmektedir.

TIBBİ BİYOKİMYA ÖĞRENCİ LABORATUVARI CİHAZ VE MALZEMELERİNİN MODERNİZASYONU

Cemile TOPCU, İbrahim KILINÇ, Mehmet GÜRBİLEK, Mehmet AKÖZ, Aysun TOKER, Hümeysra YERLİKAYA, Ali Muhtar TİFTİK, Sadık BÜYÜKBAŞ, Haluk DÜLGER
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya AD

Giriş: Tıbbi biyokimya sağlık profesyonellerinin tüm tıp eğitimi müfredatının önemli bir bileşenidir. Modern biyokimya; canlıda bulunan molekülleri yapı ve metabolizma bağlamında inceler. Atomaltı parçacık, element, molekül, mikromolekül, makromolekül, organel, hücre, doku, organ, sistem ve organizma mikro ve makro plan yaklaşımında bütüncül bakış açısını sağlar. Sağlık ve hastalığın; tanı, tedavi ve sağlığın izlenebilmesinde temel yaklaşımları sistematik bir biçimde sunar.

Amaç: Biyokimya laboratuvarları öğrencilerin pratik bilgi ve beceri kazanmaları açısından önemlidir. Hücrelerde gerçekleşen metabolik olayların tanımlanması ve bu konuda deneysel çalışmalar yapabilmesine olanak sağlamaktadır. Öğrenciler bu laboratuvarında organizmanın yapısında yer alan başlıca makromoleküllerin yapı ve fonksiyonlarını öğrenir. Tıbbi biyokimya laboratuvar pratiklerinde kazandıkları yaklaşımlar ileriki meslek hayatlarında faydalı olacaktır.

Yöntem: Teorik Tıbbi Biyokimya eğitimi ile Uygulamalı Laboratuvar eğitimi; amaçları belirlenmiş, modern eğitim ve öğretim gereçlerini kullanan, yurtiçi ve yurtdışı eğitim yöntem ve gereçlerini değerlendirip güncelleyen bir bütünselliktedir. Eğiticinin öncelikleri; teorik bilginin uygulamalı olarak öğrenciye en uygun eğitim yöntemleri ve gereçleriyle sunulması, analiz öncesi – analiz sırası – analiz sonrası süreç yönetim ilkelerinin verilmesi, kimyasal – fiziksel – biyolojik – elektrik yangın güvenlik risk eğitimi ile yönetim bilgi ve becerilerinin kazandırılmasını hedefler. Öğrencinin öncelikleri; teorik bilgi ile uygulamanın birbirini tamamlaması, uygulama sırasında sorularına yetkin eğitici bularak daha iyi kavramasının sağlanması, bilgi ölçme ve değerlendirme aşamalarını başarılı bir şekilde tamamlamaktır. Eğitici ve öğrencinin uygulamalı laboratuvar eğitimi merkezinde birbirlerinin önceliklerini aynı zeminde görmeleri, kaliteli bir iletişimle modern, çağdaş, çıktıları yüksek bir eğitim biçimini sağlayacaktır. Öğrenci laboratuvarının modernizasyonunda eğitici ve öğrencinin hedeflerinin ve önceliklerinin kaliteli iletişim anlayışıyla yapılabilmesi amacıyla; Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi 195 birinci sınıf ve 118 ikinci sınıf olmak üzere toplam 313 öğrenciye anket çalışması uygulandı. Ankete katılanların 132'si (%42,17) erkek, 181'i (57.8) kız idi. Anketin güvenilirlik analizi sonucu; Cronbach Alpha 0.80 in üzerinde idi. Çalışmaya katılan öğrencilere sorulacak sorular için, öğretim üyeleri, öğretim görevlisi ve araştırma görevlileri tarafından, Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı öğrenci laboratuvarı alt yapısının modernizasyonunda ortak hedefler ve kategoriler belirlendi. Bu amaçla; fiziki ortam, eğitim konuları, eğitici ile iletişim, eğitim araçları, laboratuvarda kullanılan kimyasallar, cam malzemeler, elektrikli ve elektronik analiz cihazları, sarf malzemeleri ve diğer donanım ihtiyaçlarının durumu ve geliştirilmesi kapsamında dördü açık uçlu olmak üzere toplam 34 adet soru yöneltildi. Sonuçlar istatistiksel olarak yorumlandı.

Bulgular: Fiziksel özelliklerin aydınlatma, iklimlendirme ve güvenlik kontrolleriyle geliştirilebileceği görüldü. Teorik derslerle uygulamalı derslerin birbirini zamanlama olarak tamamladığı ancak ilave bir uygulama konusuna gerek olmadığı saptandı. Eğitim araçları olarak teorik ders gereçlerin benzeri dijital yansıtma ve ses sistemlerinin kullanılması gerekliliği belirtildi. Uygulamalı laboratuvar eğitiminde grup çalışmaları sırasında kullanılan kimyasal, cam ve sarf malzemelerin yeterli olduğu görüldü. Donanımların, elektrikli ve elektronik cihazların hem çağdaş hem de sayısal artırılması gerekliliği sonucuna varıldı.

Sonuç: Eğitici ve öğrencilerin öncelikli hedefleriyle, modern ve çağdaş bir Tıbbi Biyokimya Öğrenci Laboratuvarı, tıp eğitiminin kalitesini artıracak şekilde modernize edilerek düzenlenmesi sağlandı.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI OLUŞTURMA ÇALIŞMALARI

Ilgaz AKDOĞAN, Dilek AKDOĞAN, Hülya AYBEK, Yavuz DODURGA, Aylın KÖSELER, Sebahat TURGUT, C.Nur SEMERCİ, Server YAĞCI, Nural CEVAHİR, Nilay ŞEN TÜRK, Selda SAYIN KUTLU, İbrahim TÜRKÇÜER, Aysun KARABULUT, Gamze GÖKÖZ DOĞU, Semih AKKAYA, Şerife AKALIN, Nuray AKKAYA, Ahmet ERGİN, Mustafa DOĞAN, Sibel HACIOĞLU, Selim KORTUNAY, Günfer TURGUT
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: 2014 yılında Tıp Dekanlar Konseyi tarafından Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2014 (UÇEP 2014) kitapçığı yayınlanmış ve YÖK tarafından kabul edilerek ülkemizin tüm Tıp Fakültelerine gönderilmiştir. Bu kitapçıkta Fakültelerden kendi Çekirdek Eğitim Programını (ÇEP) oluşturmaları ve UÇEP-2014 ile karşılaştırmasını yapmaları beklenmektedir. Tıp Fakültelerinin ÇEP'lerini oluşturmaları süreci Tıp Fakültesi mezunundan beklenen yeterliliklerin belirlenmesi açısından önemlidir.

Amaç: Bu bildirinin amacı Pamukkale Üniversitesi (PAÜ) Tıp Fakültesi'nin ÇEP oluşturma çalışmaları ve aşamalarını açıklamaktır.

Yöntem: UÇEP 2014 incelendiğinde dört ana bileşeni bulunduğu anlaşılmaktadır. Bunlar; 1-) Mezuniyet Öncesi Eğitiminin amacı ve ulusal yeterlilikler çerçevesi, 2-) Semptomlar / Durumlar Listesi, 3-) Çekirdek Hastalıklar ve Klinik Problemler Listesi, 4-) Temel Hekimlik Uygulamaları Listesi'dir. Buna göre, Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ÇEP Oluşturulması için dört aşamalı bir strateji belirlenmiş ve hayata geçirilmiştir.

1- İlk aşamada Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Mezuniyet Öncesi Eğitim Öğretim Koordinasyon Kurulu (MÖEK) Eylül 2014'de çalışmalarına başlamıştır. Bu bağlamda, MÖEK, Tıp Eğitimi Anabilim dalının da desteğini alarak, dört alt çalışma grubu oluşturmuş, her çalışma grubu yukarıda belirtilen başlıklarda (bileşenlerde) çalışmalar yapmış ve Fakültemiz programında yer alan tüm dönemlere ait blok, task ve modülleri gözden geçirilerek Fakültemiz ÇEP'ini taslak olarak oluşturmuştur.

2- Bundan sonraki ikinci aşama, ortaya çıkan PAÜ Tıp Fakültesi ÇEP'inin Anabilim Dallarına gönderilerek, her başlık içinde yer alan konularda görüş, öneri ve ilaveleri almak, eksik olan yönleri belirlemektir.

3- Bu çalışmadan sonra Fakültemiz ÇEP'inin tamamlanması için tüm Anabilim Dallarından temsilci Öğretim Üyelerinin dâhil olduğu geniş katılımlı bir "Çalıştay" düzenlenmesi ve Eğitim Programımızın bir bütün olarak (programın amaç ve hedefleri, mezundan beklenen yeterlik ve yetkinlikler, ölçme değerlendirme uygulamaları, temel hekimlik uygulamaları vb.) değerlendirilmesinin yapılması aşaması planlanmaktadır.

4- Son aşamada ise tüm paydaşların görüşlerinin alınması için Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi ÇEP'inin dış paydaşlara (meslek birlikleri, resmi sağlık kuruluşları vb.) ve Fakültemizde aktif olan "PAÜ Tıp Fakültesi Mezun Takip Sistemi" üzerinden mezunlarımıza gönderilmesi ve gerekli düzeltme ve ilavelerin yapılmasıdır. Bu süreç belli periyotlar ile tekrarlanacaktır.

Sonuç: Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin ÇEP oluşturma çalışmaları tüm iç ve dış paydaşların katılımını hedeflemekte ve dinamik bir süreç olarak planlanmaktadır. Tıp Fakültelerinin ÇEP'lerini oluşturmaları ve UÇEP ile karşılaştırmaları Tıp Fakültesi mezunundan beklenen yeterliliklerin belirlenmesi ve Tıp eğitiminin geliştirilmesi hedefine katkıda bulunacaktır.

AKCİĞER GÖRÜNTÜLEMELERİNDE F-18-FDG PET/BT ve BT 'nin ROLÜ

Fethullah AKBABA¹, Azar GULMAMMADOV¹, Duygu AKIN², Orhan ÖZBEK³, Buğra KAYA⁴

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Anatomi AD

³Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Radyoloji AD

⁴Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Nükleer Tıp AD

Giriş: Akciğer kanseri tüm dünyada sık görülen bir hastalık olup, hem erkeklerde hem de kadınlarda kanser mortalitesinin başta gelen nedenlerinden biridir. Pozitron Emisyonlu Tomografi (PET), son 10-15 yılda klinik kullanımı yaygınlaşmış, metabolik ve moleküler değişikliklerin görüntülenmesini sağlayan önemli bir görüntüleme yöntemidir. Bilgisayarlı Tomografi, klinik kullanım ilk olarak 1972 de olup giderek yaygınlaşan birçok alanda kullanılan bir görüntüleme yöntemidir.

Amaç: Bu çalışmadaki amacımız F-18-FDG PET/BT ve BT' nin akciğer dokusundaki kitle tespitindeki rolü sunulacaktır.

Yöntem: Şubat-Mart 2015 tarihleri arasında Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Hastanesi Tıbbi Onkoloji Polikliniğine gelen 14 hastanın F-18-FDG PET/BT ve Toraks BT görüntüleri incelendi. Bu iki görüntüleme yönteminin akciğerdeki kitle ve nodüllerin tespiti ve ayrımını değerlendirmedeki rolleri ortaya konmaya çalışıldı. Veriler SPSS Statics 21 programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Şubat-Mart 2015 tarihleri arasında hastanemizde F-18-FDG ve BT çekirilmiş hastaların 8'i kadın(%57.1), 6'sı erkek(%42.9)'u toplam 14 hasta çalışmamıza dahil edilmiştir. Hastaların yaşları 20 ile 75 arasında değişmektedir. Ortalama yaş 61.14±13,29 saptanmıştır. Hastalarımızın 8'i (%57.1) hem F-18-FDG PET/BT hem BT de kitle gözlenebilmiş iken 6'sında (%42.9) gözlenemedi. F-18-FDG PET/BT ile BT çekimlerinde akciğer dokusundaki kitle tespiti arasında istatistiksel olarak önemli bir fark gözlenmedi. Ancak iki hastamızda farklılık gösterdi. Birinde F-18-FDG PET/BT görüntüleme üstünlük gösterirken diğesinde BT görüntüleme üstünlük gösterdi. F-18-FDG PET/BT 'nin üstünlük göstermesinin sebebi fibrotik alandan dolayı BT görüntülemenin kitle ayrımı yapamaması ve F-18-FDG PET/BT 'nin kitle boyutunu daha ayrıntılı değerlendirme imkanı sağlamasıdır. BT nin üstünlük gösterdiği hastamızda F-18-FDG PET/BT 'nin dansite artışı tespit edip kitle tespit edilememiştir.

Sonuç: Akciğer görüntülemelerinde kitle tespitinde F-18-FDG PET/BT 'nin ve BT 'nin birbirlerine çok farklı bir üstünlüğü olmamakla birlikte F-18-FDG PET/BT 'nin kitle hakkında daha detaylı bilgi vermesi açısından üstünlük sağladığı gözlemlenmiştir.

**PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİ
ÖĞRENCİ MODÜLÜ**

Günfer TURGUT, Adnan KÖKSAL, Sebahat TURGUT, Dilek AKDOĞAN, Ilgaz AKDOĞAN
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Ölçme değerlendirme sisteminde öğrenci modülü oluşturmanın temel amacı; öğrencileri kendilerini ilgilendiren konularda bilgilendirmek, uygulanan eğitim-öğretim faaliyetleri konusunda öğrencilerden geri bildirimler almak ve öğrencilerin kişisel gelişimlerini gösteren raporlar oluşturmaktır.

Yöntem: Öğrenci Modülü gelişim süreci 3 aşamadan oluşturuldu. Bunlar; tanımlama, yetkilendirme ve uygulama aşamasıdır. Tanımlama aşamasında her öğrenciye kullanıcı adı şifre bilgisi verildi. Yetkilendirme aşamasında erişim yetkisi verilecek sayfalar ve raporlar belirlenerek öğrencinin kullanımına açıldı. Programın kullanım süreci ile ilgili öğrencilerin sorularını cevaplandıracak personel belirlendi. Bu personel vasıtasıyla sistemin etkin kullanılması sağlanmaktadır.

Bulgular: Öğrenciler kullanıcı adı ve şifre bilgilerini girerek sisteme bağlanırlar. Öğrenciler sisteme bağlandıktan sonra kendilerine ait modüle gelirler. Bu sayfada doldurmaları gereken formlar vardır. PDÖ eğitim yönlendiricisini değerlendirme formu ve Modül/Blok geri bildirim formlarını doldururlar. Öğrenci bu formlardan her hangi birisini doldurmamışsa not görüntüleme sayfasına geçemez. Formları doldurup onayladıktan sonra not görüntüleme sayfasından girdiği bütün sınavlara ait notlarına ve bu sınavlardaki Not Aralığına Göre Öğrenci Sayıları istatistiklerine ulaşabilir. Aynı sayfada öğrenci derslerdeki devamla ilgili bilgilerine ulaşabilir. Aynı zamanda öğrenci kendi ekranında eğitim/öğretim dönemindeki sınavlarda karşılaştığı anabilim dalı sorularına verdiği cevaplara göre başarı yüzdelerine erişebilmektedir. Dolayısıyla sistem sayesinde öğrenciler hızlı ve güvenilir şekilde bütün notlarını sistem üzerinde takip edebiliyor, derslerle ilgili sınav istatistikleri ve devamsızlık bilgilerine ulaşabiliyor, eğitim yönlendiricilerini ve eğitim süreçlerini değerlendirebiliyorlar. Öğrencilerin e-karneleri sistem üzerinden verilmektedir.

Sonuç: Sistemin öğrencilere sağladığı hızlı erişim kolaylığı sayesinde eğitim-öğretim koordinatörleri de geri bildirimlere daha kolay erişmekte ve gerekli düzenlemelerin yapılması hızlanmaktadır. Aynı zamanda sistem sayesinde kâğıt kullanımı en aza indirilerek doğaya katkı sağlanmaktadır. Kullanmakta olduğumuz öğrenci modülü gelişmeye açıktır ve öğrencilerin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmeye devam edecektir.

P11

DENİZLİ BÖLGESİ AİLE HEKİMLERİNİN DOKTOR KAVRAMINA İLİŞKİN İLERİ SÜRDÜKLERİ METAFORLAR

Hülya AYBEK, Dilek AKDOĞAN¹, Ilgaz AKDOĞAN²
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya AD
¹Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi
²Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anatomi AD, Denizli

Amaç: Bu çalışmada Denizli bölgesindeki aile hekimlerinin doktor kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarmak, üretilen metaforları ortak amaç ve özelliklerine göre gruplar altında değerlendirmek amaçlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Denizli bölgesindeki aile hekimlerinden doktor kavramına ilişkin metaforlarını yazmaları istenmiştir.

Bulgular: Anket değerlendirmeleri sonucunda 62 adet ortak metafor üretilmiş ve bu metaforların değerlendirilmesi sonucunda metaforlar 5 kategori altında sınıflandırılmıştır.

Sonuç: Aile hekimlerinin ürettikleri metaforların 'Meslek hayatı boyunca çok çalışan, yıpranan, kendisini sürekli yenileyen olarak doktor' kategorisinde yoğunlaşması dikkat çekicidir.

**PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ANATOMİ EĞİTİMİNDE
TEKNOLOJİ DESTEĞİNİN KULLANILMASI**

Ilgaz AKDOĞAN, Dilek AKDOĞAN
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesi tıp eğitiminin her aşamasında olduğu gibi anatomi eğitiminde de teknolojiden yararlanmayı gündeme getirmiştir. Anatomi eğitiminde en önemli bileşen olan kadavra sayısının yetersiz olması bu desteğin her geçen gün önem kazanmasına neden olmaktadır.

Amaç: Bu bildirinin amacı Pamukkale Üniversitesi (PAÜ) Tıp Fakültesi Anatomi eğitiminin yapılandırması hakkında bilgi vermek ve anatomi eğitiminde teknolojik desteğin yeri ve önemini açıklamaktır.

Yöntem: PAÜ Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı'nda anatomi eğitimi, teorik derslerin yanı sıra pratik uygulamalar ile yapılmaktadır. Uygulamaların etkinliğinin artırılması için yeni bir yapılandırma programı uygulamaya konmuştur. Bunun için Uygulamalarda dört aşamalı bir çalışma programı yapılmıştır. İlk aşamada, Uygulamalarda gruplandırma yapılarak masa başına düşen öğrenci sayısı azaltılmıştır. Bu aşamada öğrenciler her çalışma masasında bir Öğretim Üyesi ile maketler üzerinde ve eğer ihtiyaç var ise tablet bilgisayarlar üzerinde birebir Öğretim Üyesi ile çalışmaktadırlar. İkinci aşamada, öğrencilere, önceden gerçekleştirilen ve kaydedilen kadavra diseksiyonları sesli anlatımlar eşliğinde video filmler halinde gösterilmektedir. Bu aşamadan sonra üçüncü aşamada her grup kadavra başına geçerek yine bir Öğretim Üyesi ve Araştırma görevlisi kılavuzluğunda kadavra üzerinde çalışmaktadırlar. Uygulamanın bundan sonraki son aşamasında, öğrencilere bir çalışma süresi verilmekte, bu sürenin sonunda her grup Öğretim Üyesiyle ilgili konuyu tartışmakta ve "soru-cevap" bölümü ile uygulama tamamlanmaktadır. İlave olarak, anatomi eğitimi sanal ortamda devam ettirilmektedir. İnternette aktif olan "Pamukkale Üniversitesi Eğitim Destek Sistemi" (eds.pau.edu.tr) ile birlikte MOODLE online öğretim sistemi devreye sokulmuştur. Moodle, açık kaynak kodlu bir uzaktan eğitim ve öğretim yönetim sistemidir. Açılımı, Modular-Object-Oriented-Dynamic-Learning-Environment yani Esnek Nesne Yönelimli Dinamik Öğrenme Ortamı olarak Türkçeye çevrilebilir. Bu sistem elektronik ortamda kolay ulaşılabilir, genişletilebilir, geliştirilebilir, ücretsiz ve kullanışlı bir sistemdir. Moodle öğretim sisteminde öğrenci verilen bir şifre aracılığıyla istediği yer ve zamanda, sanal ortama girerek Öğretim Üyesinin sisteme yüklediği gross anatomik yapıların video filmlerine ve ilave ders kaynaklarına ulaşabilmekte ve tekrar tekrar (istediği sayıda) izleyebilmektedir.

Sonuç: Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi eğitiminde yapılandırılmış uygulamaların yanı sıra video filmler, bilgisayar destekli eğitim, sanal ortamda sürekli ve uzaktan eğitim yöntemleri kullanılarak (Moodle) teknolojik destek alınmakta ve kesintisiz olarak eğitim ortamlarına ulaşma sağlanmaktadır. Kadavra sayısının azlığı nedeni ile gelecekte sanal simülasyon diseksiyonları ve üç boyutlandırma gibi yöntemler ile öğrenci katılımını artırma hedeflerimiz vardır.

TIP FAKÜLTELERİ İÇİN GELİŞTİRİLMİŞ WEB TABANLI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

Yunus AYDOĞAN¹, Ömer Faruk NASİP², Serhat KILIÇARSLAN³, Kürşat Volkan ÖZCAN⁴,
Osman DEMİR⁵, Naim ÇAĞMAN⁶, Şemsettin ŞAHİN⁷

¹Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

²Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Araştırma ve Uygulama Hastanesi

³Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Enformatik Bölümü

⁴Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

⁵Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik AD

⁶Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen - Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü

⁷Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya AD

Tıp eğitimi genel itibariyle mezuniyet öncesi, mezuniyet sonrası ve sürekli tıp eğitimi olarak 3 dönemden oluşmaktadır. Mezuniyet öncesi tıp fakültelerinde verilen 6 yıllık lisans seviyesindeki eğitimi kapsamaktadır. Mezuniyet öncesi tıp eğitiminde ölçme ve değerlendirme geleneksel yöntemlerin yanı sıra teknoloji tabanlı sistemler kullanılarak da yapılabilmektedir. Bu çalışmanın amacı mezuniyet öncesi tıp eğitiminde yaygın olarak kullanılan çoktan seçmeli sınavların oluşturulması, sınavların öğrencilere uygulanması ve sorulara/sınavlara ilişkin istatistiksel verilerin elde edilmesi için geliştirilen yazılım yeteneklerinin paylaşılmasıdır. Belirtilen amaç doğrultusunda geliştirilen web tabanlı sistemin sunduklarını aşağıda kullanıcı gruplarına göre verilmiştir;

- Öğrenciler yıl içerisinde girdikleri değerlendirme sınavlarına ait sonuçları öğrenmenin yanı sıra, sınavda yer alan konulara göre ayrıntılı performanslarını görebilmektedirler. Aynı zamanda öğrenciler her kurulun sonunda öğretim elemanları hakkında görüşlerini belirtebilmektedirler.

- Öğretim elemanları ise sistemi bir soru bankası olarak kullanabilmekte hazırladıkları soruların öğrencilere uygulanmasının ardından soru hakkında güçlük ve ayırt edicilik gibi istatistikî bilgilere ulaşabilmektedirler. Yeni soru girişi sırasında girilen sorunun geçmiş sorular ile benzerlik kontrolünün yapılması ise öğretim elemanının benzer soru sormasının önüne geçmektedir. Sistemde uygulanan sınavlardaki soruların şık bazlı doğru cevap dağılımının, yıl/dönem(sınıf)/sınav bazlı ortalama dağılım grafiklerinin görüntülenebilmesi de sistemin sağladığı imkanlardandır. Ayrıca sistem öğretim elemanlarına danışmanı oldukları dönemlerin/öğrencilerin yıl içerisindeki akademik performanslarını izleme imkânı sunarak etkin bir rehberlik sunulmasına destek olmayı hedeflemektedir.

- Öğrencilere uygulanacak sınavlar için 4 farklı kitapçık basılmasına imkân sağlaması sistemin sınav güvenilirliği için fakülte yönetimine sunduğu özelliklerden biridir. Sınavların yine sistem tarafından değerlendirilmesi objektifliğin sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca uygulanan sınavlarda öğrencilerin birbiriyle cevap benzerlik durumu da kontrol edilmektedir. Yöneticinin belirlediği oran üzerindeki benzerlikler sistem tarafından otomatik olarak görüntülenebilmektedir. Öğretim elemanları tarafından hazırlanan soruların sistemde istatistikî sonuçlarıyla birlikte saklanması ilerleyen yıllarda nitelikli sorulardan oluşan büyük bir soru havuzunun oluşturulmasına olanak sunacaktır. Ayrıca her kurul sonunda öğrencilerin öğretim elemanları ve eğitim programı hakkında görüşlerinin sistematik olarak alınması program değerlendirme çalışmalarına ışık tutmaktadır.

Geliştirilen sistem ilk olarak 2013 -2014 eğitim öğretim yılında kullanılmaya başlanmıştır. Geçen süre zarfında sistem 333 öğretim elemanı ve 421 öğrenci tarafından kullanılmıştır. Yıl içerisinde teorik sınavların oluşturulmasına katkı sağlayan sistemde 15183 adet soru arşivlenmektedir. Ulusal Çekirdek Eğitim programının kazanımları hakkında verilerin de tutulduğu sistem eğitim hedeflerinin değerlendirilmesine imkân vermektedir.

TIP EĞİTİMİNDE ÖĞRETİM MATERYALLERİNİN TASARIMINDA MULTİPROFESYONEL YAKLAŞIMIN YERİ

İsmail OKAN¹, Kürşat Volkan ÖZCAN¹, Ömer Faruk NASİP², Sinan EĞRİ³, Özlem EĞRİ³,
Arzu COŞKUN³, Name ERDEMİR³, Hüseyin ZİHNİ⁴, Vahit AYAN⁴
¹Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
²Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Araştırma ve Uygulama Hastanesi
³Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi
⁴Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Günümüzde birçok alanda yaygın olarak kullanılan kavramlardan biri olan yenileşim/inovasyon kelimesi eğitimde genellikle mevcut program veya yöntemlerin ekonomi, zaman ve fayda gözetilerek yenilenmesi anlamında kullanılmaktadır (Yamaç, 2001). Geçmişe nazaran daha fazla hasta çeşitliliğinin biliniyor olması ve hasta güvenliğinin daha önemli hale gelmesi gibi etmenler tıp eğitiminde yenileşimci/yenilikçi yaklaşımı zorunlu kılmaktadır. Teknolojide meydana gelen gelişmelerin son yıllarda özellikle cerrahi alanlarda verilen eğitimi de etkilediği bilinmektedir (Riskin ve ark, 2006). Bu çalışmada bir yöntem olarak multiprofesyonel çalışmanın yeni eğitim yöntemleri ve materyallerinin tasarımındaki rolünü vurgulamayı amaçladık.

Cerrahi eğitimin etkinliğini artırabilmek, eğitimin hedefinin teknolojiyi tüketmek değil aynı zamanda üretmek olduğunu vurgulamak ve öğrencilere sorunlara çözümlerin multiprofesyonel olarak aranması gerektiğini belirtmek amacıyla Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı yürütücülüğünde "Cerrahların Sorunlarına Mühendislerle Ortak Çözüm Arayışları" başlıklı bir kurs düzenlenmiştir. 2013- 2014 eğitim öğretim yılı içerisinde verilen eğitime 4 farklı fakülteden (Doğa Bilimleri ve Mühendislik, Fen-Edebiyat, Tıp ve Diş Hekimliği) 10 öğretim elemanı ve 125 öğrenci katılmıştır. Genel Cerrahi Anabilim Dalında görev yapan bir öğretim üyesi tarafından kurs içeriği olarak belirlenen konularda sorunlar dile getirilmiş ve katılımcıların sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirmeleri beklenmiştir. Yapılan bu eğitimde "Cerrahi eğitimi için yeni yöntemlerin ve materyallerin geliştirilmesi", ayrı bir başlık olarak yer almıştır.

12 hafta süresince devam eden kurs sonucunda farklı proje tasarlandığı ve "Cerrahi eğitimi için yeni yöntemlerin, materyallerin geliştirilmesi" konusu özelinde 2 proje tasarlandığı görülmüştür. Tasarlanan projelerden ilki biyo-mühendislik işbirliği ile meydana getirilmesi planlanan, üzerinde sütür atılabilen cilt ve fasya benzeri bir ders materyali tasarımıdır. İkinci olarak tasarlanan proje ise öğretim teknolojileri işbirliği ile geliştirilmesi planlanan interaktif öğrenme materyalidir. Bu modelde, öğrenme materyalinin teknoloji kullanılarak öğrenciye daha eğlenceli, etkin ve kalıcı bir şekilde sunulması hedeflenmektedir. Sonuç olarak elde edilen bulgular ışığında tıp eğitiminde yaşanan problemlere multiprofesyonel yaklaşımın getireceği çözümlerin daha etkin olacağı söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Tıp eğitimi, cerrahi bilimler, inovasyon

**AKADEMİK VERİ TABANLARINDAN BİLGİYE ULAŞMA VE BİLGİYİ
KULLANABİLME EĞİTİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**Kürşat Volkan ÖZCAN¹, İlnur BÜTÜN², Şemsettin ŞAHİN²¹Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD²Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya AD

İnternet teknolojilerinin hayatın her alanında yer almaya başlamasıyla bilginin depolanma ve kullanıma tercihleri yıllar içerisinde değişmiştir. Özellikle zamanı kısıtlı ve değerli olan hekimlerin doğru bilgiye hızlı ulaşması ayrı bir önem taşımaktadır. Ayrıca erişilen dijital bilgilerin kullanılabilmesi için hekimlerin bilgisayar okuryazarlığına sahip olmaları beklenmektedir. Bu araştırmanın amacı tıp fakültesi öğrencilerine verilen akademik veri tabanlarından bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanabilme becerilerini incelemektir.

2014–2015 eğitim öğretim yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi 1. sınıfta öğrenim gören 100 öğrenciye 5 saati veri tabanlarından bilgiye erişme (Google akademi, TÜBİTAK Ulusal Veri Tabanı, YÖK Tez Bankası, PubMed, Web of Science) ve 4 saati kelime işlemci programıyla bilginin düzenlenmesini kapsayan 9 saatlik eğitim verilmiştir. Eğitimin ardından öğrencilerden akademik veri tabanlarını kullanarak tıp eğitimi konulu araştırma yapmaları istenmiştir. 36 öğrencinin uygulama çalışmasını yaptığı, 64 öğrencinin ise uygulamayı yapmadığı görülmüştür. Veri toplama aracı olarak dersi veren öğretim elemanı tarafından hazırlanmış kurul sonu değerlendirme sınavında kullanılan 10 çoktan seçmeli sorudan oluşan akademik başarı testi ve uygulama değerlendirme formu kullanılmıştır.

Elde edilen veriler ışığında akademik veri tabanları ve kullanımı eğitimi alan öğrencilerin teorik ve pratik becerileri arasında ilişki incelendiğinde $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde anlamsız olduğu görülmüştür. Eğitim süresince verilen uygulama çalışmalarının öğrencilerin teorik becerilerine etkisi incelendiğinde uygulamayı yapan öğrenciler ile uygulamayı yapmayan öğrencilerin teorik sınav sonuçları arasındaki farkın $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde anlamsız ($t = -0,701$ $p = 0,781$), pratik becerilerine etkisi incelendiğinde ise uygulamayı yapan öğrencilerle uygulamayı yapmayan öğrencilerin sınav sonuçları arasındaki farkın $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı olduğu ($t = -3,048$ $p = 0,015$) görülmüştür.

Bu sonuçlara göre akademik veri tabanlarından bilgiye ulaşma ve kullanabilme pratik becerileriyle teorik becerileri arasında ilişki olmadığı, öğrencilerin uygulama çalışması yapmalarının ise teorik becerilerine etki etmediği fakat pratik becerilerine olumlu yönde etki ettiği söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Akademik veri tabanı, bilgiye ulaşma, kelime işlemciler

**ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ PROGRAM DEĞERLENDİRME
KOMİSYONUNUN ÇALIŞMALARI**

Melis NAÇAR, Zeynep BAYKAN, Hakan POYRAZOĞLU, Nazan DOLU,
Mümtaz MAZICIOĞLU, İrfan ÖZYAZGAN, Sibel AKIN
Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Bu bildiri ile Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Program Değerlendirme Komisyonunun çalışmalarını sunmak amaçlanmıştır. "Program Değerlendirme Komisyonu" 2014 yılında Erciyes Üniversitesi (ERÜ) Tıp Fakültesi Akreditasyon ara değerlendirme hazırlık sürecinde oluşturuldu. ERÜ Tıp Fakültesindeki eğitim programı uygulamaları ile ilgili bir rapor hazırlayarak Dekanlığa sundu. Daha sonra bu komisyonun sürekli olarak çalışması kararı alındı ve bu kapsamda Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yeşim Şenol davet edilerek program değerlendirme komisyonu ve koordinatörler kurulu üyelerine Program Değerlendirme Kursu düzenlendi.

Program değerlendirme Komisyonu ara değerlendirme süreci tamamlandıktan sonra "Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Program Değerlendirme Komisyonu Kuruluş ve Çalışma Yönergesi" oluşturuldu ve bu yönerge Üniversite Senatosundan onay alarak resmîyet kazandı. Bu yönergeye göre, "Program Değerlendirme Komisyonu Dekanın teklifi ile ve Fakülte Yönetim Kurulu kararı ile kurulur ve en az yedi üyeden oluşur. Ayrıca Dekanlık tarafından belirlenen dönem 2, 3, 4, 5 ve 6'yı temsilen birer öğrenci ile 2 yıl hekimlik yapmış Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu bir hekim oy hakkı olmaksızın görüş bildirmek üzere komisyonda yer alır. Üyelerden biri dekan yardımcısı, en az biri Tıp Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyesi olmalıdır. Diğer üyelerin seçiminde de temel bilimler, dâhili bilimler ve cerrahi bilimlerden en az birer öğretim üyesi olmalıdır.

Bu süreçten sonra Anabilim Dallarının ziyaret edilmesine karar verildi. Bu ziyaretlerde kullanılmak üzere yapılandırılmış bir veri toplama ve değerlendirme formu hazırlandı. Bu form hazırlanırken UTEAK akreditasyon standartlarındaki başlıklar temel alındı.

Bu komisyon anabilim dallarından randevu alarak ziyaretlerine başladı. Ziyaretlerden sonra, ziyaret sırasında eğitim ile ilgili anabilim dallarından alınan bilgiler rapor haline getirilip ilgili anabilim dalına iletilmesi kararı alındı. Ziyaret sürecinde tespit edilen olumlu uygulamalar daha sonra ziyaret edilen anabilim dallarıyla doğrudan paylaşıldı.

Sonuç olarak, "Program Değerlendirme Komisyonu" ile birlikte tüm öğretim üyeleri, öğrenciler ve yönetimin sürece katılması ve sahiplenmesi başarının artırılması için çok önemlidir.

**ERCİYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ TIBBİ BECERİ
LABORATUVARI UYGULAMALARI**

Melis NAÇAR, Zeynep BAYKAN, Mümtaz MAZICIOĞLU,
Elif Deniz ŞAFAK, Osman GÜNAY
Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi

Tıbbi becerilerin öncelikle maket ve modeller üzerinde öğrenilmesi, insancıl eğitim için zorunludur. Ancak becerilerin ustalık seviyesinde öğrenilmesi için mutlaka gerçek hastalar üzerinde uygulama gereklidir. Bu bildiri ile Erciyes Üniversitesi (ERÜ) Tıp Fakültesi tıbbi beceri laboratuvarı uygulamalarını sunmak amaçlanmıştır. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi tıbbi beceri laboratuvarı, 2000 yılında aile hekimliği anabilim dalı öğretim üyesi Dr. Mümtaz MAZICIOĞLU ve Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyesi Dr. Osman GÜNAY tarafından kurulmuştur.

Tıbbi beceri laboratuvarı dersleri birinci sınıfta bahar döneminde kurullara ilaveten yatay koridor şeklinde, üçüncü sınıfta kurullar içerisinde entegre olmuş bir şekilde verilmektedir. Birinci sınıfta dersler aile hekimliği ve tıp eğitimi; üçüncü sınıfta ise ilgili anabilim dalları öğretim üyeleri tarafından verilmektedir. Tüm dersler sınıf sekiz gruba ayrılarak verilmektedir. Ders sırasında öğrenciler ve öğretim üyeleri "Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Beceri Laboratuvarı Uygulama Kitapçığı" içerisindeki eğitim rehberlerine sadık kalarak beceri eğitimini tamamlarlar. Tıbbi Beceri Laboratuvarında tam zamanlı teknisyen çalıştığı için öğrenciler ders dışı zamanlarda da randevu alarak maketler üzerinde çalışabilirler. Tıbbi Beceri Laboratuvarındaki eğitici Öğretim Üyeleri "Eğitim Becerileri Kursu"na katılmış olmaları gereklidir. Birinci sınıftaki beceri eğitiminin sınavı da objektif yapılandırılmış pratik sınav olarak "Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Sınav Merkezi"nde yapılmaktadır.

Birinci sınıfta verilen dersler: Cerrahi el yıkama, maske ve bone takma, steril eldiven giyme, maske ve bone takma, tansiyon arteriyel ölçümü, intramüsküler, subkutan, intravenöz girişim, yara bakımı, yaranın kapatılması, nazogastrik sonda uygulaması.

Üçüncü sınıfta verilen dersler: Kardiyopulmoner resüstasyon, Endotrakeal entübasyon, PPD testi uygulanması ve okunması, üriner kateterizasyon, prostat muayenesi, jinekolojik muayene, doğum, meme muayenesi, RİA uygulaması, epizyotomi tamiri, göz dibi muayenesi, kulak muayenesi, lumbal ponksiyon uygulaması.

ERÜ Tıp Fakültesi programının "2014 Ulusal Çekirdek Tıp Eğitimi Programı" ile karşılaştırılması çalışmaları sırasında beceri laboratuvarında öğrenilen beceriler temel hekimlik uygulamaları listesindeki seviyesi "2" olarak yazılmıştır.

Sonuç olarak, ERÜ Tıp Fakültesinde gelişmiş bir "Tıbbi Beceri Laboratuvarı" bulunmaktadır.

MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİNDE PROGRAM ÇIKTILARININ GÜNCELLENMESİ: YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ SÜRECİ

ÖZDEMİR S¹, ACUNER Ç², AKALIN A.A.¹, TANRIÖVER Ö¹, İZBIRAK G¹, ERCAN S³

¹Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

²Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji AD

³Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Cerrahisi AD

Amaç: Çıktıya Dayalı Eğitim, eğitim programının, öğrencilerin program sonunda sergileyecekleri çıktılara göre düzenlendiği bir eğitim yaklaşımıdır. Program çıktılarının net olarak belirlenmesi, eğitimle ilgili tüm taraflara duyurulması ve eğitim programının tüm bileşenlerinin bu çıktılara göre düzenlenmesi gerekmektedir. Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi (YÜTF) mezuniyet öncesi Program Çıktıları, bu amaca yönelik olarak, Bologna süreci kapsamında Bologna Eşgüdüm Kurulu Tıp Fakültesi Danışma Komisyonu'nun (BEK-DK) çalışmaları ile, 2011 yılında oluşturulmuştur. 2011 program çıktılarının güncellenmesi YÜTF, BEK-DK Yönergesinde bulunan belli aralıklarla program çıktılarının revizyonunun gerekliliği, Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP) 2014: UÇEP 2014 uyum çalışmaları kapsamında yeterlik alanlarına yönelik bir yapılanma önermesi ve toplumun sağlık ihtiyaçlarındaki değişiklikler ile dünyada mezun hekimlerden beklentilerin değişmesi nedeni ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın amacı, Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Program Çıktıları revizyon sürecinin aktarılması ve bu süreçte elde edilen deneyimlerin bu süreci paylaşılmasıdır.

Yöntem: Revizyon sürecinde ilk olarak BEK-DK iç paydaşlardan 5 öğretim üyesinden oluşan bir çekirdek grup (BEK-DK Uzlaşma Grubu) oluşturulmuştur. Bu grup revizyon sürecinde yapılacak çalışmaları BEK-DK adına sürdürme görevi üstlenmiştir. Uzlaşma Grubu'nun revizyon sürecindeki amacı; sağlık hizmeti bağlamında toplum yönelimli, hasta hekim ilişkisi bağlamında hasta merkezli bir yaklaşımla YÜTF Program Çıktıları 2011'i revize etmek ve YÜTF Program Çıktıları 2015'i oluşturmak için doküman üretmektir. Program çıktılarının (2011 versiyonu), gözden geçirilerek gerek varsa sadeleştirilmesi, yeterlik yazımına uygun olarak yeniden yazılması, UÇEP 2014'ün önerdiği yeterlikler çerçevesine uygun hale getirilmesi, bu bağlamda ihtiyaç belirleme ve güncelleme; ayrıca Ulusal ve Uluslararası dokümanlarla karşılaştırılması hedeflenmiştir. Grubun çalışma yöntemlerini ise, a) Küçük ve büyük grup tartışmaları, b) Süreçten sürekli bilgilendirme c) Oluşturulan dokümanlar için yazılı görüş isteme, d) Anketle veri toplama ve e) Çalıştay oluşturmuştur.

Bulgular: YÜTF Program Çıktıları 2015 Versiyon 1.0 Çalışmaları Sonucunda Elde Edilen Bulgular: Hedef 1 (Gözden geçirme: PÇ'nin gerek varsa sadeleştirilmesi, yeterlik yazımına uygun olarak yeniden yazılması, UÇEP 2014'ün önerdiği yeterlikler çerçevesine uygun hale getirilmesi.) bağlamında elde edilen sonuçlar; YÜTF PÇ 2011'de yer alan 47 program çıktısından; 5 PÇ öğrenim hedefleri içinde dahil edilmiş, 14 PÇ yeterlik yazım kurallarına göre yeniden düzenlenmiş, 3 PÇ fiillerinde değişiklik yapılmış ve 25 PÇ aynen korunmuştur. Program çıktılarının ana çatısı, "hekimin mesleğini icra ederken sahip olması gereken özellikler neler olmalıdır?" sorusundan yola çıkarak, şu üç başlık altında toplanmıştır. Bunlar; hekimin sahip olması gereken temel donanımlar, değerler ve yaklaşımlar ile kişisel gelişimini sürdürmesi için sahip olması gereken özdeğerlerdir. Hekimin günlük çalışma pratiği içinde yaptıkları bu şekilde belirlendikten sonra üç aşamalı bir düzeylendirmeye gidilmiştir. Sürece öğrenci katılımı tıp eğitimi sürecini temsilen her sınıftan bir temsilcisini dahil ederek gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler çalıştay programına da katılmışlardır.

Tartışma ve Sonuç: YÜTF Program Çıktıları, iç ve dış paydaşların etkin katılımı ile hekimden güncel beklentiler ve toplumun sağlık beklentilerinde yaşanmakta olan değişiklikler bağlamında revize edilmiştir. Bu revizyon çalışması hem yeterliklerin kurallara uygun olarak yazılması yönünden teknik bir

süreci hem de içeriğe ilişkin düzenlemeleri kapsamaktadır. Sürecin başında amaçlanan, sağlık hizmeti bağlamında toplum yönelimli, hasta hekim ilişkisi bağlamında ise hasta merkezli ve biyopsikososyal yaklaşım, program çıktılarının arka planını oluşturmuştur.

Gelinen noktada YÜTF Mezuniyet Öncesi Eğitim Programının, yatay ve dikeyde entegre üç ana alanda (Temel Donanımlar Eğitimi, Değerler ve Yaklaşımlar Eğitimi, Özdeğerler Eğitimi) yeniden yapılandırılması, minör ve majör müfredat değişiklikleri ile ilgili hedeflenenlerin ve Ulusal Çekirdek Eğitim Programı 2014 uyumlaştırma çalışmasının bu bağlamda ele alınması gibi kurumsal kararlar alınması sürecin önemli katkılarından biridir. Bir diğer önemli katkı eğitim programının uygulayıcıları (iç paydaşlar-öğretim üyesi, öğrenci) ile eğitim programının sonuçlarından etkilenenlerin (dış paydaşlar) bir araya gelmesi, aralarında hekimden beklenenler açısından ortak fikirler üretilmesi olmuştur. Eğitim programlarının geliştirilmesinde bu analizin yapılmasının oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz. Tıp fakültelerinin kendi eğitim programlarında yaptıkları geliştirici uygulamaları paylaşımları diğerleri için iyi örnekler oluşturmaktadır. Bu bakımdan çalışmamızın eğitim programlarını revize edecek diğer tıp fakülteleri için rehber olma niteliği taşıyacağını düşünmekteyiz.

M. Kemal ALİMOĞLU, Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Giriş: Elektronik soru bankası kullanımının sınav öncesi ve sonrası analizlerin düzenli yapılmasına, maddi hataların azaltılmasına, soru çeşitliliğinin artırılmasına olanak sağlamak gibi çeşitli avantajları bulunduğu bilinmektedir. Çoktan seçmeli soru (ÇSS) kalitesinin bu konuda verilen eğitim sonucu arttırıldığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır.

Amaç: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde geliştirilen elektronik soru bankasına öğretim üyelerinin soru girme becerilerini arttırmak ve ölçme değerlendirme genel prensiplerini tekrarlayarak öğretim üyelerinin hazırladığı ÇSS kalitesini yükseltmek amacıyla oluşturulan kurs programını tanıtmak

Yöntem: Kurumun kendi olanaklarıyla bir elektronik soru bankası yazılımı oluşturuldu. Bu bankaya soru girişi yaparken öğretim üyelerinin gereksinim duyacağı bazı kavramları hatırlatmak/öğretmek ve genel anlamda ölçme değerlendirme konularını gözden geçirmek üzere haftanın farklı günlerinde ve günün farklı dilimlerinde alternatifler sunan iki yarım günlük toplam 11 tane kurs paketi hazırlandı. Katılmak isteyen öğretim üyeleri kendilerine uygun tarihte kursu almak üzere bir online başvuru sistemi aracılığıyla başvurularını gerçekleştirdi. Her paket için 30 katılımcı üst limit olarak belirlendi.

Kurs içeriği aşağıdaki ana başlıklardan oluşturuldu:

- Ölçme değerlendirmede temel kavramlar ve bu kavramlardan doğan ilkeler
- Sınama yöntemlerinin sınıflandırılması
- Yazılı sınavlar
  - o Seçenekli soru sınavları
  - o Açık uçlu soru sınavları
- ÇSS sınıflandırılması, soru kalitesini arttırmaya yönelik öneriler
- ÇSS sınavlarına yönelik sınav öncesi ve sonrası yapılan analizler, standart belirleme yaklaşımları
- Yapılandırılmış sınavlar
- ÇSS bankasına soru girişi

Uygulama kısmında, kurs öncesi ve sonrası katılımcıların bilgi düzeylerini sınamaya yönelik ön ve son testler gerçekleştirildi. Ayrıca her katılımcı kursun başında bir adet 5 seçenekli ÇSS yazdı ve gönüllü tıp fakültesi öğrencilerinden oluşan bir grup soruların tamamından oluşan sınava girdi. Kursun ikinci gününde başlangıçta katılımcılar tarafından yazılan ÇSS kalitesini arttırmaya yönelik akran değerlendirmesi esasına dayanarak bir saatlik grup çalışması gerçekleştirildi.

ÇSS kalitesini değerlendirmede sorunun sınıdığı bilişsel düzey (bilgi=1, uygulama=2, problem çözme=3), teknik hata varlığı (var=0 ve yok=1) ve soru tipine (tek doğru yanıtı olan=0 ve en doğruyu sorgulayan=1) göre 1 ile 5 arasında puan verilen bir skala kullanıldı.

Bulgular: Bugüne kadar kurum içerisinde 130, kurum dışından 2 katılımcı (99 Klinik Bilimler ve 33 Temel Bilimler) ile sekiz tane kurs gerçekleştirildi. Ön-test ve son-test doğru yanıt oranlarının ortalaması sırasıyla % 51,1±4,3 ve %94,6±3,2 idi. Kurs başlangıcında katılımcıların hazırladığı soruların ortalama kalite puanı 1,8±0,9 iken grup çalışması sonrasında revize edilen soruların ortalama kalite puanı 3,6±0,8 oldu.

Sonuç: Planlanan 11 adet kursun sekiz tanesi başarıyla sonlandırılmış olup, kalan 3 kurs planlanan tarihlerinde gerçekleştirilecektir. Katılımcıların ölçme değerlendirmeye yönelik bilgilerinin ve ÇSS hazırlama becerilerinin arttığına dair ümit verici sonuçlar elde edilmiştir.

TIP EĞİTİMİNİN TIP ÖĞRENCİLERİNİN AHLAKİ DUYARLILIKLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK ALTI YILLIK İZLEM ÇALIŞMASI

M. Levent ÖZGÖNÜL¹, M. Kemal ALİMOĞLU², Dicle YILMAZ³

¹ Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD

² Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

³ Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I

Giriş: Bireylerin ahlaki duyarlılığı ve değerleri; amaçlı eğitim ve planlı/plansız yaşantılar (doğal afetler de dahil) doğrultusunda değişebilir.

Amaç: Tıp öğrencilerinin tıp eğitimleri boyunca ahlaki duyarlılıklarındaki olası değişimleri ve bu değişimler üzerinde etkili olabilecek etmenleri belirlemek için tasarlanmış bir araştırma planını sunmak ve ilk verileri paylaşmak.

Gereç-yöntem: Akdeniz Üniversitesinin Tıp Fakültesi öğrencilerine birinci yıldan mezuniyete kadar geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış "Ahlaki Duyarlılık Anketi (ADA)" uygulamayı planladık. ADA 7 li likert ölçeği üzerinde puanlanan 30 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerden 27 tanesi, altı boyutta gruplanmıştır. Bu gruplar özerklik (7madde), fayda(4), bütüncül yaklaşım (5), çatışma (3), uygulama (4), ve oryantasyondur (4). Kalan 3 madde ise "gruplandırılmayan maddeler" başlığı altında incelenmektedir. Ayrıca ADA ya ekli olarak sosyo-demografik özellikleri sorgulayan bir kişisel bilgi formu hazırladık. Öncelikle bir pilot çalışma yapılarak 15 tıp öğrencisine ADA uygulandı ve ifade ve gramerdeki hatalar belirlenerek giderildi. Oluşturulan form 2013-2014 akademik yılında Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrencilerine dağıtıldı.

Bulgular: Toplam 87 öğrenci anketi eksiksiz ve doğru olarak doldurdu. Alt boyutlara göre elde edilen ortalama puanlar: Özerklik=36,41±4,01, fayda=20,61±2,87, bütüncül yaklaşım=27,23±3,21, çatışma=14,02±3,07, uygulama=20,00±3,08 ve oryantasyon=21,44±3,12 idi. Gruplanamayan maddelerin ortalaması 15,20±2,69 bulundu. Toplam anket skorunun ortalaması ise 154,91±14,96 idi.

Sonuç: Çalışmanın amacının zaman içerisinde tıp fakültesi öğrencilerinin ahlaki duyarlılıklarında bir değişim olup olmadığını araştırmak olduğu göz önüne alındığında, elde edilen bulgulara bir anlam yüklemek için çok erkendir. Ancak, bu anketin uygulandığı başka yüksek öğrenim öğrencileriyle yapılan kesitsel çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırıldığında fakültemiz öğrencilerinin ahlaki duyarlılıklarının benzer olduğu söylenebilir.

TIP EĞİTİMİNDE YAYGIN KULLANILAN FLASH KARTLARIN İNCELENMESİ Nuray HASANOVA¹, Kürşat Volkan ÖZCAN², İsmail OKAN³¹Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi²Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD³Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Son yıllarda mobil cihazlar hayatın hemen her alanında yaygın olarak kullanılmaktadır. Mobil cihazların taşınabilir olmaları ve her yerde her zaman öğrenmeye imkan sağlamaları nedeniyle tıp eğitiminde de kullanıldığı bilinmektedir. Bu cihazların öğrenme materyali olarak kullanılmasına imkan sağlayan uygulamalardan biri de flash kartlardır. Aktif öğrenmeye uygun olması ve bireysel geri dönüt imkanı sağlaması flash kartların tercih edilme sebepleri arasında sayılmaktadır. Bu araştırmanın amacı, Google Playstore'da yer alan tıp eğitiminde kullanılabilecek flash kart uygulamalarını incelemektir.

Çalışma için, "Medical education" ve "Flash card" anahtar kelimeleriyle yapılan aramada yüz bin ve üzeri indirmeye sahip 40 uygulama araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırma kapsamında incelenen flash kartların 25'inin dahili bilimlere yönelik, 23'ünün temel bilimlere yönelik ve 11 uygulamanın da cerrahi bilimlere yönelik olduğu görülmüştür. Uygulama içerikleri anabilim dallarına göre incelendiğinde ise en fazla flash kartın anatomi, genel cerrahi, aile hekimliği ve farmakolojiyle ilgili olduğu görülmüştür. Uygulamaların büyük çoğunluğunun öğrenmeyi destekleyici öğrenme materyali olarak tasarlandığı, çok az sayıdaki uygulamanın ise; sınavlara hazırlık amacıyla geliştirildiği söylenebilir.

Sonuç olarak elde edilen bulgular ışığında tıp eğitiminde kullanılabilecek farklı amaçlara ve içeriklere sahip çok sayıda flash kart uygulaması olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra bazı anabilim dallarına yönelik flash kart uygulamasının sınırlı sayıda olduğunun görülmesinin ise bu alanda çalışan araştırmacılara yol gösterebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler:Tıp eğitimi, mobil uygulamalar, flash kartlar

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ HAK VE SORUMLUKLARI HAKKINDA NELER DÜŞÜNÜYOR?

Özlem COŞKUN, I. İrem BUDAKOĞLU
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Ülkemizde tüm üniversite öğrencilerinin hak ve sorumluluklarını açıkça belirleyen bir düzenleme bulunmamaktadır. Oysa tıp fakülteleri açısından bakıldığında durum daha da büyük bir önem taşımaktadır. Bir yandan tıp fakültesi öğrencilerinin tüm diğer öğrenciler gibi genel hak ve sorumlulukları bulunurken bir yandan da tıp eğitiminin gerekli kıldığı bazı özel hak ve sorumlulukların açıkça tanımlanmasına gereklilik bulunmaktadır.

Öğrencilerin hak ve sorumluluklarının ne olması gerektiği ile ilgili öğrencilerin görüşlerinin alınması amacı ile GÜTF Dönem5 öğrencileriyle bir araya gelmiş, öğrencilere hak ve sorumluluk kavramları hakkında bilgi verilmiştir. Ardından öğrencilere(n=32), tıp fakültesi öğrencilerinin hak ve sorumluluklarıyla ilgili düşüncelerini yazmaları istenmiştir.

Daha sonra yazılanlar bir araya getirilmiş ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Tıp Fakültesi öğrencisinin hakları hakkındaki görüşleri; öğrenciler dil, din, cinsiyet, ırk ayrımı gözetmeden üniversitenin tüm olanaklarından eşit olarak faydalanmanın ve öğretim üyeleri tarafından eşit muamele görmelerinin, dersin içeriğini ve zamanını öğrenebilmenin, hakları konusunda bilgilenmenin, iyi koşullarda sınıf, laboratuvar, kütüphane, spor ve sanat tesisleri, gibi ortamlarda, kendilerine tanınan olanaklardan yararlanmanın, derse devam etmemenin, öğrenci olarak saygı göstermenin, rahatsızlık duyduğu veya fikirleri olduğu her türlü düşünceyi paylaşabilecek ve çözüm üretilebilecek ortamlar yaratılmasının, yaptıkları uygulamalarda hekim sorumluluk sigortasına sahip almasının, sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak, faydalanmanın, öğrencilerin çalışabilmesi için yeterli büyüklükte kütüphane, öğrencilere eğitim verebilmek için yeterli sayıda derslik, yeterli pratik uygulama alanı bulunmasının, üniversitesindeki tüm öğretim üyelerine ulaşabilme ve öğretim üyesine sorularını yöneltebilmenin, güvenli bir ortamda eğitim göstermenin, serbestçe fikir üretebileceği yerler sağlanmasının, ülke yönetimi, felsefe, din, ahlak konularında fikirlerini özgürce söyleyebilmenin, ilgi ve becerilerini yönlendirebileceği sosyal kulüpler olmasının, ders dışı etkinliklere ve organizasyonlara katılmanın, verdikleri geribildirimlerde eksiklik ve olumsuzlukları ceza alma ve onur kırıcı tutum ve davranışlara maruz kalma korkusu olmadan, eleştirme hakkına sahip olmalarının, eğitim kurumunda yeterli sayıda bilgisayara ve ücretsiz internete ulaşabilmesinin hakkı olması gerektiğini ifade etmektedirler.

Tıp fakültesi öğrencisinin sorumlulukları açısından bakıldığında ise akademik, sosyal etkinliklere katılmanın, arkadaşlarına, öğretim üyelerine, personel ve hasta-hasta yakınlarına karşı doğru, dürüst, tutarlı, saygılı ve anlayışlı olmanın, ders giriş çıkışlarına dikkat etmenin ve derslere katılmamanın, kendisine verilen ödevleri yapmalarının, sınavlarına hazırlanmalı ve katılmanın, dünya ve yerel basını takip etmenin, ders kitaplarından araştırma yapmanın, iyi bir yabancı dili bilmenin, çağa ayak uydurabilmenin, öğrenciler derslere ve hocalara saygı göstermenin, öğrenim gördüğü hocasından, hastane bahçesindeki bir vatandaşa kadar her kesimden insana saygılı ve hoşgörülü davranmanın, dinlendiği, eğitim gördüğü ortak alanlarda çevreyi kirletmemenin ve insanları rahatsız edecek davranışlarda bulunmamanın, gördüğü aksaklık veya olumsuzlukları yönetime bildirmenin, dış görünüşüne dikkat etmenin, temiz ve düzenli olmanın, Özellikle pratiklerde ve hasta ile görüştüğü sırada önlüklü olmanın, hekim adayının sağlık sistemini bilmesinin, doktorların yasal olarak hak ve sorumluluklarını araştırmasının ve haklarını savunabilmesinin, üniversitenin araç ve gereğine zarar vermemesinin ve hasta veya hocası hakkında öğrendiği bilgileri başka insanlarla paylaşmamasının ve öğretim üyeleri, derslerin işleniş konusunda yapılan her türlü geribildirime katılması ve özenli bir şekilde değerlendirme yapmasının sorumluluğu olduğunu ifade etmektedirler.

Sonuçta Tıp Fakülte öğrencilerinin akademik, sosyal ve kültürel gelişimlerinin sağlanması, eşitlik ve çeşitlilik ilkelerine dayanan, kaliteli bir eğitim ve araştırma ortamının yaratılabilmesi için hak ve sorumlulukların öğrencilerle birlikte tanımlanması ve öğrenciler ile paylaşılması gerekmektedir.

Özlem MIDİK

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Amaç: Günümüz tıp eğitimi teori ve uygulamaları çoğulculuk yaklaşımına dayanmaktadır. Bu benimsediğiniz stratejilerin, kullandığınız eğitim-sınama yöntemlerinin, kurduğunuz disiplinler ve meslekler arası ilişkilerin, kullanacağınız eğitim ortamlarının çeşitliliği ve bunların bir arada uyumlu bir şekilde yürütülmesi anlamına gelmektedir. Tıp eğitiminde kullanılması olası ders anlatma, küçük grup oturumları, probleme dayalı, taske dayalı, takıma dayalı öğrenme hasta başında, poliklinikte, ameliyathanede öğrenme, simülasyona dayalı öğrenme gibi pek çok yöntem vardır. E-öğrenme ve m-öğrenme ise öğrenmenin kapsamını hem ortam hem de yöntem açısından oldukça genişletmiştir. E-öğrenme, internet ya da bir bilgisayar ağı üzerinden bireyin öğrenmesini ifade eder. M-öğrenme ise, mobil cihazlar, mobil internet alt yapıları ve ilgili yazılımlar aracılığıyla öğrenmenin gerçekleşmesidir. Bu çalışmanın amacı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin e-öğrenme ve m-öğrenme kapsamında fakülteden beklentilerini ortaya koymaktır.

Yöntem: E-öğrenme ve m-öğrenme kapsamında Ondokuz Mayıs Üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinin fakülteden beklentilerinin neler olduğunun belirlenmesi amacıyla "Tıpta kullanılan radyolojik cihazlar ve moleküler yöntemler" seçmeli programına katılan 25 ikinci sınıf öğrencisine "e-öğrenme ve m-öğrenme kapsamında fakültemizde neler yapılmasını isterdiniz?" sorusu sorulmuş, öğrencilerin açık uçlu soruya verdikleri yazılı yanıtlar değerlendirilmiştir. Öğrencilerin 19'u (%76) sorulan soruya anlaşılır ve ilişkili yanıtlar vermiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde nitel betimleyici analiz kullanılmıştır. Araştırmacının belirlemiş olduğu kategoriler ile katılımcıların yanıtları okunmuş, çözümlenerek belli kategorilerde sınıflandırılmış, birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmiş ve yorumlanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların ifadeleri iki tema altında toplanmıştır. Birinci tema, E -öğrenme ve m-öğrenmeyi nerede kullanalım? sorusuna yanıt vermektedir. Öğrenciler tüm sunumların ve anatomi, histoloji gibi uygulamalı derslerin anlatım videolarının, sanal maketlerin, blok ya da ders hedefleri ile ilgili çıkmış soruların, ilgili alıştırma ve gönüllü öğrenciler için ek görevlerin, muayene yöntem videolarının bir sistem üzerinde izlenebilir olmasını istemektedir. Beklenen bir diğer şey, bu sistem üzerinde her disipline ait en az iki elektronik kaynak kitabın yer almasıdır. Ayrıca vaka çalışmalarının ve probleme dayalı öğrenim oturumlarının e- öğrenme kapsamında yapılması beklenmektedir. Sanal hasta uygulamalarının e- öğrenme kapsamında çok yararlı olacağını, vaka sayısının artırılarak ve istedikleri zamanda erişerek kendilerini geliştirebileceklerini ifade etmektedirler. Öğrencilerin bazıları elektronik portfolyo uygulamasına geçilmesinin gerekli olduğunu söylemektedir. Bir öğrenci, yeni bilimsel gelişmelerin bu sistem üzerinden paylaşılmasını önermiştir. Öğrencilerin bir diğer beklentisi fakültede yapılan ameliyatlara senkron ve/veya asenkronize izlenebilir olmasıdır.

İkinci tema, E -öğrenme ve m-öğrenmeyi müfredata uyarlayabilmek için ne yapalım? sorusuna yanıt vermektedir. Öğrenciler bunun için öğretim yöntem sistemlerinin geliştirilmesi gerektiğini, öğrenme kaynakları merkezinin geliştirilmesinin önemli olduğunu söylemektedir. Bir öğrenci fakülteler arası ve disiplinler arası farklı paydaşların kullanabileceği, interaktif bir tartışma ortamının yararlı olacağını ifade etmiştir. Bilgisayarların artırılması ve internet ağının geliştirilmesi ve siber saldırılar için güvenlik duvarının oluşturulması beklentiler arasında yer almaktadır. Bir diğer beklenti cep telefonlarının, facebook, whatsapp gibi ortak platformların daha sık kullanımına yöneliktir.

Sonuç: Öğrencilerin e- öğrenme ve m- öğrenme kapsamında fakülteden beklentilerinin alındığı bu çalışma, e -öğrenme ve m-öğrenmeyi nerede kullanalım ve müfredata uyarlayabilmek için ne yapalım sorularına yanıt vermiştir. Öğrencilerin beklentilerinin çoğu m-öğrenmeden ziyade, e-öğrenme ile ilgilidir. Katılımcıların çoğu, öğrenme kaynakları merkezini bir sistem olarak değerlendirmekte ancak bu yapının geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar. Çalışma bulguları fakülte yönetimi ile paylaşılmıştır. Çalışma bulguları mezuniyet öncesi ikinci sınıf öğrencilerinin görüşleri ile ilgilidir. Dolayısıyla klinik sınıflardaki öğrencilerin beklentilerinin de mutlaka öğrenilmesi yararlı olacaktır.

Anahtar sözcükler: e-öğrenme, m-öğrenme, teknoloji, bilgisayar, internet, tıp eğitimi

YAPILANDIRMACI ÖĞRENME YAKLAŞIMINA GÖRE HAZIRLANMIŞ “ÖĞRENYORUM- ÖĞRETYORUM” FESTİVALİNDE ÖĞRENCİLER HANGİ TEKNOLOJİLERİ KULLANDILAR?

Özlem MIDİK

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi ikinci sınıfta üç haftalık Tıbbi Türkçe; Tıbbi İngilizce; İşitme Engellilerle İletişim ve Türk İşaret Dili; Birey, Toplum ve Hekim; Spor Hekimliği; Nörofizyoloji; Hekim Rollerini olmak üzere toplam sekiz seçmeli program yürütülmektedir. Bu programlar, davranışçı, bilişsel ve yapılandırmacı kuramların eklektik birlikteliği üzerinden, çoklu yaklaşımla tasarlanmıştır. Yapılandırmacı kuramın izlerini taşıyan en önemli etkinlik “Öğreniyorum- Öğretiyorum” Festivalidir. Üç haftalık programların her bir haftasının bir teması bulunmaktadır. Son haftanın teması ortak olup, bu süreçte öğrenciler program hedeflerine uygun ürünler hazırlamakta, bu ürünleri poster ya da video olarak sunmaktadırlar. Bu etkinliğin amacı, öğrencilerin, öğrendiklerini kendi zihinsel yapıları içerisinde yeniden kurgulamaları, farklı bir yol kullanarak paylaşımları ya da öğretmeleri, öğretirken yeni bir öğrenme deneyimi yaşamalarıdır. Ayrıca akran öğrenme sayesinde katılımcılar bilmedikleri bir alanda farklı bir öğrenme ya da farkındalık deneyimi yaşamaktadırlar. Festivalin bir başka önemli yönü seçmeli programlar hakkında eğiticiye ve kuruma geribildirim vermesidir.

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre, kişi yeni bir bilgi aldığı anda önceden var olan bilgilerin kapsam ve niteliklerini değiştirir, yeni edinilen deneyimlerin gerektirdiklerine uygun davranır. Farklı özümlenen bilgi, kişiye özgüdür ve bu süreç öğrenci için aktiftir. Öğrenme-öğretme süreçlerinin verim ve etkinliği için teknoloji günümüzde vazgeçilmezdir ve yapılandırmacı yaklaşım modelinde, öğrencilerin teknoloji kaynaklarını kullanmaları beklenmektedir.

“Öğreniyorum- Öğretiyorum” Festivali üç aşamadan oluşmaktadır.

1. Problem oluşturma aşaması: Her seçmeli programda iki ders saatlik zamanı kapsamaktadır. Bu oturumun amacı, grupların, konu ve yöntemlerin belirlenmesidir. Seçmeli programın ilk haftasında gerçekleştirilen bu oturuma sorumlu öğretim üyesi katılarak, festival amacı, kapsamı ve süreci ile ilgili bilgi verir, öğrencilerin sorularını yanıtlar. Bu süreç içinde öğrenciler ilgi alanlarına göre, gruplara ayrılırlar, festival kapsamında ne üreteceklerini tartışarak, konu ve yöntem belirlerler.

2. Küçük grup hazırlık aşaması: Gruplar, konular ve yöntemleri belirledikten sonra, öğrenciler programda belirtilmiş çalışma süreçlerinde ve kendi belirledikleri zamanlarda ürünleri üzerinde çalışırlar. Seçmeli program kurullarında yer alan eğiticiler, öğrencilerin bu hazırlık sürecinde düşünsel olduğu kadar teknoloji ve insan kaynaklarından yararlanmaları konusunda rehberlik ederler. Öğrenciler hazırladıkları festival ürünlerini sunum gününden bir gün önce teslim ederler, festival programı oluşturulur.

3. Festival aşaması: Poster ürünleri sergilenir, videolar gösterilmek üzere bilgisayara aktarılır. Çarşamba öğleden sonra gerçekleştirilen festivalde öncelikle poster alanı gezilmekte, arkasından videolar izlenmektedir. Festivale tüm tıp fakültesi eğitici, öğrenci ve personeli davetlidir. Davet metni ve posterleri öğrenciler tarafından hazırlanmakta, program bir öğrencinin sunumu eşliğinde yürütülmektedir. 2013-2014 yılından itibaren iki kez gerçekleştirilen bu etkinlikte 15 poster, 33 video gösterimi yapılmıştır. Posterlerin hazırlanmasında fotoğraf en sık kullanılan araç olmuş, elle hazırlanmış formatlar yanı sıra powerpoint, poster-printer kullanılmıştır. Gösterimlerde rol-play, kısa film, röportaj, kamu spotu, müzik, dans, şiir, öykü anlatı, egzersiz, tanıtım, caps, vine türlerine yer verilmiştir. Bilgi iletişim teknolojileri, bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan her türlü görsel, işitsel, basılı ve yazılı araçlardır. Ürünlerin hazırlanması ve sunulmasında bilgisayar, internet, cep telefonları, multimedya, kamera, fotoğraf makinesi, depolama araçları, video ve ses kayıt-birleştirme programları gibi farklı teknolojiler, power-point, word, prezi, SPSS gibi yazılım ve istatistik programları kullanılmıştır. Bu bildiride, öğrencilerin festival ürünleri teknolojik açıdan analiz edilerek sunulacak, yeni neslin öğrenme ve öğretme davranışlarındaki teknolojik eğilim konu edilecektir.

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
STANDARDİZE HASTA PERFORMANSLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ**

İpek GÖNÜLLÜ, Şengül Erden BORAN
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Giriş ve Amaç: “Standardize Hasta Uygulamaları”, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi (AÜTF) mezuniyet öncesi eğitim müfredatında Mesleksi ve İletişim Becerileri Laboratuvarı dersleri kapsamında 2007-2008 Eğitim Öğretim Yılından bu yana yer almaktadır. Dönem 2 öğrencileri iletişim becerileri dersleri için, Dönem 3 öğrencileri ise iletişim becerileri derslerine ek olarak anamnez alma ve onam alma dersleri için, standardize hastalarla (SH) İletişim Becerileri Laboratuvarı’nda görüşmeler yapmaktadırlar. SH’larla yapılan bu görüşmeler sırasında, eğiticiler görüşmeyi aynalı cam arkasından izlemekte ve görüşmeden hemen sonra öğrencilerin performansı hakkında SH’lar (hasta perspektifinden) ve eğiticiler, öğrencilere geribildirim vermektedirler. SH uygulamaları başladığı günden beri, eğiticilerden ve öğrencilerden uygulama hakkında geribildirim alınmaktadır. Ancak eğiticiler sözlü ve yazılı olarak SH’lar hakkında geribildirim vermeye teşvik edilmekteyken şimdiye kadar öğrencilerden SH ‘lar hakkında yazılı geri bildirim hiç alınmamıştır. Bu çalışmanın amacı AÜTF Dönem 2 öğrencilerinin uygulama yaptıkları SH’ların performansları ve yapılan uygulama hakkındaki görüşlerini almaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya gönüllü olan 395 Dönem 2 öğrencisi katılmış ve 14 SH, öğrenciler tarafından senaryonun gereklerini yerine getirme ve öğrencilere verdikleri geri bildirim açısından değerlendirilmiştir. Ayrıca öğrencilerden yapılan SH uygulamalarını genel olarak değerlendirmeleri istenmiştir. Öğrencilerin SH’lar hakkındaki yazılı geribildirimleri 5’li Likert tipi derecelendirilmiş olan 14 maddelik bir anketle alınmıştır. Öğrenciler, SH ile yaptıkları görüşmenin hemen sonrasında anketi doldürmüşlardır.

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. İstatistiksel işlemler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: 14 maddenin aritmetik ortalama sonuçlarına göre öğrenciler genel olarak SH hasta uygulamalarını başarılı bulmaktadır. Ankette en yüksek puanı (ort: 4.83) alan madde “Standardize hasta geribildirim esnasında size görüşme sırasında nasıl hissettiğini ilettili” iken en düşük puanı (ort: 4.03) “Standardize hasta geribildirim esnasında soru sormanızı destekledi.” maddesidir. Sonuçlara göre öğrenciler açısından SH’ların performansı yeterlidir ve SH’larla yapılan bu uygulamalar hasta-hekim iletişimi açısından öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin artmasına yardımcı olmuştur (ort: 4.60).

Sonuç: “SH Uygulamaları” programının değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için öğrencilerden, eğiticilerden ve SH’lardan geribildirim alınması gerekmektedir. SH’lara verilecek eğitimlerin alınan geri bildirimler doğrultusunda şekillendirildiğinde daha başarılı olacağı düşünülmektedir. Yapılmış olan bu pilot çalışma sonucunda bundan sonra Dönem 3 öğrencilerinden de SH uygulamaları için geribildirim alınmasına karar verilmiştir.

**TAKIM ÇALIŞMASINA DAYALI ÖĞRENME ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ DENEYİMİ**

Rahman YAVUZ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Giriş: “Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme” (TDÖ), 5-7 kişiden oluşan öğrenci grupları ile konunun uzmanı bir eğitici eşliğinde gerçekleştirilen öğrenen merkezli eğitim stratejisidir. Dersin öğrenim hedefleri ve ilgili kaynaklar öğrencilere verilir. Hazırlık aşaması sonrası edinilen öğrenmelerin bireysel ve grup olarak sınıandığı sınav yapılır, uygulamalara yönelik ödevler bireysel ve takımlar halinde yerine getirilir. Öğrencilerin takımlar halinde sorulara itirazları değerlendirilir. Her bir takım içinde öğrenciler gerçekleştirdikleri eğitim etkinlikleri ile ilgili olarak birbirlerini değerlendirebilirler (Akran değerlendirme).

Amaç: Mezuniyet öncesi tıp eğitiminde öğrencilerin öğrenmeleri ile ilgili sorumluluk alarak, düzenli eğitim aktivitelerine katılmaları, bireysel ve grup halinde iletişim becerilerini geliştirip, takım halinde çalışma alışkanlığı edinerek problem çözme becerilerini geliştirmeleri beklenir. Bu amaçla öğrenci merkezli ve konunun uzmanı eğiticinin de katılımının sağlandığı TDÖ eğitim stratejisini, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi (OMÜ-TF) 3. sınıf öğrencilerinde uygulamayı ve öğrencilerin TDÖ hakkında tutumlarının belirlendiği bir çalışma planladık

Yöntem: OMÜ-TF’ de 3. sınıf seçmeli dersleri, kendine özgü alan içi ve alan dışı temaları içerecek şekilde bloklar ile ve aralıklı tasarım yöntemi ile uygulanmaktadır. “Tıpta İnsan Bilimleri”, “Geriyatri” ve “Sağlıklı Yaşam Tarzı” seçmeli bloklarında bazı dersler TDÖ ile gerçekleştirilmektedir. Bu tanımlayıcı çalışmada, TDÖ eğitim etkinliğine katılan 3. sınıf öğrencilerine (n=122) 15 ifadeden oluşan geribildirim anketi (5’li Likert) uygulanmış, öğrencilerin TDÖ etkinliği hakkındaki görüşleri değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin % 56,6’sı (n=69) TDÖ eğitim stratejisini başarılı bulurken, %24,6’sı (n=30) kararsız görüş bildirmiştir. Hazırlık dönemi süresi ve verilen kaynakların yeterliliği ile ilgili sırası ile % 92,6 (n=113), %59 (n=72) oranında olumlu geribildirim verilmiştir. Öğrencilerin % 63,1’i (n=77) TDÖ’ nin bilgi düzeyinin artmasına yardımcı olduğunu, % 51,6’ sı (n=63) TDÖ’nin analitik öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir eğitim stratejisi olduğunu belirtirken, % 61,5’i (n=75) TDÖ’nin klasik derslere göre daha ilgi çekici olduğunu, % 59’ u (n=72) ise TDÖ oturumlarının klasik ders sunumlarına göre daha etkili bir öğretim yöntemi olduğunu belirtmişlerdir. TDÖ’nin problem çözümünde etkili bir eğitim stratejisi olduğu görüşü öğrencilerin % 78,7’i (n=96) tarafından bildirilmiştir.

Sonuç: TDÖ, tıp fakültesi öğrencilerinin öğrenme motivasyonunu ve eğitim aktivitelerine katılımını artıran, takım halinde problem çözme becerilerini geliştiren öğrenci merkezli eğitim stratejisidir. Bu çalışmada 3. sınıf öğrencisinden (n=126) sadece 4’ ü eğitim aktivitesine katılmamış, öğrenciler klasik ders sunumlarına göre TDÖ’ nin daha ilgili çekici, bilgi düzeyini arttırıcı, analitik öğrenmeyi kolaylaştırıcı ve problem çözümünde etkili bir eğitim stratejisi olduğu yönünde olumlu yönde görüş bildirmişlerdir.

MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİNDE TIP HUKUKU ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DENEYİMİ

Rahman YAVUZ¹, Hasan Tahsin KEÇELİGİL²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kalp ve Damar Cerrahisi AD

Giriş: Tıp Hukuku, sağlık hizmeti alanını ceza hukuku ve idare hukuku açısından inceleyerek, sağlık hizmeti sunumunda karşılaşılan hukuki sorunlara çözüm getirmeye çalışan bir bilim dalıdır. Sağlık politikalarında ki değişim ve bunun sonucunda sağlık mevzuatında yaşanan gelişmeler Tıp Hukuku'nu önemli bir disiplin haline getirmiştir.

Amaç: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi (OMÜ-TF) öğrencilerinin sağlık hizmeti sunumunda görev ve sorumluluklarının yasal mevzuatlar çerçevesinde öğrenmeleri amaçlanmıştır.

Yöntem: OMÜ-TF' de 4. sınıf seçmeli dersleri, kendine özgü alan içi ve alan dışı temaları içerecek şekilde blok yapısında ve aralıklı tasarım yöntemi ile 2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaktadır. Tıp Hukuku seçmeli bloğunda istisnai olarak 4. sınıf öğrencilerinin tamamının katılımı sağlanmaktadır. Tıp Hukuku programı, halen OMÜ-TF Kalp ve Damar Cerrahisi Anabilim Dalı öğretim üyesi olan, Hukukçu ve Kamu Hukuku alanında yüksek lisans eğitimini sürdüren bir öğretim üyesi tarafından sürdürülmektedir. Eğitim programının içeriğindeki temel başlıklar Tablo 1' de gösterilmiştir. Programda öğrencilere "Raporlar ve Kararlar Üzerinde Değerlendirme" isimli uygulama etkinlikleri her haftanın son günü yapılarak ödevler verilmekte ve bu ödevlerden öğrenciler sınanmaktadır. Öğrencilerin geribildirimlerinin değerlendirilmesi sonucunda, programda Samsun Barosu, Samsun Cumhuriyet Başsavcısı destekleri ile öğretim üyesi gözetiminde öğrenciler ile gruplar halinde Samsun Adliyesi'ne ziyaret yapılmakta ve ilgili davalar öğrenciler tarafından takip edilmektedir. Programda ölçme ve değerlendirme bilgi sınavı (Katkısı % 40), ders sonu performans değerlendirme (Katkısı % 10) ve dönem ödevi değerlendirme (Katkısı % 50) ile yapılmaktadır. Blok sonucunda toplamda 70 puan ve üzerinde not alan öğrenciler başarılı olmaktadır. Bu tanımlayıcı çalışmada, blok içeriğindeki yapılan eğitim etkinlikleri, blok programına katılan öğrencilerin blok hakkındaki geribildirimlerinin erken analizleri sunulmaktadır. 4. sınıf öğrencilerinin (n=40) Tıp Hukuku bloğu hakkındaki görüşleri, 6 ifadeden oluşan geribildirim anketi (5'li Likert) ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrenciler seçmeli blok programını genel olarak 10 üzerinden ortalama 5,8 puan ile değerlendirmişlerdir. Program içeriğinin uygunluğu hakkında öğrencilerin % 52,5'i (n=21) olumlu görüş bildirirken, % 22,5'i (n=9) kararsız görüş bildirmiştir. Öğrenciler programın süre ve takvimi hakkında % 35 (n=14) oranında olumlu geribildirim verirken, eğitim yöntemlerinin amaca uygun kullanılıp kullanılmadığını % 42,5 (n=17) oranında olumlu görüş ile değerlendirmişlerdir. Eğitici performansının yeterliliği konusunda öğrencilerin % 42,5'i (n=21) olumlu geribildirim vermiştir.

Tablo 1. Tıp Hukuku Seçmeli Bloğu Programı Temel Başlıklar

Tıp Hukukunun Tarihçesi ve Dünyada-Türkiye'de Gelişimi
Hasta-Hekim İlişkisinin Hukuksal Kaynağı
Hasta-Hekim İlişkisinde Hak ve Yükümlülükler
Tıbbi Müdahale Kavramı, Tıbbi Müdahalenin Kişi Hakları Üzerindeki Etkileri, Aydınlatılmış Onam
Tıbbi Malpraktis ve Tazminat Sorumluluğu

Sonuç: Ulusal Çekirdek Eğitim Programı, mezuniyet öncesi tıp eğitiminin 3 ana başlığından biri olan "Profesyonel değerler, davranışlar ve profesyonelliğe yönelik eğitim içeriği" başlığı altında; hasta hakları, hekim sorumluluğu, hasta-hekim ilişkisi, sağlık süreçlerinde profesyonelliğe / etiğe yönelik sorunlar, ikilemler, sağlık süreçlerinde yasal sorunlar, araştırma ve yayın etiği alt başlıklarının eğitim içeriğinde yer almasını önermektedir. Bu bağlamda OMÜ-TF'de, 4. sınıftaki tüm öğrencilerin "Tıp Hukuku" bloğuna katılarak bu alana ait temel kazanımların edinilmesine olanak sağlayan eğitim programı oluşturulmuştur.

**PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
SİSTEMİNDE EĞİTİM-ÖĞRETİM DÖNEMİNİN ETKİNLİĞİNİ
DEĞERLENDİRİLMEME YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALAR**

Sebahat TURGUT, Adnan KÖKSAL, Dilek AKDOĞAN, Günfer TURGUT
Pamukkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Tıp Fakültesi öğrencileri eğitim-öğretim süreleri boyunca yoğun ve yorucu bir eğitim sürecinden geçmektedirler. Öğrenmeleri gereken bilgiler ve kazanmaları gereken beceriler ve davranışlar için teorik, becerici ve uygulamalı eğitimlere tabi tutulmaktadır. Bu süreçte öğrenciler ve öğretim üyeleri yoğun çaba harcamaktalar. Bu çabaların sonucunda hedeflerimize ne ölçüde ulaşabiliyoruz bunu detaylı değerlendirmek için ölçme değerlendirme sisteminde uygun programlar oluşturmak amaçlanmıştır. Aynı zamanda programda öğrencilerin kendi başarı durumlarını takip etmesi ve eğitim öğretim süreçleri ile ilgili olumlu olumsuz hızlı ve etkin bir değerlendirme yapabilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: İhtiyaçlar belirlenerek onlara uygun programlar web tabanlı olarak oluşturulmuştur. Sistemi kullanacak kişiler tanımlanarak herkesin kendisine ait şifre oluşturulmuştur. Bu şifreler sayesinde herkes kendi modülüne girebilmektedir.

Bulgular: Oluşturulan sistem sayesinde sınav bazında öğrenme hedeflerini gerçekleştirme başarı yüzdesi, soruların madde analizi (soruların zorluk derecesi, soruların ayırt edicilik indeksi) yapılabilmektedir ve Ölçme Değerlendirme Birimince sorumlu koordinatörler tarafından takip edilmektedir. Her sınav sonunda öğretim üyeleri kendi sorularının değerlendirmesini görebilmekte ve bu durum daha kaliteli soru hazırlama konusunda öğretim üyesine katkı sunmaktadır. Eğitim-öğretim döneminin tüm öğrenme hedeflerinin analizleri anabilim dalı bazında yapılabilmektedir. Öğrenciler her modül ve blok sonunda bu süreçlerle ilgili geri bildirimlerini ve eğitim yönlendiricisi değerlendirmesini sistem üzerinden yapabilmektedirler. Değerlendirmelerde öğrencilerin kimliği gizli tutulmaktadır. Bu raporlar ve öğrenci geri bildirimleri bir sonraki eğitim döneminin planlamasında önemli kaynak oluşturmaktadır. Ayrıca sistemde bir öğrenci hangi konularda gerekli bilgi ve beceriyi kazanmış veya kazanamamış net bir şekilde ortaya konmaktadır. Öğrencinin anabilim dalı, sınav ve dönemlik başarıları tek tek takip edilmektedir. Ölçme ve Değerlendirme sistemi ile öğrencinin zayıf ve güçlü yönleri belirlenmekte ve öğrencilere daha etkin bir rehberlik hizmetinin verilmesi sağlanmaktadır.

Sonuç: Tüm bu analizler sonucunda elde edilen veriler eğitim öğretim koordinasyon kurullarına, bireysel olarak öğretim üyelerine ve öğrencilere kendilerini geliştirmek adına büyük katkı sunmaktadır.

**PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM 6
ÖĞRENCİLERİNİN AKILCI İLAÇ KULLANIMI EĞİTİMİ
KATILIMCI GERİ BİLDİRİMLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ VE YENİDEN YAPILANDIRILMASI**

Selim KORTUNAY, Fatma Funda BÖLÜKBAŞI HATİP, İzzettin HATİP
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji AD

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) Nairobi'de 1985 yılında yaptığı toplantı Akılcı İlaç Kullanımı (AİK) çalışmaları için bir milattir. Bu toplantıda DSÖ tarafından AİK; "kişilerin klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre uygun ilacı, uygun süre ve dozajda, en düşük fiyata ve kolayca sağlayabilmeleri" olarak tanımlanmıştır. AİK, hastanın probleminin tanımlanması, tedavi amaçlarının belirlendikten sonra etkili, güvenilir ve hastaya uygun ilacın reçete edilmesi ve hastanın bilgilendirilmesini kapsayan bir süreçtir. Bu amaçla DSÖ ve Groningen Üniversitesi işbirliği ile AİK eğitimleri başlatılmış ve ülkemizde de takip eden yıllarda çoğu Tıp Fakültesi AİK eğitimlerini müfredata dahil etmişlerdir. AİK eğitimlerinde çoğu tıp fakültesi benzer uygulama yapmaktadır. Eğitimin yapıldığı döneme, staja bağlı olarak genellikle bir hafta süren eğitimde AİK prensipleri, reçete yazma, Multi-Attribute Utility Analysis (MAUA) analizi sunumlarla verilirken, ilaç seçimi probleme dayalı öğretim (PDÖ) şeklinde kanıta dayalı tıp çerçevesinde, online veri tabanlarını kullanarak gerçekleştirilmektedir.

Amaç ve Yöntem: Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde de AİK eğitimleri 6.sınıf öğrencilerine 2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren iki yarım gün olacak şekilde uygulama yapıldı. Eğitimin ilk yarım günü sözlü sunumlar, ikinci yarım gün uygulamada ise öğrencilere antihipertansif ilaç seçimi ve seçilen ilaç üzerinden olgu bazlı tartışma yaptırılmakta idi. Eğitim öncesi ve eğitim sonrası aynı olgu üzerinden reçete yazma becerileri ön-test ve post test olarak değerlendirilmekteydi. 2014 Haziran itibariyle toplam 72 öğrenci bu eğitimden geçirilmiştir. Katılımcı geri bildirim formunda: 1- Oturumun başında öğrenim hedefleri sunulduysa, sizce bu hedeflere ulaşıldı mı? 2-Bu oturumla ilgili olarak en çok neyi beğendiniz? 3-Bu oturumla ilgili olarak en beğenmediğiniz nedir? 4-Bu oturumun iyileştirilmesi için ne yapılmalı? 5-Kendinizi grup halinde öğrenme sürecinin bir parçası olarak hissettiniz mi? 6-Tartışmalara katılmanız için yeterince özendirildiniz mi? 7-Görüş ve düşüncelerinizi ifade etmek için uygun ortamın sağlandığını düşünüyor musunuz? 8- Bu oturum sizin için yararlı mıydı? 9- Eğitim yönlendiricisini 10 tam puan üzerinden değerlendiriniz gibi sorular yer almaktadır. Ayrıca eğitim yönlendiricisinin kendi kendini değerlendirme formu adı altında bir anket bizzat eğitim yönlendiricisi tarafından doldurularak öz değerlendirme yapılmaktadır.

Bulgular: Gerek öğrencilerden aldığımız geri bildirimler çerçevesinde, gerekse UTEAK ara değerlendirme raporunda süresi yeterli görülmemiş artırılması önerilmiştir. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Ocak 2015'ten itibaren iki tam gün olacak şekilde uygulanmaya başlanmıştır. Öğrenci programına angina pectoris ve komplike olmayan bakteriyel sistitte ilaç seçimi eklenmiştir. Uygulama sonunda OSCE metodu ile uygulama sınavı yapılmaktadır. Ayrıca eğitim etkinliğinin (bilgi ve tutum değişikliğine yol açıp açmadığının) değerlendirilmesi için Dönem 2 öğrencilerinin (3 öğrenci) de katıldığı bir anket Ölçme Değerlendirme Çalışması (ÖÇM) olarak planlanmış ve uygulanmaya konmuştur.

Sorunun tanımlanması: Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde de AİK eğitimlerinin içeriğinin öğrenci geri bildirimleri doğrultusunda zenginleştirilmesi.

2015-2016 eğitim-öğretim yılı için öneriler: Yukarıdaki ihtiyaç bağlamında aşağıdaki öneriler Mezuniyet Öncesi Eğitim Koordinasyon Kurulu'na sunulmuştur.

1-Online veri tabanlarını kullanılabilmesi. 2.Eğitimin değerlendirmesinin ise OSCE metodu ile simüle hastalar üzerinde yapılabilmesi.

Sonuç: AİK eğitimlerinin etkinliği, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında önerilerimiz doğrultusunda yapılması sonrasında aynı yıl içindeki öğrenci geri bildirimlerine dayanarak değerlendirilecektir.

P30

2014-2015 EĞİTİM DÖNEMİNDE YER ALAN STANDART HASTA GÖRÜŞMELERİNDEN ÖĞRENCİLERİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİ

Selda YARDIM, Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Giriş: Standart hasta programı, Tıp Eğitiminde 1960 larda klinik becerilerin öğretilmesini kolaylaştırma amacıyla ilk kez Barrows tarafından başlatılmış,1980 lerden beri öğrenme ve çeşitli ölçme-değerlendirmelerde kullanılmaktadır.

Standart hasta programı, hasta ve ortam özellikleri tanımlanmasıyla başlayan, klinik bilgiler ve tam ve tutarlı hastalık senaryolarının oluşturulduğu, öğrenim hedefleri belirlenerek geribildirim vermek üzere kamera kayıtlarının yapıldığı, ek olarak gerçek veya simüle normal olmayan fizik muayene bulguları ve laboratuvar sonuçlarını içeren aynı zamanda iletişim öğelerini içinde barındıran eğitim programıdır. Uygulamalarda hasta öyküsü alma, fizik muayene ve danışmanlık verilmesi gibi becerilerde yer almaktadır. Aynı zamanda öğrencilerin gerçek ortam sağlanarak, hasta rolü yapan bireylerle karşılaştırılması sağlanarak iletişim becerilerinin geliştirilmesi ve eğitsel motivasyon yöntemlerinin kullanılmasına da yer verilmektedir.

Gereç ve yöntem: Araştırma 2014-2015 öğrenim yılında Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde eğitim alan dönem 3 öğrencileri ile yürütülmüştür. Dönem 3'te eğitim alan öğrenci sayısı 205'dir. 13 kişilik küçük gruplar şeklinde salı ve perşembe günleri standardize hastalar ile iletişim becerisi, hasta öyküsü alma ve temel beceriler üzerinden uygulamalar yürütülmektedir. Bu çalışmada öğrencilerin uygulamadan memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Geribildirimler öğrencilerden odak grup görüşmesi ile alınmıştır. Analizlerde betimsel istatistiksel yöntemlerden yararlanılmıştır.

Bulgular: Nitel araştırma sonuçlarında dört tema elde edilmiştir. Bu temalar hasta hekim ilişkisi, zaman yönetimi ve kameraların varlığı, doktorluğa yakın hissetmek ve motivasyon artışı ve farklı ve karışık hastalıkların olmasının istenmesidir.

Sonuç: Bu çalışmanın sonuçları öğrencilerin standart hasta eğitiminde memnuniyetini göstermektedir.

TIP EĞİTİMİNDE SANAL HASTA (SH) KULLANIMI: WEB TABANLI KLİNİK OLGU SUNUMLARI

Ö. Sürel KARABİLGİN, Yusuf YILMAZ
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Amaç: Tıp eğitiminde web tabanlı klinik olguların eğitsel kullanım amaçları, güncel yazılımların tanıtımı ve bu yazılımlara yönelik geliştirilen standart hakkında bilgi vermektir.

Giriş: Tıp eğitiminde öğrenci sayısının giderek artması, hasta yatış sürelerinin azalması, etik sorunlar, hastaların eğitime katkı konusunda isteksiz olması vb. nedenler alternatif öğretim yöntemlerine gereksinimi artırmaktadır. Öğrenenleri zaman ve mekandan bağımsızlaştırması, eğitimdeki maliyeti düşürmesi, bireysel farklılıklara göre öğrenmeyi gerçekleştirme gibi avantajlara sahip çevrimiçi eğitim, tıp eğitiminde de yaygınlaşmaktadır. Çevrimiçi eğitimin uygulama alanlarından biri “Sanal Hasta - SH(Web Tabanlı Klinik Olgu)”dır. “SH” kavramı incelendiğinde, “sağlık hizmeti ve tıp eğitimi alanında gerçek yaşamdaki klinik senaryoların etkileşimli bilgisayar simülasyonu” tanımı üzerinde uzlaşma sağlandığı görülmektedir. SH, tıp öğrencilerinin özellikle tıbbi problem çözme ve klinik akıl yürütme becerilerinin öğretimi ve değerlendirilmesinde kullanılmaktadır.

SH tasarımı problem çözme ve öykü yaklaşımları kullanılmaktadır. Problem çözme yaklaşımı, probleme dayalı öğrenme ya da keşfetme yoluyla öğrenmeye dayanır ve klinik akıl yürütme veya tanı koyma becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Bu sistemde öğrenci, genellikle olası anamnez soruları, laboratuvar testleri ve fizik muayene bulguları menüsünden bilgi toplar ve hastaya tanı koyar ya da hastayı yönetir. Öykü yaklaşımı, kişisel hikayesi verilen hastanın, hastalık nedeni ve sonucu ile ilgili karar verme becerisine odaklanır. Problem çözme yaklaşımına göre öykü yaklaşımında olgunun tasarımı daha fazla zaman alır.

SH sistemleri, hasta veya öğrenci için risk oluşturmayan güvenli bir ortamda zaman, mekân, eğitim programından bağımsız olarak klinik beceriler üzerinde düşünerek, tekrarlayıcı uygulama yapmaya izin verir. Ayrıca, tüm öğrencilere nadir ya da sık görülen her hastalık ile karşılaşma fırsatı verir. SH olgularının geçerliliği için klinisyen kontrolü ve bilgilerin güncelliğinin onayı söz konusudur.

SH'nin eğitsel tasarımı klinik nedenselleştirme eğitimini hedefleyen aşağıdaki bileşenleri içermelidir;

- Öğrencilerin mevcut bilgisini test etmeli ve kendi bilgisi ile tartışma olguları ve temel kaynak bilgileri arasında bağlantı kurmalarını sağlanmalı,
- Öğrencilerin araştırma, bulguları yorumlama, ayırıcı tanıya varma ve kararı açıklama gibi yüksek düzey düşünme becerilerini geliştirmeyi desteklenmeli,
- Performansa yönelik bilgisayar tabanlı geribildirim sağlanması ile bilişüstü desteklenmelidir.

SH olguları hazırlanması ve sunulmasında “Sanal Hasta Oynatıcı (Virtual Patient Player)” adı verilen, öğrenenlerin etkileşimli bir şekilde olguyu çözümlemesini sağlayan bilgisayar yazılımları kullanılır. Campus System for Virtual Patients, Casus, DecisionSim, OpenLabyrinth, Tusk ve Web-SP farklı özelliklerde ve arayüz tasarımlarına sahip SH oynatıcı yazılımlardır. Bu yazılımlar arasında olguların taşınmasına imkan veren MedBiquitous bünyesinde kurulan Sanal Hasta Çalışma Grubu, geliştirdikleri XML standartlarıyla bu tür yazılımların ortak çalışabilmesine olanak sağlamıştır. Böylece farklı kurum ve kuruluşlarda oluşturulan olguların paylaşımı kolaylaşmıştır.

Sonuç: Türkiye’de tıp eğitiminde tıbbi problem çözme ve klinik akıl yürütme becerilerinin geliştirilmesinde SH kullanımının yaygınlaştırılması ve etkinliğinin gösterilmesine ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: sanal hasta, tıp eğitimi, çevrimiçi öğrenme, web tabanlı klinik olgu

P32

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEM III MESLEKSEL BECERİ UYGULAMALARI HAKKINDAKİ ÖĞRENCİ GERİ BİLDİRİMLERİ

Sümer MAMAKLI, M. Kemal ALİMOĞLU, Yeşim ŞENOL, Selda YARDİM, Erol GÜRPINAR
Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Amaç: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde eğitim programı içerisinde yer alan Dönem 3 öğrencilerinin mesleki beceri uygulamalarını tanıtmak ve öğrencilerden uygulama ve laboratuvar ile ilgili alınan geri bildirim sonuçlarını sunmaktır.

Yöntem: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde üçüncü sınıf öğrencilerine Mesleki beceri ve klinik uygulamalar bloğu kapsamında, Mesleki beceri laboratuvarında toplam 21 adet temel beceri kazandırılmaktadır. Yıllıkta kazandırılan beceriler ve Mesleki Beceri Laboratuvarı ile ilgili olarak, beş puanlı Likert ölçeği kullanılarak oluşturulmuş bir geri bildirim formunu doldurmaları istenmektedir. Bu araştırmada 2013-2014 yılı eğitim öğretim döneminde Mesleki beceri laboratuvarında eğitim alan öğrencilerin geri bildirim formları değerlendirilmeye alınmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin mesleki beceri uygulamalarına, ortalama beş üzerinden ortalama 4.27 puan, Mesleki Beceri Laboratuvarı ile ilgili sorulara ise ortalama 4,16 puan vermişlerdir. Kalabalık öğrenci gruplarıyla yapılan uygulamalar daha düşük puan almıştır. Maket sayısı ve maketlerin genel durumu sorularına verilen puanlar daha düşük, laboratuvar temizliği, sarf malzemeleri ve eğitici konularında ise puanların yüksek olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Öğrencilerin, Mesleki beceri laboratuvarı uygulamalarından, laboratuvar fiziksel ortamı ve eğiticilerden genel olarak memnun oldukları gözlenmektedir. Ancak artan öğrenci sayısı nedeniyle maketlerin yıpranması olması, maket sayısının yetersiz kalması öğrenci memnuniyetinin azalmasına neden olmaktadır.

ÖĞRENCİ GÖZÜNDEN KLİNİK FARMAKOLOJİ STAJI AKILCI İLAÇ UYGULAMA MODÜLÜ

Soner BC, İnan SY, Kılıç M, Duman İ, Korkmaz M, Al M, Atalık KE, Şahin AS
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji AD

Giriş: Tıbbi Farmakoloji, içerik yoğunluğu, kişisel ilaç seçim modelinin artık zorunlu bir model haline gelmesi ve güncelliğinin takibinde yaşanan zorluklar, kaynakların güvenilirliğindeki sıkıntılar nedeni ile tıp öğrencileri için “zor” olarak tanımlanabilmektedir. Farmakoloji eğitiminin daha akılda kalıcı ve klinik uygulamalar ile koordine şekilde devam edebilmesi için aktif öğrenme teknikleri, küçük grup çalışmaları ve olgu tabanlı öğrenme modeli bu “zorlu” eğitimde bir zorunluluk olarak tanımlanmaktadır.

Amaç: Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji ABD'nin Dönem IV Klinik Farmakoloji stajı 8 günlük kısa staj olarak verilmektedir. İlk olarak 2013-2014 eğitim-öğretim yılında uygulama başlamıştır. Gerçekleştirdiğimiz bu çalışmamızda amacımız küçük gruplarda uyguladığımız Akılcı İlaç Uygulaması-K-ilaç seçimi modülümüzdeki öğrenci geribildirimlerini ve öğrenci memnuniyetini değerlendirmektir.

Yöntem: Akılcı ilaç Uygulaması modülü 3 grup ile eş zamanlı olarak yaklaşık her bir grupta ortalama 14 öğrenci olacak şekilde gerçekleştirilmektedir. Her bir olgu için iki farklı günde toplamda 8 saat süre ayrılmaktadır. Oturumların tamamlandığı ikinci günün sonunda boş kağıtlar dağıtılarak isteyen öğrencilerin isimsiz şekilde aldıkları modül ile ilgili geribildirimlerini yazmaları istenmiştir.

Bulgular: Şimdiye kadar yapılan uygulamalarda toplam 211 öğrenci geribildirimde bulunmuştur. Alınan geribildirimler konu başlıklarına göre sınıflandırıldığında 398 başlıkta geribildirimde bulunulduğu saptandı. Genel memnuniyet açısından geri bildirim veren öğrencilerden 195'i (%92,5) eğitim modülünden genel olarak memnun kaldıklarını belirtirken, 6 öğrenci sınav endişesi olduğundan (%2,8), 6 öğrenci dersin yoğunluğundan (%2,8), 2 öğrenci (%0,9) fiziksel ortamın yetersiz olmasından, 2 öğrenci (%0,9) dersin çok detaylı olarak anlatılmasından dolayı eğitimden faydalanamadıklarını belirtti. Geribildirimlerde azalan sıklık sırasıyla “Akılcı ilaç Uygulaması modülünün, küçük grup çalışması şeklinde yapılmasının amfi dersine göre daha anlaşılır” olduğu, “dersin bu şekilde işlenmesi ile elde edilen bilgilerin klinik uygulamalarda daha fazla kullanılabileceği”, “Akılcı İlaç Uygulaması eğitim modelinin daha akılda kalıcı olduğu”, “dersin işlenme şeklinin araştırmaya yönlendirdiği”, “olgu üzerinden işlenmesinin daha akılda kalıcı olduğu” en sık yeralan ifadeler olmuştur. Ayrıca öğrenciler “Bu tip Akılcı ilaç uygulaması modellerinin daha sık yapılması gerektiğini” ve “modülün 5. sınıfta da olmasının tıp eğitimi açısından faydalı olacağı”nı belirtmişlerdi.

Sonuç: Tıbbi Farmakoloji eğitimi tıp fakültesi öğrencileri için zorlu olduğu kadar zorunlu da bir süreçtir. İçeriğin sürekli güncellenmesi, yeni moleküllerin, yeni endikasyonların ve yeni yan etkilerin ortaya çıkabilmesi nedeni ile tıp eğitimi sırasında uygun eğitim modelleri kullanılarak verilmeli ve bu eğitim mezuniyet sonrası da devam edebilmelidir. Çalışmamız Klinik Farmakoloji stajı içerisinde uygulanan Akılcı İlaç Uygulaması modülünün klinik uygulamalar ile koordine, amfi derslerine göre daha akılda kalıcı olduğunu ve öğrenci memnuniyetinin çok yüksek olduğunu göstermiştir.

STANDART HASTA UYGULAMASININ LOGIC MODEL İLE DEĞERLENDİRİLMESİ: AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNİN BEŞ YILLIK DENEYİMİ

Yeşim ŞENOL, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Fakültemizde standart hasta uygulaması 2010-2011 akademik döneminde başlamıştır. Dönem 3'de başlatılan uygulamanın amacı iletişim becerileri ve hasta öyküsü alma becerisinin öğretilmesidir. Logic model; altta yatan teori ve varsayımlar ışığında uygulanan programın yol haritasını, hangi etkinliklerin diğerlerinden önce gelmesi gerektiğini ve arzulanan çıktılara nasıl ulaşıldığını gösteren grafiksel şekiller olarak tanımlanabilir.

1. Sorun (mevcut durum/bağlam): 2010-2015 eğitim yılları arasında uygulanan standart hasta uygulamasının etkinliği bilinmemektedir. Bu etkinliği izlemek için sistematik bir modele gereksinim vardır.

2. Amaç: Standart hasta uygulamasının etkinliğini izleyecek bir model oluşturmak ve 2010-2015 akademik yılları arasında uygulanan standart hasta uygulamasının etkinliğini bu model üzerinden değerlendirmek

3. Altta yatan mantık ve varsayımlar:

Standart hasta uygulamasının etkinliği yaygın kullanılan program değerlendirme modelleri ile değerlendirilebilir. Öğrencilerin standart hasta uygulamasından memnun olmaları beklenir. Katılımcı memnuniyeti dışında da Standart hasta uygulamasının etkinliğini gösterecek kriterler (kazanımların uygulamaya (hasta ile görüşme becerisi vb) geçirilmesi, literatürde yazılı olarak paylaşılması, uygulamadan faydalananların görüşleri vs.) kullanılabilir.

4. Kaynaklar (girdiler):

1690 öğrenci, 15 senaryo, öğrenci geribildirim formu, öğretim üyesi geribildirim formu, standart hasta geribildirim formu, akran geribildirim formu, hasta öyküsü alma görüşme formu, Yılsonu Objektif yapılandırılmış Klinik Sınav (OSCE) sınavı 1. istasyon, 6 oda, Standart hasta araç gereçleri (camlı odalar, görüşme kayıt araçları, standart hasta yazılımı, hasta muayene yatağı, ofis araçları, tartı, tansiyon aleti, stetoskop vb), Dönem 3 eğitim programı içerisinde yer ayrılması (her Salı perşembe 13:30-17:30), son iki yılda eğitim alan öğrencilerin klinikte Bütünleşik Cerrahi ve Kardiyoloji stajında izlemi

5. Etkinlikler (süreçler):

Eğitim yılının başında öğrencilere tanıtım yapılması, senaryoların yazılması ve denenmesi, öğrencilerin gruplandırılması, hastaların seçimi ve eğitilmesi, uygulama öncesi bilgi verilmesi uygulama (kayıt alma), uygulama sonrası standart hasta, öğretim üyesi ve öğrencilerden geribildirim alınması, objektif yapılandırılmış klinik sınav (OSCE), son iki yılda eğitim alan öğrencilerin klinik stajlarda elde edilen beceriler açısından izlenmesi (hazır bulunurluk)

6. Ürünler:

İletişim becerisi ve hasta öyküsü alma becerisi öğrenciler tarafından edinildi, 1690 öğrenciden geribildirim alındı, 15 senaryo yazıldı, OSCE'de kullanılmak üzere 40 adet kısa senaryo oluşturuldu, 40 hasta eğitimi gerçekleştirildi, standart hastalardan 1690 adet yazılı geribildirim alındı, katılımcıların %85'i standart hasta uygulamasından çok memnun/ memnun olduklarını belirttiler. Uygulamadan memnun olmadığını belirten katılımcı %1'di, 1690 kayıt analiz edildi ve öğrencilere kapalı zarf ile verildi, klinikte 2013-2014 eğitim yılında eğitim alan öğrenciler izlendi

7a. Kısa: Katılımcılar etkinliklerden yüksek oranda memnundur, Öğrenciler OSCE'de başarılı olmuştur. uygulamadan elde edilen becerilerin kliniğe aktarımı mevcuttur.

7b. Orta: Klinik uygulamalarda öğrencilerin kazanımlarını uygulamaya aktarıp aktarmadıkları bir süre daha izlenecektir.

7c. Uzun: Orta vade etkinlik verileri elde edilirse uygulamanın etkinliği hakkında güvenilir bir karara varılacaktır.

Tartışma: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde uygulanan Standart hasta uygulamasının değerlendirmede kullanılan Logic modele göre genel olarak öğrenci memnuniyetle karşılandığı ve kurumsallaştığı görülmektedir.

GELENEKSEL MİKROSKOP EĞİTİMİNDEN DİJİTAL MİKROSKOP EĞİTİMİNE GEÇİŞ

İlknur KESKİN¹, Hanefi ÖZBEK², Nilüfer AYTÜRK¹, Tangül MÜDOK¹

¹Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji AD

²Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi, Farmakoloji AD

Giriş: Tıp eğitiminin temel ve vazgeçilmez yapıtaşlarından biri olan histoloji eğitiminde pratik uygulamaların yeri büyüktür. 20. yüzyılda gelişen teknolojiyle birlikte geleneksel laboratuvar eğitiminde revizyonlara gidilmiştir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı tıp ve diş hekimliği öğrencilerinin ışık ve dijital mikroskop kullanımı ile ilgili memnuniyet derecelerini farklı parametreler açısından karşılaştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada Tıp ve Diş Hekimliği Fakültesi ikinci sınıf öğrencilerine memnuniyet anketi uygulandı. Öğrencilerin iki farklı mikroskop eğitimini “kullanım kolaylığı”, “kullanım keyfi”, “tercih edilebilirlik”, “görüntülerin netlik ve anlaşılabilirliği” ve “sınavda kolaylık ve anlaşılabilirlik” açısından değerlendirmeleri istendi.

Bulgular: Dijital mikroskopun ışık mikroskopuna göre “kullanım kolaylığı”, “tercih edilebilirlik”, “görüntülerin netlik ve anlaşılabilirliği” ve “sınavda kolaylık ve anlaşılabilirlik” yönlerinden anlamlı derecede yüksek puan aldığı ($p<0,05$); “kullanım keyfi” yönünden ise ışık mikroskopunun dijital mikroskoba göre daha yüksek puan aldığı saptanmıştır ($p<0,05$).

Sonuç: Bu çalışmanın sonuçları değerlendirildiğinde günümüzün teknolojik yenilikleri ile büyüyen öğrencilerin dijital mikroskop kullanımını daha çok tercih ettikleri ve bu görüntüler üzerinde daha rahat çalıştıkları anlaşılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Histoloji, dijital mikroskop, ışık mikroskobu

ZOR HASTA İLE BAŞ ETME BECERİSİNİN ÜÇ FARKLI YÖNDEN KARŞILAŞTIRILMASI: EĞİTİCİ, AKRAN VE KENDİ KENDİNİ DEĞERLENDİRME

Zeliha CANSEVER¹, Zeynep AVŞAR¹, Hamit ACEMOĞLU¹
¹Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Giriş: İletişim becerisinin öğrenciye kazandırılması çok önemlidir. Tıp Fakültesi öğrencilerine mutlaka kazandırılması gereken bu beceriler arasında zor hasta ile görüşmenin üstesinden gelme de yer almaktadır. İletişim becerisinin öğretilmesinde standart-simule hastalardan yararlanılarak öğrencilerin aktif katılımı, güvenli bir ortamda bu görüşmelerin gerçekleştirilmesi, gerçek yaşama dair fikir vermesi ile öğrenciye iletişim becerisini nasıl sergilediği konusunda öngörü sağlanması olanağı sunulabilir. Ayrıca değerlendirmede eğitici, akran ve öğrencinin kendi kendini değerlendirmesi arasında fark olup olmadığının araştırılması daha sonraki değerlendirmelere ışık tutması açısından değerlidir.

Amaç: Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesinde 3.Sınıf öğrencilerinin zor hasta ile baş etme becerisini eğitici, akran ve kendi kendini değerlendirme ile üç yönden karşılaştırmaktır.

Materyal –Metod: 3. Sınıf öğrencileri için iletişim beceri laboratuvarlarında zor hasta ile baş etme becerileri değerlendirildi. Değerlendirme eğitici, akran ve kendi kendini değerlendirme ile 3 yönlü sağlandı. Değerlendirme formunda; hastayı uygun şekilde karşılama, kendini tanıtmaya, görüşme sırasında hastaya ismiyle hitap etme, hastanın sözlerini bölmeden dinleme, karşılıklı anlayış gerektiren vücut dilini kullanma gibi 25 kritere dikkat edilmekteydi. Değerlendiriciler her bir öğrencinin görüşmesini bu kriterlere göre puanlandırdı. Zor hasta ile baş etme beceri eğitiminde öğrencilere bir saatlik sınıf dersi ile eğitim verildi. Pratik eğitimler ise iletişim beceri laboratuvarlarında standart hastalar kullanılarak yapıldı. Bütün odalardaki görüşmeler video çekimi ile kayıt altına alındı. Görüşme becerisi aynı anda dört ayrı odada gerçekleştirildi. Odada eğitici ve akran da aynı anda hazır bulundu. Her bir görüşme sonrası geribildirim hem değerlendirme formu doldurularak yazılı şekilde ve hem de sözlü olarak iletildi. Her bir görüşme yaklaşık 5-7 dakika arasında gerçekleşti. Veriler 20.0 SPSS ile girilerek analiz edildi. Analizde Pearson Korelasyon ve MC Neman testi kullanıldı. Önemlilik düzeyi $p < 0.05$ alındı.

Bulgular: Toplam 82 görüşme değerlendirildi. Değerlendirilen Öğrencilerin 45'i (%54,9'u) kız öğrenciydi. Eğitici-akran ($r=0,3$; $p=0,01$), eğitici-kendisi ($r=0,4$; $p=0,001$) ve akran-kendisi ($r=0,3$; $p=0,01$) değerlendirmesi, arasında pozitif yönde orta düzeyde korelasyon vardı. Her bir kriter tek tek incelendiğinde, hastayı uygun şekilde karşılama, hastanın sorusu olup olmadığını öğrenme, edinilen bilgileri özetleme gibi hususlardaki değerlendirmeler arasında fark yoktu ($p>0,05$). Fakat görüşme sırasında not alma (eğitici -akran $p=0,001$), görüşmeyi duraklatma (eğitici- kendisi $p=0,002$), soruna çözüm üretme (Eğitici-akran $p=0,021$), hastanın duygularına empati gösterme (eğitici-kendisi $p=0,035$), hastanın ek açıklama yapmasına özen gösterme (eğitici -akran $0,020$, eğitici-kendisi $p=0,003$), hastanın sorusu olup olmadığını öğrenme (eğitici -akran $p=0,001$, eğitici-kendisi $p=0,041$), hastaya problemlerden etkilenişi, algılaması, beklenti ve düşüncelerine yönelik soru sorma (eğitici -akran $p=0,011$), eğitici-kendisi $p=0,000$), sonraki aşamalar için hastayı bilgilendirme (eğitici-kendisi $p=0,031$) kriterleri farklılık göstermekteydi.

Sonuç: İletişim becerilerinin değerlendirilmesinde öğrenciye bu becerilerini sergileyebileceği olanakların yaratılması onlar tarafından oldukça olumlu karşılanmakta ve derslerin çok keyifli geçmesini sağlamaktadır. Değerlendirmede bazı kriterlerde korelasyon varken bazı kriterlerde farklılık mevcuttu. Öğrencilere objektif değerlendirmenin önemi konusunda eğitim verilmesi düşünülebilir.

ÖĞRENCİLER NASIL DERS ÇALIŞIYORLAR?

Zeliha CANSEVER¹, Hamit ACEMOĞLU¹, Zeynep AVŞAR¹
¹Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Giriş: Tıp Fakültesi öğrencileri günümüzde strese neden olabilecek birçok etkene maruz kalabilmektedir. Bunlardan bir tanesi de etkili ve verimli ders çalışamamaya zaman yönetimini iyi tasarlayamamaktır. Danışmanlık, öğrenmede kolaylaştırıcı olma, kaynak geliştirme iyi bir eğiticide bulunması gereken özelliklerden sadece birkaçıdır.

Amaç: Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi 1.ve 2. Sınıf öğrencilerinin ders çalışma tarzlarını incelemektir.

Yöntem: 2012-2013 Eğitim öğretim yılında öğrencilere ders çalışma stillerini belirleyen ve 34 soru içeren bir anket uygulandı. Anketteki sorular öğrenme stilini ölçmek için kullanılan ILS ölçeğinden uyarlanarak hazırlandı. Anketteki ilk 6 soru aktif öğrenme,7-12. Sorular reflektif, 13-17.sorular duyuşsal,18.-21. Sorular sezgisel,22-25.sorular görsel,26.-28.sorular sözel,29.-31.sorular adım adım ve 32.-34. Sorular ise global öğrenmeye yönelik sorulardan oluşmaktaydı.

Bulgular: Araştırmaya toplam 166 öğrenci katıldı. Öğrencilerin ders çalışma stillerinin dağılımı tablo 1'de verildi. Aktif öğrenme stilini öğrenciler, "Soru sorma " % 40 ile en çok, "Problem çözme aktivitelerinde bulunma" % 7,3 ile en az kullanmaktaydılar. Reflektif öğrenme stilini öğrenciler, "Materyali ezberleme" % 38,8 ile en çok, "Yalnız çalışmayı tercih etme" % 7,3 ile en az kullanmaktaydılar.

Tablo 1. Öğrencilerin ders çalışma stillerinin dağılımı

1. Soru sorma, 2. Soruyu yanıtlama, 3. Problem çözme aktiviteleri,4. Arkadaşlarla soruları tahmin etme, 5. Sorular üzerinde arkadaşlarıyla çalışma, 6.Akranlarıyla birbirine ders anlatma, 7.Ders çalışırken kendi kendine not tutma, 8. Konuyu özetleme, 9. Materyali ezberleme, 10. Çıkabilecek soruları düşünme, 11.Uygulama alanlarını düşünme, 12. Yalnız çalışmayı tercih etme, 13. Öğrenilen bilgiyi gerçek hayatla bağdaştırma, 14.Eğiticiden konuya özgün örnekler isteme, 15.Pratiğe nasıl uygulanacağını bulmaya çalışma, 16.Kendi kendine kaynaklardan örnek bulma, 17.Arkadaşlarıyla beyin fırtınası yaparak örnek bulma, 18.Gerçekleri yorumlama ve arkasındaki teoriler hakkında eğiticiye soru sorma, 19.Teoriler hakkında kendi kendine bağlantı kurmaya çalışma, 20.Soruların tamamını okuduğundan emin olma, 21.Yanıtladıktan sonra kontrol etme, 22.Ders ile ilgili şekil fotoğraf gibi materyaller bulma, 23.Eğiticinize sorarak konuyla ilgili video görüntülerinin olup olmadığını öğrenme, 24.Kavramlar haritası çizerek, daire ya da oklarla şekillendirip anlama, 25.Nottara renkli kodlar verme, 26.Ders materyalini kendi kelimelerinizle özetleme, 27.Arkadaşların açıklamalarını dinleyerek anlamayı artırma, 28.Arkadaşlarına konuyu anlatma, 29.Eğiticiden atladığı adımları doldurmasını isteme, 30.Eğiticinin atladığı adımları doldurmaya çalışma, 31.Ders materyalini uygun bir mantık sırasına dizme, 32. Yeni konuyu önceki bildiklerinizle genel düşünme becerinizi artırmaya çalışma, 33. konunun geneli hakkında fikir sahibi olmaya çalışma, 34. Daha büyük konulara daha geniş zaman ayırarak konuya odaklanma.

Çalışma stili	Sorular	Her zaman + Genellikle		Ara sıra		Nadiren + Hiç	
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Aktif Öğrenme	S 1.	66	40,0	51	30,9	48	29,1
	S 3.	12	7,3	47	28,5	106	64,2
Reflektif Öğrenme	S 9.	64	38,8	61	37,0	40	24,2
	S 12.	12	7,3	27	16,4	126	76,4
Duyuşsal Öğrenme	S 13.	8	4,8	44	26,7	113	68,5
	S 17.	35	21,2	53	32,1	77	46,7
Sezgisel Öğrenme	S 18.	68	41,2	54	32,7	43	26,1
	S 21.	15	9,1	26	15,8	124	75,2
Görsel Öğrenme Sözel Öğrenme	S22.	12	7,3	43	26,1	110	66,7
	S25.	64	38,8	37	22,4	64	38,8
	S27.	14	8,5	48	29,1	103	62,4
	S28.	33	20,0	66	40,0	66	40,0
Adım adım Öğrenme	S 29.	51	30,9	67	40,6	47	28,5
	S31.	7	4,2	15	9,1	143	86,7
Global Öğrenme	S 32.	11	6,7	23	13,9	131	79,4
	S 33.	12	7,3	38	23,0	115	69,7

Sonuç: Öğrenciler de birer yetişkin olup kendine özgü ders çalışma stilleri bulunmaktadır. Öğrencilerin ders çalışırken hala geleneksel yolları tercih ettikleri görülmektedir. Etkili ve verimli ders çalışma konusunda danışmanlık düşünülebilir.

EĞİTİCİ STİLLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ Zeliha CANSEVER¹, Zeynep AVŞAR¹, Hamit ACEMOĞLU¹, Yasemin ÇAYIR²¹Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD²Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş: Öğrenmek kadar öğretmek te bir sorumluluktur. Bu sorumluluğu yerine getirmek için eğitcilik yönümüz ön plana çıkmaktadır. Dört eğitici tipi bulunmaktadır; koç, yorumlayıcı, yönetici ve dinleyici. Bu öğretme stillerinden hiçbirisi diğerinden üstün değildir. Ancak her birinde bulunan özellikleri bilmemiz hangi yönümüzü geliştirmemiz gerektiği konusunda eğitime yol gösterici olabilir. Örneğin; dinleyiciler empati gösterir ve grup üyelerinden herkesin dinlendiğinden emin olur, yöneticiler iyi organizasyon yapar ve zamana dikkat eder. Yorumlayıcılar genellemeye teşvik eder ve bağlantıları iyi kurarken koçlar öğrenenlerin kendi gelişimlerini değerlendirmelerine olanak verir ve aktif katılım için öğrencileri yüreklendirir.

Amaç: Öğretim üyesi ve hemşirelerin eğitici stillerini, öğretmede en çok tercih ettikleri yöntemleri belirlemektir.

Yöntem: Çalışmada Instructor Type Inventory (ITI) kullanıldı. Ölçek her biri 4 kategoriden oluşan 12 adet kelime grubundan oluşmaktaydı. Bu grupta yer alan kelimeler 1-4 arasında katılımcılar tarafından puanlandı. ITI' daki on iki setin her birinde yer alan her kelime dört öğretim stilinden birini yansıtmaktaydı. Katılımcı kendisine en yakın öğretim stiline 4, en az ilgisi olan kelimeye 1 olmak üzere sıraladı. Her grupta sıralamanın aynı olmamasına dikkat etmeleri istendi. Daha sonra bu 12 bölüm toplanarak total skorla eğitici stili belirlendi. Veriler SPSS20.0 programına girilerek analiz edildi. Tanımlayıcı istatistikler yanı sıra 2'li grupların karşılaştırılmasında Student T Testi kullanıldı. Katılım gönüllülük esasına göre idi.

Bulgular: Çalışmaya 88'i (% 75,2) bayan olmak üzere toplam 117 kişi katıldı. Katılanların 54'ü öğretim üyesi, 63'ü hemşireydi. Öğretim üyelerinden; 14'ü Prof, 18'i Doç. ve 22 kişi Yrd. Doç'ti. Katılımcıların çoğu (n= 63, %53,8) dahili bilimlerde çalışmaktaydı. En çok tercih edilen eğitici tipi hem erkek hem de kadınlarda koç stiliydi ve cinsiyetler arasında eğitici stili bakımından fark bulunmamaktaydı. Öğretim üyeleri daha yorumlayıcı (p=0,001) iken hemşireler daha çok koçluk (p=0,005) özelliği taşıymaktaydı. Yönetici ve dinleyici özelliği bakımından meslekler arasında fark bulunmamaktaydı. Dahili ve cerrahi bilimler arasında da eğitici tipi yönüyle bir fark yoktu. İkili karşılaştırmalarda Doç ve Prof'lar arasında anlamlı fark yokken Yrd. Doç'ler Prof'lara göre daha koç idi (p=0,009).Çalışmada genel olarak ağırlıklı tip koç (n=66 ,% 56,4) ve yöneticilerden (n=33, %28,2) oluşmaktaydı. Buna rağmen hemşirelerde koçluk, öğretim üyelerinde ise yönetici özelliği ön plana çıkıyordu.

Sonuç: Eğiticiler hem mezuniyet öncesi hem de mezuniyet sonrası eğitimde aktif rol almaktadırlar. Hemşireler de hastaları ve akranlarını eğitmek durumundadırlar. Bu nedenle eğiticilerin öğretme stilini bilmeleri, eksik olan yönlerini geliştirmeleri mesleksen gelişimleri açısından çok önemlidir.

İNTÖRN DOKTORLAR TIBBİ PROFESYONALİZM HAKKINDA NE BİLİYOR? PREKLİNİK GRUP ÇALIŞMASININ ETKİLERİ?

Ü.Zeynep AVŞAR¹, Zeliha CANSEVER¹, Hamit ACEMOĞLU¹, İlknur DEMİR², Ümit AVŞAR³

¹Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

²Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatri AD

³Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş: Yirmibirinci yüzyılın başında Swick, tıbbi profesyonallığı yani profesyonel değerlere bağlı bir doktoru şu şekilde tanımlamıştır: "Hastaların çıkarlarını kendi çıkarlarının önünde tutan; yüksek etik ve ahlaki standartlar gösteren, kabul edilen bir sosyal sözleşmeye göre davranan, sorumluluk, hesap verebilirlik, doğruluk ve dürüstlük gibi insani değerler gösteren ve bunları geliştirmek için taahhüdü olan karmaşık ve belirsizlikle baş edebilen ve bunları uygulamaya yansıtılabilen kişidir". Tıbbi profesyonallık son yıllarda tıp eğitiminde oldukça popüler bir kavram olarak yerini almıştır. Profesyonallığın bileşenleri şu şekilde sıralanabilir: dürüstlük, güvenilirlik, sorumluluk, başkalarına saygı, bilinçlilik, sınırlarını bilme, iletişim, işbirliği. Tıp eğitiminde tarihsel süreç içerisinde insani ve etik değerler önemini yitirmiş, tıp sadece iyi para kazanılan veya bilimsel araştırmaların ön plana çıktığı bir konuma gelmiştir. Bu noktada "tıbbi profesyonallık" tanımı altında yeniden insani ve etik değerlerin önemine vurgu yapılmış ve bu konuda çalışmalar başlamıştır.

Amaç: Tıp Fakültesi 6. Sınıf öğrencilerinin 3. Sınıfta profesyonallık grup çalışmasına katılıp katılmama durumuna göre bilgi düzeylerini araştırmaktır.

Yöntem: Atatürk Üniversitesi tıp fakültesi ders programında üçüncü sınıfta tıbbi profesyonallık grup çalışması dersi bulunmaktadır. Sınıf her tıp eğitimi beceri dersinde olduğu gibi 9 gruba ayrılmakta ve her bir gruba aynı uygulamayı aynı tıp eğitimi öğretim üyesi yapmaktadır. Grup çalışmasında kısa bir sunum yapılmakta arkasından öğrenciler 4-5 kişilik 4 gruba ayrılarak her bir gruba farklı bir senaryo verilmekte ve her grup senaryo üzerinde tartışarak profesyonallığın bileşenlerine göre nasıl davranacakları konusunda konuşmaktadırlar. Sonrasında büyük gruba sunum yapılmaktadır. Çalışmamızda rastgele seçim yöntemiyle intörn doktorlar arasından 3. sınıftayken profesyonallık grup çalışmasına katılan ve katılmayan 2 grup belirlendi, öğrencilerle yüz yüze görüşülerek tıp eğitimi öğretim üyelerince hazırlanmış olan anket uygulandı. Ankette tıbbi profesyonallık kavramının tanımını, kapsamını, dersin işleniş konusundaki görüşleri soran sorular vardı. Veriler SPSS programında kare ve frekans analizi kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Çalışmaya 87 kişi katıldı. Katılımcıların %72,4 (n=63)'ü erkekti. Üçüncü sınıfta profesyonallık grup çalışmasına katılanlar % 35,6 (n=31), katılmayanlar %64,4 (n=64)'dü. Tıbbi profesyonallığın tanımı hekimin hastalarla olan ilişkilerindeki değer ve davranışları kapsar diyenler derse katılanlar arasında %61,3 (n=19), derse katılmayanlar arasında %45,1 (n=51) idi (p=0,01). Klinikte hastayla karşılaştığınızda üçüncü sınıftaki profesyonallık grup çalışmasından neleri hatırlıyorsunuz sorusuna derse katılanlar en yüksek orandan düşüğe doğru sırayla senaryo %24,1 (n=21), grup tartışmaları %20,7 (n=18), sunumdaki bilgileri %11,5 (n=10) olarak cevap verdiler. Stajlarda meslektaşlarınız ve iş arkadaşlarınızla aranızda bir sorun olduğunda profesyonallık grup çalışması dersinden hangilerini hatırlıyorsunuz? sorusuna sırayla grup tartışmalarını %20,7 (n=18), senaryoyu %14,9 (n=13), sunum bilgilerini %6,9 (n=6) olarak cevapladılar.

Öğrenciler genel olarak profesyonellik bileşenleri olarak ahlaki değerler, dürüstlük, kendini geliştirme, bilgi, beceriden söz ettiler. Profesyonallık dersinin işlenme şekli ve zamanı konusunda ise sadece üçüncü sınıfta olmasının yeterli olmadığını özellikle klinik dönemde de olması gerektiğini söylediler.

Sonuç: Tıbbi profesyonallık intörn doktorlar arasında yeterince bilinmemektedir. Preklinik dönemde grup çalışmasına katılanlar bu konuda daha iyi olsalar da yeterli değildir. Tutum geliştirmeye yönelik bu tarz derslerin grup çalışması şeklinde uygulamalı yapılması yararlıdır. Ancak bir saatlik bir uygulama yetersiz kalmaktadır. Tıp eğitimi ders programında profesyonallık dersi longitudinal bir yerleşimle daha çok yer almalıdır. Ayrıca değerlendirmede de sadece bilgiye değil, gözleme dayalı, iş arkadaşları, meslektaşlar, hocalardan alınacak geribildirimler ışığında tutum ve davranışları değerlendirmek yerinde olacaktır.

**ERCIYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
TIP FAKÜLTESİ KONTENJANLARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ**

Zeynep BAYKAN, Melis NAÇAR
Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Giriş Ve Amaç: Son yıllarda ülkemizde hem tıp fakültesi sayıları hem de tıp fakültesi kontenjanları giderek artmaktadır. Ülkemiz tıp fakültesi sayısı bakımından Avrupa'da ilk, Dünya'da 12. sırada yer almaktadır. 2007 yılında 4980 olan tıp fakültesi kontenjanının 2013 yılında 11 bin 963 olduğu; 2006 yılında 50 olan tıp fakültesi sayısının 2014 Eylül ayı itibari ile 88'e ulaşmış olduğunu görülmektedir. Ancak yeni açılan bu tıp fakülteleri eğitim alt yapısı açısından ihtiyaç belirlenmeden, eğitim-öğretim programları tam olarak planlanmadan, eğitim-hizmet dengesi üzerinden akademik kadrolar oluşturulmadan açılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin ülkemizdeki tıp fakültelerinin sayısı ve kontenjanları ile ilgili farkındalığı ile fakültemizdeki eğitimlerinin bu durumdan etkilenmesi hakkındaki görüşlerini almaktır.

Yöntem: Araştırma Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I öğrencilerde yürütülmüş tanımlayıcı nitelikte bir çalışmadır. Araştırmaya Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrenciden 277'si (%89.6) katılmıştır. Öğrencilere 21 sorudan oluşan bir anket formu uygulanmıştır. Anketin amacı öğrencilere anlatıldıktan sonra anket formu dağıtılıp toplanmıştır. Bilgisayar ortamına girilen veriler sayı, yüzde ve ortalama ile ifade edilmiştir. Araştırma için etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya alınan öğrencilerin yaş ortalamaları (min-max:17-25) 19,2±1,0 yaş olup, %43,7'si erkekti. Öğrencilerin %6,2'si yabancı uyruklu idi. Öğrencilerin %84,5'i ülkemizde kaç tıp fakültesi olduğunu bilmediğini ifade etmişti. %21,7'si ülkemizdeki tıp fakültesi sayısını az, %40,6'sı yeterli ve %37,7'si fazla bulmaktadır. Ülkemizdeki hekim sayısı sorulduğunda öğrencilerin %58,0'ı sayının az, %33,6'sı yeterli ve %8,4'ü fazla bulunduğunu ifade etmişti. %6,9'u tıp fakültelerinin kontenjanlarının artırılması gerektiğini, %24,7'si aynı kalması gerektiğini ve %68,4'ü azalması gerektiğini söylemişlerdi. Kontenjan artışı öğrencilerimizin %83,0'ını endişelendirmekteydi ve %91,7'si eğitimin kontenjanların son yıllarda artmış olmasından olumsuz etkileneceğini belirtmişlerdi. "Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesinin kontenjanı sizce ne olmalıdır? " sorusuna öğrencilerin %78,7'si 200 ve altında bir cevap vermişlerdi. %95,7'si sınıflarının kalabalık olduğunu düşünmekteydi. Kalabalık olduğunu düşünen öğrencilerin %75,9'u bu durumun teorik derslerini, %92'si pratik derslerini olumsuz etkilediğini söylemişti. Öğrencilerin %92,7'si kontenjan artışının okulunuzdaki eğitim kalitesini olumsuz etkileyeceğini düşünüyordu. %77,5'i kontenjan artışını kaldırabilecek fiziki altyapının olmadığını ifade etmişti. Kontenjan artışının okul sonrası istihdamlarını nasıl etkileyeceği ile ilgili düşünceleri sorulduğunda %72,1'i olumsuz etkileneceklerini, %12,7'si etkilemeyeceğini söylemişti. Gelecekle ilgili kaygı düzeyleri sorulduğunda da %49,3'ü biraz kaygılı olduğunu, %26,3'ü orta düzeyde kaygılı olduğunu ve %13,1'i çok kaygılı duyduğunu belirtmişti.

Sonuç: Tıp fakültemizin öğrencileri ülkedeki tıp fakültesi sayı ve kontenjan durumu hakkında çok bilinçli olmamakla birlikte kontenjan artışının eğitimlerini olumsuz yönde etkilediğini farkındadırlar.

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYELERİNİN MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Zeynep BAYKAN¹, Melis NAÇAR¹, M. Hakan POYRAZOĞLU², Muhammed GÜVEN³

¹Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

²Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

³Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları AD

Amaç: Eğitim sürecine ve etkinliklerine yönelik eğitici görüşlerinin alınması program değerlendirme sürecinin bir parçasıdır. Bu çalışma Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi (ERÜTF) öğretim üyelerinin fakültemizde verilen tıp eğitimi ile düşüncelerini ortaya koymak ve programın iyileştirilmesine yönelik görüşlerini almak amacı ile planlanmıştır.

Gereç Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışma Aralık 2013-Şubat 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. ERÜTF' de çalışan tüm öğretim üyeleri evreni oluşturmuştur. Veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Anketler kapalı zarf içerisinde öğretim üyelerine gönderilmiş ve anketi dolduran öğretim üyeleri tarafından Dekanlığa ulaştırılmıştır. 299 öğretim üyesinden 95'i (%32) anketi doldurmuştur. Anket formlarında öğretim üyesine ait tanımlayıcı bilgiler (yaş, cinsiyet, medeni durum, çalışılan anabilim dalı), ERÜTF' de verilen eğitimle ilgili görüşleri içeren sorular yer almıştır.

Sonuç: Anketi dolduran öğretim üyelerinin %70,5'i (67 kişi), 40 yaş ve üzerindedir. %80'i erkektir. On beş anabilim dalından katılım olmamıştır. Öğretim üyelerinin %65,2'si ERÜTF'de verilen teorik eğitimin içeriğini yeterli bulurken, %31,5'i fazla veya çok fazla bulmakta idi. Verilen pratik eğitim programının içeriğini ise %37,0'ı az/çok az bulurken %59,7'si yeterli bulmakta idi. Öğretim üyelerine eğitim sürecini değerlendirmek için ara teorik ve pratik sınavların yapılması ile ilgili düşünceleri sorulduğunda %50'si teorik bir sınavın, %65,9'u pratik bir sınavın yapılmasının gerektiğini söylemiştir. Öğretim üyelerinin %57,5'si ERÜTF'nin birincil amacını "nitelikli pratisyen hekim yetiştirmek" olarak belirtirken, %39,7'si "herhangi bir uzmanlık dalında daha ileri düzeyde eğitim alabilmek için gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip hekim yetiştirmek" olarak belirtmiştir. Öğretim üyelerinin %60,0'ı öğrencilerin gerekli bilgi, beceri ve tutumu tamamen kazanmış olarak mezunu olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretim üyelerinin öğrencilerin yeterliliklerini değerlendirirken çok iyi/iyi olarak belirttikleri ilk üç alan "alana ait bilgi kazanımı", "alana ait temel klinik becerileri kazanımı" ve "ekip çalışması" olmuştur. Çok kötü/ kötü olarak belirtilen ilk alan ise "bilgilerin entegrasyonu ve eleştirel düşünme", "bilimsel literatüre ulaşma becerisi" ve "araştırma becerisi" dir. Araştırmaya katılan 91 öğretim üyesinin mezuniyet öncesi eğitim niteliği için verdikleri puanların ortalaması $6,8 \pm 1,1$ 'dir (min:4, max:10) (ortanca=7,0). Öğretim üyelerinin ERÜTF'de mezuniyet öncesi eğitimin kalitesini arttırmak için neler yapılabilir sorusuna verdikleri yanıtların içinde ilk üçü "öğrenci sayısı azaltılmalı", "Eğitimin öncelikli olduğu vurgulanmalı, hissettirilmeli, yönetim eğitimi birinci sıraya almalı" ve "Pratikler arttırılmalı, standardize edilmeli" olmuştur.

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÜNDÜZ UYKULULUK DURUMLARI

Zeynep BAYKAN¹, Melis NAÇAR¹, Hamiyet ECİROĞLU²

¹Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

²Kapodakya Meslek Yüksek Okulu, Anestezi Programı

Giriş ve Amaç: Uykululuk, uykulu olma halidir. Hemen hemen herkesin uykulu olduğu günler olmuştur. Ama uykulu olma hali bazı insanların günlük işlerine, hatta boş zamanlarına bile müdahale eder ve rahatsızlık verir. Bu durum 'hipersomnia' (aşırı uyku) olarak bilinir ve sürekli tekrar eden uykululuk halidir. İnsanlarda, her ortamda tekrar tekrar şekerleme yapma isteği uyandırır. Sadece birkaç gece uykusuz kalmak ya da yeterli miktarda ve kesintisiz olarak uyuyamamak, kişiyi yavaşlatır ve ruh halini tatsızlaştırır. Gün içerisinde uykulu olmamızın sebebi, çoğunlukla uyku alışkanlıklarımızın kötü olmasıdır. Bu durum kişinin günlük yaşamını etkilediği gibi sağlığını da doğrudan etkiler. Çünkü uyku bedeninin en temel ihtiyaçlarından biridir. Uyku bozukluklarının özellikle dikkat eksikliği, konsantrasyon olamama, unutkanlık, yorgunluk, çabuk sinirlenme, hatta ilerleyen dönemlerde depresyon ve panik atak gibi psikojenik problemlere neden olduğu bildirilmektedir. Özellikle dikkat gerektiren meslek guruplarında da ciddi iş kazalarına ve mesleki olarak ciddi problemlere yol açmaktadır. Uykululuk durumunun tespiti için Pittsburgh, epworth gibi çeşitli ölçekler kullanılmaktadır.

Yöntem: Araştırma Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinde yürütülmüş tanımlayıcı nitelikte bir çalışmadır. Araştırmaya 2013-2014 eğitim öğretim yılında Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrencilerininin tümünün alınması planlanmış, ancak 38 öğrenci ulaşılamadığından ya da çalışmaya katılmak istemediğinden çalışma dışı bırakılmıştır.

Veriler öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini, uyku durumlarını değerlendiren sorular içeren bir anketle toplanmıştır. Ankette ayrıca gündüz aşırı uykuluğu değerlendirmek için Epworth skalası yer almaktadır. Anketin amacı öğrencilere anlatıldıktan sonra anket formu dağıtılıp toplanmıştır. Bilgisayar ortamına girilen veriler sayı, yüzde ve ortalama ile ifade edilip, gruplar arasında farkın değerlendirilmesi için bağımsız gruplarda t testi kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya alınan öğrencilerin yaş ortalamaları (min-max:17-28) 19,35±1.1 yaş olup, %43,2'si erkek, %56,8'i kızdı. Öğrencilerin %42,6'sı yurttan kalmaktadır. Araştırmaya alınan öğrencilerin %62,6' sının kaldığı odada kendinden başka en az bir kişi bulunmaktadır.

Araştırmaya alınan öğrencilerin %75,1'i tütün ürünleri kullanmadığını ancak, %67,4'ü günde en az bir fincan kahve, %100'ü ise en az 1 fincan çay tükettiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin %5,9 u hiç kafeinli içecek tüketmediğini belirtmişti.

"Günlük ortalama kaç saatinizi tv, bilgisayar, telefon başında geçirirsiniz?" sorusuna saat belirten 265 öğrenciden alınan ortalamaya göre, bu zaman diliminin 3,2±2,0 olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya alınan öğrencilerden 8 kişi hekim tarafından tanı konulmuş bir uyku bozukluğu olduğunu belirtmiştir. Çalışma gurubunun günlük ortalama uyuma saati, verilen cevaplara göre hesaplanan ortalama 7,7±1,4 olarak bulunmuştur. Bu öğrencilerin %50' si uykudan uyandıığında kendini yorgun hissetmekte, %7'si ise uyku ilacı kullanmaktadır.

Araştırmaya alınan öğrencilerin %37,4 ü uyku ile ilgili bir probleminin olduğunu düşünmektedir. Tespit edilen problemler ve yüzdeleri şöyle sıralanabilir; %2,2'si uykuda yürümekte, %24,2' si uykuda konuşmakta, %8,4'ü uykuda dişlerini gıcırdatmakta, %24,2' si uyumadan önce huzursuz olmakta, %38,8'i uykuya dalmakta güçlük çekmekte, %33,3' ü ise gece uyanmaktadır.

Öğrencilerin %90,1' i gün içinde uyuma ihtiyacı olduğunu belirtmiştir. "Öğleden sonraki derslerde şekerleme, uyuklama eğiliminizi nasıl değerlendirirsiniz?" sorusuna öğrencilerin %9,2 si asla uyuklamam demiştir. Gün içinde uykululuk durumundan kurtulmak için öğrencilerin %17,6' sı çay içtiğini, %57,1'i ise kahve içtiğini belirtmiştir.

Araştırmaya alınan öğrencilerin %65,3'ü egzersizin uyku durumunu olumlu etkilediğini, %5,2 'si olumsuz etkilediğini, %9,5'i ise etkilemediğini ifade etmiştir.

Sonuç: Öğrencilerin yarısı uykudan uyandıığında kendini yorgun hissetmekte ve çok büyük bir kısmının gün içinde uyuma ihtiyacı söylemektedir.

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM PROGRAMLARININ ÖĞRENME YÖNETİM
SİSTEMLERİ İLE DESTEKLENMESİ VE ÖĞRETİM ÜYELERİNİN İLGİLİ
SİSTEMLERE UYUM SÜREÇLERİ:
EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ ÖRNEĞİ

Ozan KARACA, Olcay ÇAM, H. İbrahim DURAK, Bijan KIVÇAK,
M. Varol PABUÇÇUOĞLU, Füsun SAYGILI, Güniz Baksı ŞEN
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Teknolojik gelişmeler, eğitim bilimleri alanını da etkilemekte, toplumsal düzeyde artan internet kullanımı ve gittikçe gelişen bilişim sistemleri sayesinde geleneksel öğretim yaklaşımlarının evrilmesi ve eğitim teknolojileriyle zenginleşmesi kaçınılmaz hale gelmektedir. Öğretim etkinliklerini zaman, mekan ve öğrenme etkinlikleri bakımından bir çok noktada destekleyen ve altyapı sunan Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS) kullanımı, tercih edilen eğitim teknolojilerinden biri haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı Ege Üniversitesi (EÜ), Sağlık Bilimleri Enstitüsü'ndeki (SBE) lisansüstü programların ÖYS ile nasıl desteklendiği ve Öğretim Üyelerinin ÖYS'ye uyum süreçlerini tanımlamaktır.

Yöntem: Katılımcı gözlem ve dijital dokümanların incelenmesi yöntemlerinin kullanıldığı bu durum çalışması için EÜ-SBE bünyesinde hizmete açılan, Sağlık Bilimleri Enstitüsü-Öğrenme Yönetim Sistemi (SBE-ÖYS) –açık kaynak kodlu Moodle yazılımı-, ilgili sistemin öğretim üyelerine tanıtım materyalleri (sunumlar, yazılar, web sayfaları), öğretim üyelerine verilen Moodle Eğitici Oryantasyon Eğitimi ve sonrası eğitsel ve teknik destek kapsamlı birebir çalışmalar, sistem içi örnek ders uygulamaları ve öğretim üyelerinin SBE-ÖYS üzerinde hazırladığı ve öğrencilerin kayıtladığı dersler kullanılmıştır.

Bulgular: İlk aşamada, SBE öğretim üyelerinde, SBE-ÖYS ile ilgili yazılı tanıtım ve sunumlarla farkındalık yaratılmıştır. 1 Ekim 2014 ile 1 Temmuz 2015 tarihleri arasında en az 20 öğretim üyesinin katılımının sağlanacağı, 4-6 kişilik gruplarda deneyerek ve yaparak öğrenme kullanılan çalıştaylar planlanmıştır. verilmesi planlanan eğitim, Eğitimler için günler belirlenerek öğretim üyelerine duyurulmuş, SBE web sayfasında hazırlanan kayıt sistemi üzerinden kayıtları istenmiştir. ve 1 Nisan 2015 itibarı ile SBE de dersi olan 23 Öğretim Üyesine "Moodle Eğitici Oryantasyon Eğitimi" adı altında yarım günlük eğitim verilmiştir. Eğitimin başında öğretim üyelerinde varolduğu gözlemlenen, teknik zorluklar, eğitime katkısının iş yükü ile ilişkisi ve sistemin sürekliliği ile ilgili olumsuz ya da nötr tutumların bir çoğunun yerlerini olumlu tutumlara bıraktığı gözlemlenmiştir. Öğretim üyeleri eğitimin sonunda SBE-ÖYS üzerinde kendi derslerini açabilmiş, tüm kaynak ve öğrenme etkinliği tiplerini derslerine ekleyebilmişlerdir. Bu eğitim sonrası dört öğretim üyesi, uygulama evresinde (SBE-ÖYS üzerinde ders tasarımı) zorlandıklarını ifade ederek, örnek dersler talep etmişlerdir. Ayrıca eğitim sonunda, lisansüstü eğitimde sıkça rastlanan üniversite-öğrenci uzaklık farklılığının yarattığı sorunları, doküman (kaynak-ödev) paylaşımı ve iletişim boyutlarında kolaylaştıracağı konusunda öğretim üyelerinde genel bir yargı oluşmuştur. Eğitim sonrası süreçte, sistemde örnek ders tasarımları ve örnek öğrenme etkinlikleri oluşturulmasına rağmen aktif kullanımın iki öğretim üyesiyle sınırlı kaldığı görülmüştür. Bu çalışmaları desteklemek amacıyla ek olarak, talep eden üç öğretim üyesi ile beraber çalışarak SBE-ÖYS üzerinden ders tasarımı yapılmış ve vodcast (ekran görüntüsü kaydı) halinde kayıt altına alınarak, öğretim üyesine çalışma sonunda sunulmuştur. Birebir çalışılan üç öğretim üyesinin SBE-ÖYS'yi aktif olarak kullandığı, sistemin dijital kayıtlarından takip edilmiştir. Bu aktif derslerde, kaynak paylaşımı, eğitim takvimi, haberleşme ve ödev etkinliklerinin sıkça kullanıldığı görülmüştür.

Sonuç: EÜ-SBE Lisansüstü Programlarında öğrenme yönetiminin lisansüstü yüz-yüze öğretimi, kaynak paylaşımı, iletişim ve ödev/görev yönetimi yönlerinden desteklemektedir. Öğretim üyeleri öğrenme yönetim sistemi kullanımı konusunda olumlu tutumlar geliştirse de ders açma, öğrenci kaydı ekleme konularda sürekli desteğe ihtiyaç duymaktadırlar.

**DOKTORA PROGRAMLARININ ÇEVİRİMİÇİ UYGULAMALARLA
ZENLİNLEŞTİRİLMESİ: EGE ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TIP EĞİTİMİ DOKTORA PROGRAMI ÖRNEĞİ**

H. İbrahim DURAK, A. Hilal BATI, S. Ayhan ÇALIŞKAN, Ö. Sürel KARABİLGİN,
Hatice ŞAHİN, S. Elif TÖRÜN, Kevser VATANSEVER, Nilüfer Demiral YILMAZ,
Yusuf YILMAZ¹

¹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Geleneksel yüz-yüze öğretim ortamlarının yanı sıra çevrimiçi öğrenme de giderek yaygınlaşan bir eğitim ortamıdır. Çevrimiçi ortamların öğrenen ve öğretmene sağladığı zaman ve mekan esnekliği bu yaygınlaşmanın en önemli nedenlerinden biridir. Çevrimiçi eğitimin sağladığı olanakların, yüz-yüze eğitim durumlarına eklenmesi de bir seçenektir. Bu çalışmanın amacı Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi (EÜTF) Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nda (TEAD) yüz-yüze gerçekleştirilen doktora derslerinde, çevrimiçi ortamların hangi özelliklerinden nasıl yararlandığını tanımlamaktır.

Yöntem: Bu çalışmada EÜTF-TEAD Doktora programında kullanılan açık kaynak kodlu Moodle bazlı öğretim yönetim sistemi üzerinde öğrencilerle birlikte en çok kullanılan etkinlikler seçilmiştir. Bu etkinlikler; e-portfolio, rubrik, kılavuz-kaynak paylaşımı, ders planlama-organizasyonu, duyurular, iletişim ve tartışma platformu, e-kütüphane ve geribildirimdir. Çalışmanın amacı doğrultusunda kullanılan bu etkinliklerin hangi özelliklerinin tercih edildiği ve nasıl kullanıldığı araştırılmıştır.

Bulgular: e-Portfolio etkinliği sayesinde öğrencilerin doktora süreci boyunca ve belirli bir ders içerisinde yapmış olduğu ödev, araştırma, seminer gibi tüm etkinlikler, görevler, eğitici geribildirimleri, revizyonlar çevrimiçi ortamda saklanabilmektedir. Öğrenci ve öğretim üyeleri bu bilgilere istedikleri zaman ve konumda ulaşabilmektedir. Öğrencilerin sorumlu oldukları görevler ve yapmış oldukları ödevlere yönelik yazılı geribildirimler de çevrimiçi platformlar üzerinden verilmektedir. Çevrimiçi rubrikler ile öğrenenlerin etkinliklerinin değerlendirilmesi belirli bir düzende yapılıp, saklanabilmekte ve başarı notları üretilebilmektedir. TEAD ÖYS ile dönem başında derslerin tüm materyalleri öğretim üyeleri tarafından düzenlenip, öğrencilerin erişimine açılmaktadır. Bu sayede dersin okumaları, sunumları, kılavuzları gibi kaynaklar dersin ana temalarına ya da dersin öğretim programına göre sunulabilmektedir. Dersler ile ilgili duyurular için de ÖYS kullanılabilmektedir. Bu sayede öğrenciler e-posta yoluyla otomatik olarak bilgilendirilebilmektedir. Ayrıca duyurulara benzer olarak, belirli konularda tartışma odaları yaratılabilmekte ve üzerinden tüm öğrenci ve öğretim üyelerinin fikirlerine açılabilir. Doktora programında kullanılan tüm kaynakların arşivi olarak bir e-kütüphane ortamı da sağlanmaktadır. Bu sayede öğrenciler tüm kaynaklara tek bir noktadan zahmetsizce erişebilme ve buraya katkılar sağlayabilme fırsatına sahiptir. Bu etkinlikler arasında e-portfolio, materyal paylaşımı, ders planlama-organizasyonu, duyurular sıklıkla kullanılmaktadır.

Sonuç: EÜTF-TEAD doktora programında; örgütlenme, işleme, iletişim sağlama, kaynak paylaşma, geribildirim verme özellikleri kullanılan açık kaynak kodlu ÖYS, doktora eğitimindeki yüz-yüze eğitimi önemli ölçüde destekleyerek niteliğini geliştirmektedir.

TEGED

Tıp Eğitimi Geliştirme Derneği

Kongre Ana Sponsoru

